

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

494.
REINHOLD WINTER. *Carissima*

BERÄTTELSE

OCH

SKISSER.

STOCKHOLM
FR. SKOGLUND I DISTRIBUTION.

Pris: 1 kr. 50 öre.

1864

Berättelser

och

Skisser

af

Reinhold Winter.

STOCKHOLM.
FÖRFATTARENS FÖRLAG.

NORRKÖPING
M. W. WALLBERG & Co BOKTRYCKERI
1895

SEGRARENS VÄG.

NYA FÖRLAGET
INSTRUMENTAL FÖR FÖRSTÄLLNINGEN
1901

REGGABENS VAG

I.

De tunga ovädersmoln, som under natten hotande sväfvat öfver hufvudstaden, hade fram på morgonen urladdat sig, med åska och störtskurar, och ännu då klockan slog nio i Jakobs kyrka föllo några stora regndroppar, hvilka, i det börjande solskenet, glimmade som diamanter; men inom kort visade sig himlakupolen alldeles ren och blå, och emot dess bakgrund aftecknade sig de olika stadsdelarnes silhuetter med skimrande klarhet. Det glittrade i trädchronorna och på gräsmattorna, som om de varit besådda med silfverperlor; de mot solsidan vettande fönsterraderna reflekterade bländande strålknippen, och till och med de små vågorna i Norrström tycktes ha fått en friskare färg än de förut haft, under de dagar då torka och dam hem-sökt staden.

Innan ännu ovädret slutat var det skiftande lifvet på gatorna och torgen i full gång. Vagnarne rullade om och förbi hvarandra; ångsluparne gled o snabbt fram på strömmen, och på de stora hufvudvägarnes båda trottoirer vimlade det af folk; —

eleganta flanörer, som halflojt vandrade omkring, för att taga motion, eller ifriga affärsmenniskor, hvilka alla tycktes i tankarne hvälfva den gyllene regeln, att tid är pengar.

Solen brände hett, men en lätt, från hafssidan kommande bris mildrade glöden och gaf åt luften i skuggan en behaglig friskhet. Bland Strömparterrens sparsamma grönska slogo bofinkarne sina driller, hvilkas ekon svagt återljödo från slottets vidsträckta fasad, och mellan de hundratals borden gingo sömniga kypare och sökte bringa litet ordning i den oreda bland stolarne, som ännu var kvar efter nattens konsert, allt under det de på samma gång summariskt torkade möblerna fria från de kvarliggande regndropparne.

En och annan gäst hade redan infunnit sig och satt nu och väntade på sin kaffefrukost. Så gjorde den reslige, axelbrede och solbrynte, i grå kostym och mjuk filthatt klädde medelålders mannen, hvilken nonchalant satt och vägde på stolen, under det han genomögnade en morgontidning, så ock hans vis à vis, vid ett af borden näst intill, en herre med någonting ogeneradt i dräkt och hållning, men med ett godmodigt, älskvärdt uttryck i sitt öppna, glada ansigte.

De båda herrarne hade kommit ungefär samtidigt och i förbigående, samt under det de satte sig, på hvarandra kastat en likgiltig blick. Den ene hade derpå fördjupat sig i sin tidning, den andre satt och blickade ut öfver vattnet, bort emot Blasieholmen, med ett skimmer af oförstald beun-

dran i sina klara ögon. Då och då sågo de emellertid upp och betraktade hvarandra, liksom om något halfslumrande, oredigt minne tvungit dem att göra så.

Till sist tycktes begäret efter visshet bli den godmodige öfvermäktigt. Han reste sig upp, gick fram till tidningsläsaren och frågade:

— Ursägta, min herre, är icke ni Sten Ulf?

Den tilltalade sänkte tidningen, något öfverraskad af denna tvära interpellation, men svarade sedan:

— Jo, så heter jag; men med hvem har jag den äran...? Nej... skulle ni verkligen vara Paul Franck?

— Träffadt! Du kände således igen mig, gamle gosse? Hvad det gläder mig! Det är så länge sedan vi råkades — tio, femton år, tror jag! Nå, hur lefver verlden med dig nu för tiden?

— Rätt anständigt, svarade Sten, i det han utan hänförelse öfverlemnade sin hand åt interlokutören, hvilken med energi och kraft skakade och tryckte densamma. Och du sjelf, huru har du det?

— Förträffligt, min vän. Jag är godsegare, landstingsman, gift och har tre barn. Se der min biografi — i sammandrag.

Stens hittills något reserverade hållning började nu vekna och med ett hjertligare tonfall svarade han:

— Den är kort, men innehållsrik. Du har sålunda haft lycka med dig?

— Ja, Gud ske lof; det har jag: allt har gått

mig väl i händerna. Men du, gamle vän, hvad har du för dig?

— För närvarande ingenting. Eljest är jag arkitekt — utan namn, utan förmögenhet.

— Men med talang nog att skaffa dig bådadera?

— Bah! Det vill jag låta vara osagdt. Ser du, jag har ej gått den vanliga raka kungsvägen, för att nå mitt mål. Jag har ingen akademisk hallstämpel att skylta med. I am a selfmade man, helt simpelt, och det är ej rätt bra i vårt kungliga, under officiel rangordning dignande Sverige.

— Du försvann för — låt mig se! — en femton, sexton år sedan så plötsligt ur vår åsyn... Hvart tog du då vägen?

— Jag gick ut i världen, min vän, femtonårig, men redan uttråkad af läxläsning och dumt plugg med saker, som aldrig skulle bli mig till någon nytta. En revolutionär ande bodde inom mig, och med sådana idio... ja... idealister till lärare, som vi hade...

— Basta! Skär du alla öfver en kam?

— Nej, en tar jag undan — din bror, extraläraren. Han är mitt enda ljusa minne från skoltiden, och tanken på honom har ofta gjort mig godt, då det varit motigt och tungt för mig...

— Det gläder mig att höra... du kan ej tro, så det gläder mig. Vill du nu träffa Carl, så sitt kvar här i fem minuter till. Vi skola frukostera tillsammans. Jag är viss på att han med nöje skall återse dig.

— Verkligen! Han är sålunda i Stockholm?

— Ja, för tillfället.

— Jag har ej ens reda på hvad han är,

— Prest, min vän; kyrkoherde i Lid och Urhem.

Sten höjde omärkligt på axlarne och någonting liknande en min af ringaktning smög sig upp på hans läppar; han svarade blott:

— Jaså!

— Se der kommer han! utropade Paul plötsligt och vinkade gladt åt en person, hvilken i det samma visade sig öfverst på trappan åt Gustaf Adolfs torg-sidan. Kom, så gå vi emot honom!

Sten reste sig och följde sin vän. Hans skarpa öga rigtades forskande på den höga, kraftfulla gestalten, hvilken med elegant lugn gick utför de breda stegen och snart stod framför dem, på parterrens grusade, fasta mark.

Det var en man i fulla mognaden af kraft och styrka, med en idealfigur för en bildhuggare och en ansigtsoval, som var beundransvärdt vacker och fin, utan att på samma gång vara fadd och omanlig, och hvilken liksom upplystes af ett par stora, blå, något melankoliska ögon.

— Nej, se Sten Ulf! utbrast han gladt och räckte fram handen åt arkitekten. Du har då kommit åter till Sverige? Det var roligt att se dig frisk och sund... Du känner väl igen mig?

— Helt visst, herr kyrkoherde, svarade Sten, i det han varmt tryckte prestens hand; men det förvånar mig, att ni kände igen mig.

— Hvarför så? Du är icke mycket förändrad
— det vill säga icke mer än du bort bli på tiden

från fjorton till tretioett. Men nu en annan sak, så godt först som sist: — glöm att jag varit din lärare och låtom oss bli bröder, på svenskt manér — ehuru utan glas.

Stens bruna kinder fingo en nyans djupare färg, och i hans öga blänkete det till, som om han erfarit ett stort nöje.

— Tack, svarade han. Jag känner mig hedrad och skall försöka hålla mig värdig.

— Derom är jag öfvertygad... Är det der vår frukost Paul?... Nå, när lemnade du New-Orleans, Sten?

— För tre månader sedan; men huru vet du, att jag varit der?

— På samma sätt som man vet allt annat, af hvilket man intresseras. Jag har följt dig, som jag följt mina öfriga elever. Det gläder mig, att du gjort mig heder.

— Åh! mumlade Sten, och denna gång blefvo hans kinder ännu brunare.

De hade satt sig, vid två sammanflyttade bord, och angrepo frukosten. Presten började på nytt:

— Du begaf dig till Stockholm, sedan du slutat din sjette termin i Bergstad, icke sant?

— Jo, med renseln på ryggen, fjorton kronor i fickan och min fars skriftliga rekommendation till en murare insydd i västfodret. Det tog tre veckor att gå. När jag kom fram, var muraren död.

— Och då?

— Då gick jag vecka efter vecka och sökte arbete som handtlangare, men utan att få något,

lefde på sill och bröd, sof i portluder eller uthus och tjenade någon gång en slant genom att bära kappsäckar och paket åt resande, som kommo med ångbåtarna. En dag råkade jag i slagsmål med en stallpojke. Det blef mitt ödes vändpunkt.

— Ha ha, skrattade Paul. Det får du lof att berätta.

— Jag har hört något derom, anmärkte kyrkoherden. Han hade misshandlat en hund och du blef ursinnig deröfver samt sprang på och sökte tukta honom.

— Hvad gagnar det att jag berättar? inföll Sten. Du vet ju alltsammans förut.

— Nej, icke allt; blott de yttre konturerna. Fortsätt, jag ber!

— Jag hade aldrig förr varit så ond som då och fick därför genast omkull den länge räkeln, hvilken säkert var dubbelt så stark som jag. Der efter örfilade jag honom alldeles vildt, under det jag skrek med full hals: "Jag skall ge dig, jag, för att slå af benen på hundar; der har du för det, du, och der och der och der, du hundpinare!" — Naturligtvis blef det folksamling af och snart kom en polis och fattade mig i armen samt skilde oss åt. Han var barsk och myndig, men åskådarne togo parti för mig och då stallpojken skamsen smög sig bort blef det ingen affär af. Så kom det en herre och frågade hvem jag var samt hvar jag bodde... Ja, på det sättet blef jag hjälpt och fick arbete — arbete med att bära tegel och murbruk uppför svindlande höga stegar och ställningar. Det

var tungt och betalades illa, men jag kunde lefva på det. Om qvällarne gick jag i en teknisk skola och knåpade med ritning, men det gick ej bra, ty tiden var mig för knapp och händerna för stela.

Men hvartill gagnar det att berätta min utvecklingshistoria steg för steg! Jag avancerade till murare och blef gesäll; jag begaf mig till utlandet och kom, tjuguarig, till Paris, der jag drog mycket nytta af flotekniska sällskapets kurser i språk, arkitektur och teckning. Der stannade jag i två år, men så bar det af längre bort i världen — till Amerika. Öfver allt var det en hård kamp för till varon och jag hade svårt att komma fram. Det bjöd mig emot att knuffas med alla de andra på den trånga banan, men så tog jag en vacker dag pris för en konsertsalong i Boston och bröt dermed igenom. Sedan dess har jag ritat åtskilligt och äfven fått det byggt — kyrkor, teatrar, jernvägsstationer, hotell och privatboningar, men allt i utlandet.

— Och nu vill du försöka din lycka här hemma?

— Ja, jag tänkte göra det. En tillfällighet har sporrat mig. Jag råkade i Amerika en landsman, som sög sig fast vid mig, lånade och lånade och aldrig gjorde min af att betala. Då jag till sist sade nej, skref han oförskämda "korrespondenser" till ett par svenska tidningar, skildrade mig som en problematisk existens och förhånade alla de verk, jag utfört och hvilka han aldrig sett — blott hört omtalas. Detta förargade mig och därför reste jag hem, men möttes här med högdragenhet och axel-

tryckningar af dem, jag skulle velat kalla kamrater. Då kände jag en bitter harm uppspira inom mig, och nu skall jag visa, att jag är dem jembördig.

Kyrkoherden fäste på Sten sin lugna, allvarliga blick, med ett uttryck, som ej var gillande.

— Du ämnar kanske täfla om kyrkan i Sofia? ifrågade han.

— Ja, jag har funderat derpå.

— Det är en stor uppgift.

— Icke större än att jag går i land med den. Jag är laddad med gotik, och blott man rör vid det ämnet, strömmar det ur mig elektriska gnistor, i form af fialer, arkitraver, voluter och flamboyantmotiv. Och jag kan sammansmälta allt detta. Det skall nog gå bra.

— Skall? Har du då icke redan börjat?

— Jo, jag har börjat, men Stockholm är ej en lämplig plats att arbeta på, synnerligast vid denna årstid. Tio gånger har jag bytt om bostad, men alltid är det något, som stör mig.

— Hvarför flyttar du då icke ut på landet?

— Bah, landet? Det alstrar veklighet och lättja sommartiden. I en slättbygd skulle jag leds ihjäl; i en vacker trakt skulle jag bli en dagdrifvare.

Kyrkoherden smålog.

— Vill du komma hem till mig? frågade han. Jag skall åt dig i prestgården upplåta en hel flygel, med en stor sal, som skall passa dig utmärkt till arbetsrum, samt två kamrar och... du är ju icke gift?

— Nej, Gud ske lof!

— Säg icke så, gentog presten. Att vara gift är ingen olycka, blott man är det på rätta sättet. Nå, vill du?

— Tack, men jag måste fundera.

— Gör det; min inbjudning står fast och du kan komma när du vill.

— Men ej som gäst, jag ber. Det skulle lägga band på mig.

— Så behöfde det ej vara, men härvid fäster jag ingen vigtl. Du kan i detta fall få det alldeles som du sjelf vill. Då man är fri, finner man sig ju bäst.

— Ja, just så. Jag skall svara inom en vecka.

II.

Sten hade skilts från de båda bröderne på Norrbro och vandrade nu ensam uppåt söder, vid en af hvars sidogator han nedslagit sina tillfälliga bopålar. Mötet hade icke entusiasmerat honom, men han tyckte dock att detsamma varit rätt intressant.

I likhet med de flesta autodidakter hade Sten ej många bekanta från sina första år. De få lärjungar, med hvilka han varit kamrat i småstads-skolan, hade så bortblandats eller förändrats ute i världsvimlet att han endast högst sällan påträffade eller kände igen någon af dem; och det förundrade honom alltid, då han såg att andra unge män icke

kunde gå tio steg utan att träffa en "barndomsvän", en "studentkamrat" eller en "ordensbroder". Sjelf kunde han ströfva omkring hela veckor i hufvudstaden utan att möta ett enda bekant ansigte, och han hade därför tagit för vana att med kylig likgiltighet betrakta människorna och lifvet utomkring sig. Men nu hade hans hjertas isskorpa fått en bräcka. Med Paul Franck hade han varit förtrolig vän under den nu långt aflägsna skolåldern, och vid Pauls bror, Carl, hade han fäst sig med en tillgifvenhet, som alstrats både af vördnad och beundran. Nu kände han denna sammansatta känsla vakna på nytt. I den mognade mannens lugna, samlade och harmoniska väsende igenkände han ögonblickligen alla de egenskaper, som omedvetet anslagit och fångslat honom hos den unge extraläraren — det passionsfria lynnet, den omutliga rättvisan, de höga anspråken på uppmärksamhet, sedlighet och skick samt det kärleksfulla, milda öfverseendet med smärre fel och svagheter. Då han nu gick der ensam och tänkte sig åter till de länge sedan förflutna tiderna kände han sitt hjerta värmas, sina sinnen lifvas och tyckte att allt omkring honom antagit en ljusare och gladare ton än den alldagliga.

Sten var af naturen en smula misstrogen och mån om sin värdighet, och det fans ingenting, som så kränkte honom som öppet visad eller halft beslöjad ringaktning. Sådan hade han rönt åtskilliga prof på efter sin återkomst till fäderneslandet och hvarje särskildt fall hade som en droppe frätande

galla fallit i hans känsliga hjerta. Den forne lärarens okonstlade närmande och rättframma proposition hade därför både smickrat och glädt honom, och han kände inom sig, att det nog skulle bli svårt att besegra lusten att göra en visit i Lids prestgård, äfven om han ej skulle komma att förspörja någon kallelse att slå sig ned der för en längre tid.

Att det icke gick bra att arbeta i Stockholm denna tid på året visste han redan allt för väl, men så hade han ock under de senare dagarne varit betryckt och nedstämd. Nu tycktes mötet med bröderne Franck ha ryckt upp och lifvat honom. Han skulle nog visa, att hans skaparetalang ännu pulserade med fullt lif, fastän den tagit sig en tids hvila i dåsig halfslummer.

Sten hade redan kommit i närheten af sitt hem då en på trottoiren framför honom gående kvinna ådrog sig hans uppmärksamhet. Det var en högväxt, smärt gestalt, med ett graciöst buret, svart hårigt hufvud och en kind, som skymtade fram blek men sammetslen, då hon i förbigående kastade en snabb blick in i butikfönstren. Hennes gång var spänstig och markerad och han tyckte det särskildt märkvärdigt att hon med sådan stadighet kunde vandra framåt på sina små fötter, hvilkas blanka knäppkängor rytmiskt klapprade mot trottoirens stenhällar.

Hon hade kommit ut ur en butik några steg framför honom, kastat en snabb blick upp- och nedåt gatan och sedan beslutsamt anträdt sin vandring mot något bestämdt mål. Detta såg han på

henne. Hon syntes så medveten om hvad hon gjorde att någonting, som kunde få namn af slump, säkerligen aldrig beträffande henne kunde göra sig gällande.

Han öfverraskades nästan af denna alldeles omedelbart uppspirande reflexion och började inför sig sjelf småskratta åt densamma, då han plötsligt varseblef att hon tappade en näsduk på trottoiren. Hon märkte det emellertid icke utan fortsatte att gå framåt, lugnt och obesväradt. Om ett par sekunder hade han hunnit platsen, der det lilla spetskantade tygstycket låg. Han lutade sig ned under gåendet och tog upp detsamma.

Det var en fin väfnad, starkt doftande af någon utsökt parfym, som han ej kände till. I ena hörnet lyste i färger ett broderadt monogram under en liten krona. Det var så inveckladt att han knappast kunde upplösa detsamma, men efter en stunds iakttagande trodde han sig af de sirliga, i hvarandra flätade dragen få fram ett L och ett A.

Från näsduken flyttade han åter blickarne till henne, som tappat densamma och hvilken nu något saktat sina steg, liksom om hon hunnit sitt mål. Det hade äfven han gjort och måste därför återlemna sitt fynd, om han ej ville behålla detsamma. Ett ögonblick erfor han en pojkaktig lust att göra så; men tanken hann icke ens rotfästa sig i hans sinne, innan han redan skyndat fram och genom en helsning påkallat hennes uppmärksamhet.

Hon vände emot honom ett mörklagdt, intelligent ansigte, som redan förlorat den första ung

domens friska fägring, men hvilket icke dessmindre var mycket vackert. Särskildt ögonen voro praktfulla, svarta och gnistrande och liksom förtärda af en inre eld.

Sten hade hajat till, som om han blifvit en smula förlägen vid denna plötsliga uppenbarelse, men den unga damen tycktes icke det ringaste öfverraskad.

— Aha, är det der min? frågade hon och sträckte ut en liten fin hand efter näsduken, hvilken han krampaktigt omfattat, med ett tafatt grepp.

— Ni tappade den . . . , stammade han.

— Och min tur ville att ni hittade honom, herr Ulf, gentog hon; och då hon märkte att han härvid föll ur en förvåning i en annan, tillade hon, behagfullt småleende: — Jag slår vad om att ni icke en gång känner igen mig! Jag är ju Livia Ankarborg, som presenterades för er af min tant, hemma i er trädgård, i förra veckan . . . Nå nå, inga ursäkter! Det är ju lätt förklarligt att ni icke kände igen mig, ty jag hade flor då och nu visar jag mitt ansigte otäckt — utan vits.

Hennes lugna sätt försatte honom hastigt i jennvigt. Han skrattade kort åt hennes tarfliga skämt och frågade sedan:

— Kanhända ni också nu ämnar besöka er tant, så att vi ha samma väg?

— Ja, det gör jag, men först tänkte jag göra ett slag öfver bron och ut åt landet — bara en halftimmes promenad. Vill ni följa med?

— Om fröken tillåter . . .

— När jag frågar! Ser ni, med mig behöfver ni icke våra ceremonios, som med andra fruntimmer. Jag är redan en gammal flicka och tar mycket bra vara på mig sjelf. Det skulle nu roa mig att få prata med er en stund. Blott edra arbeten icke komma att lida af försummelsen.

— Mina arbeten kunna vänta huru länge som helst, utan skada.

— Ni är arkitekt, hörde jag?

— Ja, fröken, — men totalt okänd här i landet.

— Min onkel har med beundran talat om de ritningar, ni visat honom, och tant var i full extas.

— De äro allt för goda.

— Om de göra er rättvisa? Bah! Mig ha de gjort nyfiken.

— Min fröken!

— Jaså, ni förstår icke halfqväden visa! Nå väl — rent språk då. Vill ni låta mig se edra verk?

— Om ni så önskar... men de äro föga märkliga...

— Låt mig bedöma det... Ja, jag ser på er att ni har mycket låga tankar om min kompetens och jag måste väl därför börja på att skryta... Jag har varit i Rom, ser ni, och som jag älskar arkitekturen, har jag bildat mig åtskilliga begrepp och idéer. De kunna nog vara motsatta edra, men jag skall försvara dem och ni får då sjelf se, i hvad mån de äro lösliga eller solida. Men låtom oss nu spara diskussionen till då. Nu är bäst att samtala. Ni har ju länge varit borta från Sverige, herr Ulf?

— Ja, flera år.

— Och ni har brutit er en egen bana?

— Från första steget, fröken.

— Ah! svarade hon, med ett långt, djupt andetag, hvilket tycktes komma som en lättnad för henne; sådant tycker jag om. Det lägger stål i karaktären, det spänner viljekraften och bildar mannen till hvad han bör och skall vara, ett sjelfständigt väsende, med egna idéer och egen grund att stå på.

Hon fäste på Sten en blick, som gjorde denne förlägen,

— Men det kostar möda att gå framåt på så sätt, inföll han, efter en kort paus.

— Nå, än sedan! Hvad gör det? Mödan är fruktbarande och bjuder sällan annat än god frukt. På dess fält spira inga drifhusplantor. Ni kan vara glad öfver att ni icke är en sådan.

— Huru vet ni det? frågade han, småleende.

— Det ser jag, svarade hon och betraktade honom öppet och fritt, med sina underliga, gnistrande ögon. Allt hos er talar om kraft i tanke och vilja, i ord och gerning. För en man af ert slag ligger hela världen öppen.

— Ni är optimist på mina vägnar, gentog han, som började roas af hennes paradoxer, hvilka hon framställde lika säkert som om de varit axiom. För mina ögon ligger världen icke lika lockande. Tviflet får ofta nog makt med mig...

— Jag skall säga er hvarför, afbröt hon och stannade midt framför honom: ni är för ensam...

— Men, min fröken...

— Se så, se så! Låt mig tala. Jag säger icke mer än jag vet. Ni bor i min onkels hus och edra egendomliga vanor ha ej kunnat undgå att bli bemärkta. Man har talat om er och jag har ofta hört på. Derfor vet jag ganska mycket om er, men låt ej det förarga er och anse mig ej ogrannlaga emedan jag talar om det. Vore ni en vanlig meniska, skulle jag icke säga så till er i samma ögonblick jag liksom från himlen faller ned på er väg; men nu är eder blick så öppen och eder idékrets så vidsträckt att man kan våga hvad jag vågar. Sålunda upprepar jag, att ni är för ensam. Man kan ej ostraffadt låsa till sitt sinne eller sitt hjerta och stoppa nycklarne i fickan. Tankarne måste ha luft i ord och orden måste ha åhörare. Idéerna måste väckas genom meningsutbyten och få ej lagras i ett mörkt och tyst inre, ty då multna de och falla till stoft. Allt det der har ni ej förstått...

— Jo! utbrast han häftigt och med nästan vredgad stämma; jag har förstått det blott allt för väl, men...

— Men ni har aldrig funnit någon värd att draga till er, icke sant? I det fallet har ni orätt. Antingen har ni ej sökt nog allvarsamt eller också är ni för anspråksfull. Det får man ej vara...

— Det vet jag väl, men detta fel kännes jag icke vid. Då är jag snarare för anspråkslös. Jag vill icke tränga min obetydlighet på någon, som kanske snart skulle känna sig besviken.

— Ni har sålunda en mycket svag punkt, när

allt kommer omkring? Det nästan gläder mig, ty då behötver jag icke känna mig allt för underlägsen. Vet ni, jag skulle vilja träffa er ibland, diskutera med er, rycka er ur er sjelf och — kanhända — ge er en annan syn på lif och verld än den ni nu tyckes hafva. Skulle ni vilja det?

— Ja, gerna! Ni intresserar mig ofantligt.

— Men ett må ni veta, redan ifrån början. Jag är ej en vanlig flickslamsa, lysten efter komplimenter, smicker och kurtis. Jag är människan Livia, ni är människan Sten. Vill ni aldrig glömma det, så skall jag gerna vilja sittanågon timme då och då i onkels trädgård och prata med er om ett och annat. Men detta utesluter icke att ni äfven kan söka andra bekantskaper. Ni bör till och med göra det. Sådant kan icke vara annat än nyttigt... Och så ett ännu — alltid sanna mot hvarandra. Vill ni det?

Han räckte henne handen och de beseglade sin öfverenskommelse med ett flyktigt men fast handslag.

Och så vände de om emot staden.

III.

Sten hade hyrt en liten trädgårdspaviljong i konsul Enefeldts gård. Det var en träbyggnad i fogelbursstil, med en bred, täckt veranda framför

hela fasaden, ett stort rum med fönster åt alla håll der nere och i öfra våningen tvenne små kammarkrypin, till hvilka man kom genom en spiraltrappa i salens ena hörn. Taken deruppe voro brutna och hade all träkonstruktion synlig. Utanföör glasdörrarna, hvilka tienstgjorde som fönster, hängde små balkonger, skyddade mot solen af randiga markiser. På högsta takspetsen gnisslade en rostig flöjel, på hvars skifva syntes de genombrutna bokstäfverna E och A — initialer till namnen Enefeldt och Ankarborg.

Då Sten hemkommit efter promenaden med Livia hade han med granskande blickar sett sig omkring i sin lilla bostad och funnit att en genomgående generalstädning kunde vara af nöden. Han anslog till densamma en hel dag och reste under tiden till Upsala. Då han hemkom var allt putsadt och fint och så började han fördrifva tiden med att vänta på någon. Denna någon var Livia, men Livia kom icke.

Med arbetet gick det under denna väntan sämre än förut. Han fick icke fram något helt, någonting fullmoget. Detaljer skapade han i ymnighet, näpna, koketta; men den stora, den lifgifvande idé, hvilken plötsligen skulle spira upp ur en snillegnista och af sig sjelf vecklas ut till ett enda helgjuttet verk af sublim harmoni, den kom icke. Månne hans fantasi började bli ofruktbar?

Misslyckandet göt sin syra i hans sinne och han började känna harm emot Livia, som icke kom. Han hade funnit henne så frisk och ursprunglig, så

tilltagsen och originel, att han lofvat sig mycket nöje af ett umgänge med henne. Särskildt var han nyfiken att få höra hennes idéer i arkitektur och hade redan klart för sig, huru han skulle slå henne på denna terräng, der han sjelf var så genomgående hemma. Han hade aldrig förr träffat någon qvinna, som intresserade sig för byggnadskonst, för så framt ej denna stod i direkt samband med hennes egen privatvåning — med matsalen, budoiren, sängkammaren och toilettrummet. Om det nu fans ett undantag, så var detta naturligtvis en kuriositet.

Han tillbringade flera timmar om dagen vid sitt ritbord, men hans blickar hvilade oftare på porthvalfvet i stora huset åt gatan än på papperet, som låg utbreddt framför honom. Hvarje gång en qvinnogestalt aftecknade sig i den höga arkaden klack det till i honom, men då han sedan såg att den kommande ej var Livia bet han ihop tänderna och såg harmsen ut.

En morgon vaknade han sent och steg upp ännu senare. Under klädseln inför öppet fönster kände och såg han att det regnat under natten. Det doftade så friskt och hvarje blad nere i trädgården reflekterade dagsljuset med metallisk skärpa.

Plötsligt varseblef han i en af gångarne en ljusgrå promenadklädning framskymta. Han tog ett språng emot fönstret, men ännu en gång blef han besviken. Den promenerande var icke Livia Ankarborg utan hennes tant, fru Pauline Enefeldt.

Det föll honom in att gå ned och helsa på henne. Hon var liten, rund, tillgänglig och frynt-

lig och hade ett sätt att småle, som var mycket bestickande.

— Man ser aldrig till er, herr Ulf, yttrade hon. Ni måste finna oss utomordentligt tråkiga?

— Långt derifrån, min fru. Det är mina arbeten, som varit i vägen.

— Och det tror ni att jag tror, utbrast hon och började åter syssla med sina blommor, hvar med hon upphört då han kom. Ni är en skalk, herr arkitekt, och man tar er ej der man släpper er.

— Men jag har ju nu djerfts uppsöka och störa er på morgonpromenaden.

— Ni har *djerfts!* Smickrare! Tycker ni då jag ser ut som en hyena, färdig att kasta mig öfver och sönderslita er?... Men om ni nu lofvar bot och bättring, så vill jag icke banna er vidare. A propos, jag hörde, att ni härom dagen gjort en promenad i sällskap med Livia Ankarborg.

Hon stod lutad öfver en rosenbuske och såg ej att han ryckte till vid spørsmålet.

— Ja, fru konsulinna, svarade han. Vi träffades strax härutanför och gjorde en liten tur öfver bron.

— Tycker ni icke att Livia är en egendomlig flicka? frågade hon plötsligt, utan öfvergång.

— Jag skulle nog ej vilja använda det ordet, svarade han, med någon reserv i tonen. Hon är originell, frimodig och vinnande. Efter en halftimmes samtal tycker man sig ha känt henne i många år.

— Alla ~~vänna~~ icke säga så, tro mig! Ja, de

äro, öfver hufvud taget, icke många, som hon bevärdigar med sin förtrolighet. Att ni är en af dem, har höjt er ännu mer i våra ögon.

— Af hvad anledning då, om jag vågar fråga?

— Livia är människokännare, kanske mer på grund af instinkt än af psykologisk skarpblick. Hon bedömer en människa på en sekund och vi veta att hon aldrig misstagit sig. Den, som står sig i hennes korta examen, har fått ett aprobatur, som vi — hennes närmaste — blindt acceptera. Men se der! När man talar om trollet...

Genom det höga porthvalfvet skred Livia fram, smärt och rak, med det fina hufvudet stolt buret på sin smidiga hals. Hon gick rakt emot trädgårdsgrinden, som hon öppnade och åter slöt bakom sig.

— Nå se, yttrade hon, i det hon nalkades, herr Ulf uppför sig som en människa — han söker sällskap. Det gläder mig då, för hans skull, att han råkat ut för dig, tant Pauline.

Den lilla frun skrattade och Sten kände i sitt bröst en fyllande, varm känsla, som gjorde att han glömde all sin harm från de senaste dagarne. Ännu en gång hade naturen ljusnat upp omkring honom.

Han helsade henne med en glädje, som han ej gjorde sig mödan att dölja.

— Jag har kommit för att se edra arbeten, yttrade hon, rakt på sak; men först har jag några ord att säga tant. Vill ni gå in och ordna allt för receptionen, så äro vi hos er på ett par minuter.

Han kände sig ej det ringaste stött öfver hen-

nes familjära sätt, utan bugade sig och gick. De få minuterna syntes honom emellertid mycket utvecklade. Han begagnade dem till att frambringa artistiska effekter i sin atelier.

Dörren till verandan stod öppen och omsider såg han dem komma. Han gick emot dem, med blottadt hufvud. Fru Pauline steg först in.

— Mins ni inskriften öfver Dantes Inferno, fröken Ankarborg? frågade han, då Livia redan hade foten på tröskeln: "I, som inträden, låten hoppet fara!" Så vill jag icke säga till er, men jag ber er nedstämna både edra förväntningar och edra förhoppningar i afseende på hvad ni kommer att få se. Då blir missräkningen mindre.

— Jag är alltid och allestädes beredd på allt, svarade hon, raskt. Vi skola pröfva!

Hon inträdde och såg sig omkring med märkbart intresse.

Fru Pauline hade slagit sig ned i en fåtölj och sysslade med att ordna några blommor i en vas.

Livia hade börjat en rond kring väggarna och betraktade uppmärksamt de å dessa under glas och ram hängande teckningar, hvilka afbildade konstnärens redan utförda verk. Hon sade ingenting och observerade knappast att han följde henne. Då och då yttrade hon ett kort:

— Hvar?

Han gaf den äskade upplysningen och följde henne i öfrigt under tystnad. Hon ville först orientera sig, samla materiel till ett omdöme. Vid

en ståtlig interiör, föreställande en väldig konsertsal i rococo stannade hon och frågade:

— Var detta er första triumf?

— Ja, min fröken.

— Besynnerligt, yttrade hon, med tydlig och klar stämma. Och hvad tänker ni i djupet af er själ om prisdomrarnes?

— Att de icke hade något bättre att belöna.

— Bravo, herr Ulf... Ja, jag hade aldrig gett den priset. Deremot skulle ni fått — som ni nu får — mitt allra varmaste erkännande för den lilla romanska kyrkan der borta. Det är ert mästerverk af allt hvad jag hittills sett. Er stora konsertsalong är ett graciöst infall, ett varietéackord; den lilla kyrkan är en hymn till Guds ära — så enkel och dock så sublim! I den har ert snille skakat af sig stoftfjättrarne och svingat sig upp emot det oändliga... Kom, jag vill icke se något mer förr än vi fått samtala några ögonblick.

Hon slog sig ned på en turkisk pall med perlmorinläggningar och lät honom uppställa den lilla kyrktaflan på ett staffli, så att hon kunde ha densamma i sigte.

— Vill ni tillåta mig en samvetsfråga? yttrade hon plötsligt, efter en stunds synbar tvekan.

— Fråga! uppmanade han. Jag skall svara om jag kan.

— Nå väl, täflar ni om kyrkan i Sofia?

— Ja, men...

— Jag vet, att sådant ej bör spridas ut, men jag kan tåga. Och ni ritar — gotik naturligtvis?

— Ja, naturligtvis.

— Men hvarför "naturligtvis"? Har ni, som alla andra, förgapat er i gotiken?

— Det har jag icke, men vill man ha fram något fullt lefvande, rikt och praktfullt, måste man använda denna stil.

— Ni vill sålunda nu söka edra effekter i prakt och rikedom? sporde hon, med ett slags mörkt spe i rösten; ni, som gjort något så stort i detta lilla! Ack, ni misstager er; ni misstager er bestämdt. Slut denna lilla kyrka åter i ert hjerta, låt den växa der, låt den utvecklas och fullkomnas och ni skall frambringa ett sekularverk, ett verk för alla tider.

— Ni har sålunda afsmak mot gotiken? frågade han.

— Icke det, men jag föredrager den romanska stilen: Rundbågen är allvarligare och storslagnare än spetsbågen. Den afbildar himlahvalfvet och människans hjernhvalf, de sublimaste byggnader jag känner. Gotiken är kokett och sirlig; den romanska mera värdig och allvarlig och därför bättre lämpad att tolka gudsbegreppet i ett byggnadsverk.

Hon märkte att ett litet sarkastiskt leende hvilade på Stens läppar. Utan att på något sätt bli irriterad deraf fortfor hon:

— Vet ni, hurudant mitt tempelideal är beskaffadt? Jag tänker mig en dorisk pelarkrans om hundra meters tvärmått eller mer och på densamma en halfsfer af blåskimrande kristall, utan infattningar, utan fogar, helgjuten som himlakupolen. Ge-

nom den skulle stjernorna le och solen stråla; genom den skulle blickarne ej spärras inne utan ega för- måga att tränga ut i det oändliga, följande tan- karnes fria väg. Det skulle vara ett tempel, skö- nare och mer inspirerande än Michel Angelos och Brunelleschis mest hänförande skapelser.

Han log ej längre. Hennes underliga idé an- slog honom.

Fru Pauline hade suttit tyst. Nu tog hon, i sin tur, till ordet:

— Och mitt skönaste tempel, sade hon, finnes i skogen, den friska, jungfruliga skogen, der träden äro pelare, grenarne bilda hvalf och vinden spelar på de tusen och åter tusen qvistarne, som vore de orgelstämmor. Der har jag både gudshus och gudstjenst.

Det blef tyst en stund. Derpå steg Livia upp och fortsatte sin inspektion. Då denna var ändad satte de sig att taga de stora kyrkritningarna i be- traktande.

Efter besökets slut bjöd fru Pauline på frukost ute i en berçeau. Konsuln var närvarande, spelade artig värd och berättade politiska anekdoter. Om ett par timmar begåfvo sig Livia och Sten på en ny promenad ut till landet.

IV.

De sammanträffade flera gånger under de närmast följande dagarne och kommo dervid alltid i en brinnande diskussion om de båda byggnadsstilarne relativa förtjenster och företräden. Att börja med uppreste sig Sten, med en varm öfvertygelses hela ifver, emot Livias teorier, men så småningom slappades hans försvar och han kände att hennes idéer liksom droppvis tärde sig in i hans fantasi, hans föreställningar och hans hjerta. Det gick allt sämre för honom att arbeta. Den väntade inspirationen, som skulle hjälpa honom att liksom i ett slag bygga färdigt ett Guds hus i underbar storhet och prakt, kom icke, utan aflägsnade sig allt mer, och han motsåg med harmful bitterhet den dag, då han skulle nödgas uppgifva all tanke på sin stora seger.

En afton sutto de åter tillsammans på den öppna verandan utåt trädgården, med den för tionde gången omgjorda skissen till kyrkexteriören framför sig på ett staffli, hon obarmhertigt kritiserande, han lyssnande, med en sorg och en nedslagenhet, som blefvo allt märkbarare.

— Misslyckad, misslyckad! ringde det oupphörligt i hans hufvud, med entonig tydlighet och ett slags hånfull klang, som kom hans händer att darra. Hon märkte allt ifrån början, huru det var fatt med honom och kände sig betagen af ett in-

nerligt medlidande. Till sist upphörde hon med sin kritik, såg en stund deltagande på honom och sade:

— Om ni ändå skulle försöka att rita någonting annat än gotik. Kanhända skulle det lyckas er.

Detta förslag hade på honom ett slags hypnotiserande verkan, och knappt nog hade hon aflägsnat sig förr än han skyndade in i ateliern och med febril ifver började att i stora drag göra ett frihandsutkast till en katedral i romansk stil. Ju längre han ritade dess säkrare blef hans hand, dess töckenfriare hans idéer. Inspirationen, hvarpå han så länge väntat, hade plötsligen kommit, men den förde honom i annan riktning än han sjelf allt hitintills velat gå. Han hade förut tänkt sig en underbart lätt och fin byggnad, hvars alla former likt blomspiror sträfvade upp mot en skimrande höjd, och nu lade han tunga massor öfver hvarandra samt hvälfde den ena rundbågen intill den andra, i symetrisk, men sublim enkelhet. Han utarbetade ett kor af sträfpelare och fönster, hvilka senare skulle komma att glimma af färgmättade målningar; han drog upp korsgaflarnes rösten och spände öfver de två skeppens föreningspunkt en praktfull kupol, hvars inre, åtminstone tillnärmelsevis, skulle gifva en föreställning om Livias halfsfer af kristall, på en pelarkrans af marmor. Skymningen föll på under det han arbetade; han tände ett par lampor och fortsatte sitt verk, utan att känna någon trötthet. Natten kom, det tystnade omkring honom och han hade i sitt inre en dunkel känsla af något sli-

tande obehag, men gaf sig ej tid att utransaka att det var hunger. Teckningen liksom växte upp under hans händer, och då omsider solens första strålar förgylde topparne af trädgårdens höga popplar, låg der framför honom fullt färdigt hans inspirations snabbfödda verk och tjusade hans egen blick genom sin rytmiska harmoni och sina väl afvägda proportioner.

Han satt och betraktade det med allt mer ljusnande blickar och kände sig lättare om hjertat än han på länge varit det. Så hade då hans kraft återkommit! Hans talang var icke död. Han kunde ännu gifva sina tankar form och gjuta idéerna i klippfasta konturer. Han kände med sig, att hvad han utfört, var ett fullödigt verk.

Men det var dock blott ett utkast och alla de mödosamma beräkningarna och detaljarbetena återstodo ännu. Dock, han hade nu hufvudidén fullt tydlig och klar och hvad som återstod var föga mer än ett mekaniskt arbete, som han lätt skulle kunna utföra. Till det behöfdes blott tålmod, noggranhet och skolad smak. Vilde inspirationen åter dröja borta, så kunde han nu göra det utan afsaknad.

Han kände inom sig ett lifligt begär att taga sin ritning under armen, uppsöka Livia och visa henne densamma, och redan hade han hoprullat papperet samt instuckit det i ett valsformigt fodral, då ett par klockljud i fjärran föranledde honom att betrakta sitt fickur. Det visade på half fem — en högst olämplig visittimme.

Först nu kom han under fund med att han vakat hela natten, men något behof af hvila erfor han ej. Han tände en cigarr och började vandra fram och åter i trädgårdens gångar, mediterande öfver sitt lif, både den delen, som flytt, och den del, som låg framför honom.

Det var underbart ändå, detta lifvet, fastän han icke alltid begrep dess mening, då han någon gång funderade på den saken. Hvarför hade han på egen hand slungats ut i verlden att förtjena sitt bröd, vid en ålder, då andra ännu icke börjat sin grundläggande bildning; och hvarför hade ej bildning i rikt mått och praktisk form bjudits honom, som af innersta hjerta trängtat efter densamma? Han smålog bittert för sig sjelf, då han kom ihåg sina första dagar i den lilla skolan i födelsestaden och såg sig sjelf och ett tjog andra tioåringar med förfärade ansigten sitta böjda öfver de långa borden och med skrikiga röster deklinera mensa, dominus och cervus. Han kände harm i sitt inre, då han tänkte på de för honom och de andra småbarnen osmältbara reglerna i satsläran och han skrattade högt då han kom ihåg "klassens" första, underbara öfningar i fransk innanläsning.

Och så slog hans reflexioner öfver i annan riktning. Var det verkligen något att harmas öfver, att han sjelf brutit sin väg? Det är sant, hans möda hade varit stor, till och med oerhörd. Han hade försakat och lidit, begått misstag på misstag, i sitt sökande efter det rätta, och liksom trefvat sig fram, med tillhjälp af instinkten, i en villsam

labyrint; men under allt detta hade han dock blifvit en man, fått stål i sin karaktär och en vilja, som ej ville veta af några hinder.

Det var underbart, hvilket sammanhang det fans i hela hans lefnads lopp. Det ena hade vuxit upp ur det andra, liksom med logisk nödvändighet, och han tyckte sig förstå, att den minsta lilla småsak så pass mycket medverkat till det slutliga resultatet att detta skulle ha blifvit något helt annat, i fall biomständigheten uteblifvit. Men fastän "tillfälligheten" spelat in i mångt och mycket, hade dock hans egen energi varit den bestämmande drifkraften, ty helt visst hade icke allt fått följa en blind slump; helt visst hade han icke motståndslöst drifvit med strömmen.

Han hade under de senaste dagarne varit rof för många stridiga tankar och känslor och verkligen lidit af föreställningen om att hans skaparetid var slut och hans kraft bruten. Nu hade emellertid en ljusglimt lifvat upp dysterheten omkring honom. Under nattens tysta timmar hade han gjort utkast till ett verk, som han kunde se an med belåtenhet och stolthet och hvilket kanhända skulle komma att bära hans namn till senaste efterverld...

Men var detta verkligen hans verk? Det var ej detta han ursprungligen drömt och velat. Han hade sökt målet på annat håll och idéen till hvad som nu förelåg var icke hans — den var Livias.

Denna underliga, på en gång brutalt öppna och varmt känsliga flicka, hade liksom hypnotiserat honom med sina idéer och sitt tal. Han kände att

det var hennes ande, som lefde i hans senaste skapelse, och att han blott var handen, som tillyxat de yttre konturerna. Hennes var äran af framgången. Hans förtjenst var föga mer än negativ.

Han öfverraskade nu sig sjelf med en egenomlig tanke:

Hvem var hon väl, denna Livia Ankarborg, som en dag liksom från himlen fallit ned på hans väg och med hvilken han sedan blifvit så förtrolig? Han kände henne icke, han visste ingenting om hennes ställning och ej heller mycket om hennes karaktär — blott att hon ej var någon kokett och kurtislysten qvinna af medelvärde, utan bar idéer i sitt hufvud, djup i sina tankar och känslor i sitt hjerta. Det var ett besynnerligt faktum att konstatera, men det var icke dess mindre så: — alla deras samtal hade hvälft sig omkring honom, kring hans idéer, kring hans planer och kring hans verk. Efter henne sjelf hade han icke frågat och hon hade aldrig trängt sig fram i förgrunden. Hon stod nu framför honom såsom någonting opersonligt och abstrakt, och dock kände han instinktivt att just personligheten var hos henne starkt framträdande. Han förebrådde sig nu, att han så litet frågat efter henne. Att hon fylde alla hans själs behof af intellektuelt umgänge var visserligen smickrande för henne sjelf, men sakförhållandet kunde dock ej förminska betydelsen af hans förbiseende.

Dock — det försummade kunde godtgöras och han skulle godtgöra det — redan i dag, bara den odrägliga klockans tröga visare ville avancera.

Ja klockan — hon var ännu blott fem! Den lilla promenaden hade tröttat honom och han fattade ett klokt beslut: att gå och lägga sig.

Han sof lugnt och godt, utan drömmar, vaknade klockan elfva och begaf sig genast ned till Strömparterren för att äta frukost. Då detta var gjordt hoppade han upp i spårvagnen och åkte till Humlegården, ty Livia bodde i villastaden på parkens andra sida.

Han satte sig en stund på en af sofforna under de gamla lindarne och ögnade i en tidning, ty timmen var i sjelfva verket väl tidig för en visit, men tidningen var tråkig och hans väntan blef lång. Han började ångra att han stigt upp före middagen.

Vid det han så satt föllo hans blickar på en herre och ett fruntimmer, som gingo fram och tillbaka i en af alléerna och voro fördjupade i lifligt samtal. Damen var Livia, det såg han på ögonblicket. Herrn var högväxt, elegant och distinguerad samt iakttog i sitt sätt emot henne en förtrolighet, som i hög grad misshagade Sten. Hvem främlingen var, visste han icke.

Han satt så och iakttog dem vid pass en quart, under det ett gradvis tilltagande obehag uppsteg i hans inre. Det var honom omöjligt att reda de känslor, han erfor; han visste blott att han ej tyckte om att de två gingo så der tillsammans. Ett ögonblick tänkte han på att helt frankt gå och möta dem samt helsa på och tilltala Livia, men

han kände på sig att han vid sammanträffandet skulle spela en klen figur, och slog därför planen ur hågen.

En ny kvart förgick och alltjemt gingo Livia och främlingen fram och tillbaka i samma allé, utan att se sig omkring, utan att taga notis om något annat. Då började en dof vrede uppstiga i Stens bröst. Med en tvär, harmful rörelse lemnade han sin plats, gjorde ett beslutsamt venster om och marscherade med stormsteg ned till spår-
vagnsstationen.

En timme senare var han hemma.

Han tog ritningen ur kartongen och uppstälde densamma på staffliet å verandan.

V.

Så fort Sten inkommit i sin atelier gick han fram till det vid ena fönstret stående skrifbordet, framtog papper ur en låda, en penna ur en andra och ett kuvert ur en tredje samt slog sig ner och skref följande bref:

Käre Vän!

Du anser mig utan tvifvel både oefterrättlig och ohöflig, efter som jag icke för länge sedan hållit mitt löfte och gifvit dig svar på vänliga erbjudandet beträffande ett tillfälligt hem ute på ditt bo-
ställe. Saken är den, att jag en tid trodde mig

på god arbetsväg igen; men nu har Stockholm verkligen tråkat ut mig och jag längtar allvarsamt till landet, till gräset, skogarne, smultronen och filbunkarna. Men ännu mer längtar jag efter mina båda äldsta vänner — dig och Paul.

Får jag komma, så svara mig några ord. Jag skall ej falla dig mycket besvärlig; men jag vill komma snart.

Din tillgifne

Sten Ulf.

Han ögnade igenom de få, slarfvigt skrifna raderna, kuverterade brevet, och försåg det med utanskrift: "Hofpredikanten Carl Franck, Lid", samt gick sedan ut på gatan och kastade detsamma i närmaste postlåda.

Då detta skett begaf han sig på väg söderut, passerade bron och började vandra samma vägsträcka, som han och Livia gått några gånger tillsammans.

Han förstod sig icke riktigt själf, ty det surrade i hans hjerna som i en bikupa. Tankarne liksom brottades med hvarandra och slogo kullerbytta. Han kunde icke få fatt i någon af dem. Men då de omsider något saktat sina svindlande kretslopp, erhöll han föreställningen om att han nyss utfört någonting ovanligt, ett storverk, sådant vanliga menniskor icke prestera ett om året. Men hvad det var kunde han icke komma på det klara med. Han började fundera... Hvad kunde det väl vara...? Naturligtvis eskissen, som han utfört under natten!... Nej, det var hans tvära

beslut att hals öfver hufvud lemna Stockholm och flytta ut till Lid.

Han hade slagit in på en liten sidoväg, bredvid hvilken löpte en förfallen stengärdesgård. Ur densamma framkom en liten hvitgrå och svart fogel — en stensqvätta — som började liksom skälla eller skratta åt honom, på ett så impertinent sätt att han nästan blef förargad. Han tyckte att det låg någonting menckligt och hånande i detta skratt och att det gälde honom personligen. Men då sade han sig sjelf, att denna föreställning kom sig af att i hans eget inre uppspirat en svag aning om att han nyss begått någonting barnsligt och dumt och långt ifrån någonting storartadt och hjältemodigt. Det var ej fogeln, som fann honom löjlig, utan han fann sig sådan sjelf. Hans förargelse kom sig deraf att hans eget inre skratt funnit ett eko utom honom.

Hvarför hade han så plötsligt lemnat Humlegården? sporde han sig sjelf, och han svarade omedelbart, tvekande men sanningsenligt: Emedan Livia promenerade der med en okänd man. Men — i allt sundt förnufts namn — hade hon då ej rätt att göra det? — Jo, naturligtvis!... Utan att han för den skull behöfde bli förargad —?... Ja, med den saken var det verkligen si och så, det kände han.

Och längre kunde han icke komma, i första ögonblicket.

När han så en stund funderat på om det icke ändå var rätt att han gjorde denna demonstration

emot henne, stälde sig plötsligt upp framför honom ett förvånadt "hvarför?" — Ja hvarför hade han harmats på henne och hvarför gjorde han det ännu? — Jo, den vänfattige egoisten var afundsjuk. Han skulle velat ha henne för egen räkning och ej vara tvungen att dela med andra.

Han var sålunda vansinnig eller kär? Nej, icke det senare, men kanhända det förra. Det var sålunda bäst att resa.

Stensqvättan hade följt honom så långt han gick och vände sedan om med honom, allt jemt skrattande. Då han kommit upp till stora landsvägen lemnade hon honom emellertid i fred. Men nu började han skratta sjelf. Ja, lifvet var ändå bara ett narrspel.

Han återvände till staden, men hade icke vandrat på hemvägen fem minuter innan han mötte Livia.

Hon kom emot honom, lugn och jemn, som vanligt, med sitt vackra leende på läpparne och den varma gnisterelden i sina praktfulla ögon. På tjugu stegs afstånd frågade hon, med klar röst:

— Hvarför i all verlden hade ni så brådt att försvinna ur Humlegården i middags?

— Såg ni mig? utropade han, full af häpnad.

— Visst, svarade hon. Jag ville tala med er, men min svåger, docenten Norm, hade så mycket att säga. Han skall resa till Italien...

— Er svåger...?

— Ja, estetikern Norm; känner ni honom?

— Har ej den äran.

— Det skulle icke skada er att göra hans bekantskap.

— Tror ni det?

— Jag är säker derpå.

— I hvilket afseende då, om ni tillåter mig fråga?

— Han kan bli er nyttig. Det är han, som sköter den konstkritiska afdelningen i "Form och Färg".

— Tackar, svarade han, temligen snävt. Men jag ämnar ej tigga protektion af tränade estetici...

— Ni är ej älskvärd i dag, afbröt hon och hennes röst hade fått en nyans af skärpa, som frapperade honom. Hvem har sagt att ni skall tigga om någonting? Det behöfver ni icke, efter som ni sjelf är så rikt rustad i allt som rör er konst. Jag menade att hans bekantskap kunde vara er mycket nyttig, emedan han är en högt bildad och mycket allvarlig man, som med hänförelse lever för sin vetenskap och sträfvar efter att vara rättvis i sina domar... Men det var ej härom jag tänkte tala. Han reser till Italien om fjorton dagar och hans hustru, min syster Julia, reser med. De söka öfvertala mig att vara dem följaktig.

— Jaså! svarade han, ännu sträfvare än förut. Hon skrattade, men det lät något tvunget.

— Nej, i dag är ni oeffterättlig, inföll hon. Har jag förargat er?

— Mig!... Nej visst icke... Åh, jag ber er, förlåt mig... Jag var nedstämd innan ni kom; men... jag är glad öfver att se er.

Hon smålog — litet kallt tyckte han.

De gingo en stund tysta vid hvarandras sida.

— Kan ni trollo? frågade hon plötsligt.

Han såg ut som ett lefvande frågetecken.

— Ja ja, gentog hon. Jag börjar nästan tro det. Jag kommer från ett besök hos tant Pauline, som jag träffade i trädgården, och vi ämnade göra er ett besök, men ni var icke hemma. På ett staffli å verandan stod dock en skiss till en romansk kyrka, som jag förut icke sett. När utförde ni den?

— I natt!

— Åh! utbrast hon och det liksom flammade till i hennes ögon. Det var stort, det var härligt. Nu är ni säker om priset... Huru lång tid behöfver ni att utföra ritningarna?

— När reser ni till Italien? genfrågade han.

— Om fjorton dagar, senast om tre veckor!

— Godt! Då skall jag ha det hufvudsakliga färdigt till dess.

— Om det vore möjligt! O, ja, börja då, börja genast! Vi gå hem, säg?

— Mitt utkast har sålunda behagat er?

— Det har förtjust mig! Jag har blott ett enda litet inkast att göra. Vidga kupolens tambour en smula, gör fönstren der luftigare, bredare och högre.

— Men kupolen får ej hvila på en glasvägg.

— Åh, var ej rädd. Ställ dit kraftiga pelare... Ni har väl varit uppe på Sanct Peter i Rom?

— Ja, till och med på hängställning, för att reparera,

— Nå väl, då vet ni ungefär hvad jag menar. Men er kupol kan bli ännu sublimare, ännu mer imponerande än Michel Angelos verk.

De gingo skyndsamt hemåt och vexlade blott under vägen korta frågor och svar då och då.

— Låtom oss nu se! yttrade Livia, i det hon med ett par raska steg liksom kastade sig upp på verandan och gick fram till staffliet. Ja, ja, det är pråktigt, det är makalöst! Denna monumentala gafvelfasad, detta harmoniskt verkande långhus, dessa korsgaflar och denna kupol! Det var just till den jag ville komma. Ser ni, att den är för mager, för tunn, gent emot allt det öfriga? Men ni har utrymme att vidga den. Låt den svälla, i harmoni och majestät! Ni ser ju att det går an?

— Ja, jag ser det.

Han kände sig åter hemfallen under hennes magnetiska inflytande och gick villigt in på allt hvad hon sade. Hon hade lagt ritningen på hans stora bord, klippte derpå ut ett papper, som täckte kupolen och takkorset inunder samt fäste det med ett par stift och sade sedan, nästan befallande:

— Se så, rita nu!

Och han ritade, med lugn, stadig hand, som hon oafslåtligt följde, med tindrande blickar. Och ju säkrare hans händer blefvo desto häftigare darrade hennes.

En halftimme sutto de så, utan att någon af dem talade. Men hon log alltjemt och hela hennes varelse tycktes liksom stråla af ett inre solsken.

Konturerna framsprungo under blyertsen liksom på lek, säkra och solida.

Och då alltsammans slutligen låg der fullt färdigt och klart, sådant hon tänkt och velat, då reste hon sig upp, imposant som en drottning, och ytttrade, med segerviss min:

— Det är bra! Vi skola segra.

Detta "vi" gaf honom liksom en elektrisk stöt. Han betraktade henne, men hon såg blott på skissen och visade icke genom något tecken att det legat en dubbelmening under detta lilla ord.

Och han tänkte:

— Hon är mindre qvinna än en byggnadskonstens musa.

VI.

Efter denna tète à tète med Livia började Sten arbeta, med en seg ihärdighet, som icke ville veta af hvarken trötthet eller sömn. Han steg upp med solen och öfvervakade henne. Sina måltider lät han hemta och unnade sig ej någon hvila oftare än Livia anlände på besök och tog honom med sig på en liten promenad ut åt landet.

Då talade de lugnt och sansadt om det stora verk, han hade för händer och hvilket hon öfvervakade med en kännares säkra blickar. Hon hade diskuterat många detaljer med honom och nästan

alltid hade hon fått rätt; helt medgörligt hade han utfört de af henne påyrkade ändringarna, och då det skett som hon velat märkte han att det hela vunnit på hvad hon föreslagit.

En dag frågade han, utan à propos:

— På hvilket sätt har ni kommit att intressera er så mycket för arkitekturen?

— Det är något medfödt, svarade hon raskt. Redan som barn anslogs jag af sköna byggnadsverk, särskildt sådana, som egnats den religiösa kulten, emedan dessa syntes mig mest syfta mot det idéela. Sedan har jag läst en hel del i ämnet, utan att studera det, så att som teoretiskt bildad vill jag ej gälla. Men jag har en öfvad blick och en sund smak, eller hvad tycker ni?

— Man kan icke gerna säga något mindre, svarade han.

— Min svåger, Constans Norm, har nog i visst fall utöfvat inflytande på mig; men han har ej böjt mig under sina idéer, ty i ett och annat tänka vi olika.

Hon tystnade och ej heller han sade något. Då hon märkte att han befann sig i ett visst bryderi, frågade hon:

— Hvad tänker ni på?

Han rodnade som en liten flicka, men svarade genast, utan tvekan, öppet och okonstladt:

— På att jag vet nästan ingenting om er.

Ett litet kort, muntert skratt klingade från hennes läppar.

— Godt! svarade hon. Hör på då! — Livia

Fredrika, dotter af kammarherre Gunnar Ankarborg och hans hustru Carlotta Rhea, boren markisinna Spinelli, från Toscana; född den ... ja, det får ni gissa, om ni kan; har god kristendomskunskap, är vaccinerad, ledig till äktenskap, men vill ej gifta sig ... Pappa temligen förmögen. Älskar resor och arkitektur; föga hemfallen under modets dårsaker; talar fyra språk; är ömsom älskvärd, ömsom odräglig, beroende på bemötandet och mötande individer; men trofast mot värdiga vänner, spelar icke piano, men violin, har haft messlingen och är icke när-synt ... Nå, vill ni veta något mer?

— Nej tack, det är nog, svarade han och skrat-tade i sin tur. Kanske dock — är ni blåstrumpa?

— Nej icke! utbrast hon. Gud har förskonat mig från denna åkomma.

Då han sedan tänkte på detta hennes tal, tyckte han att hon behandlat honom något öfvermodigt; men han fann också snart att hennes biografiska utkast icke kunnat vara sakrikare, äfven om det varit längre.

Svaret ifrån Carl Franck hade icke låtit vänta på sig.

"Du är välkommen när det dig behagar", svarade han. "Allt är i ordning och rummen vänta."

— Ja visst, ja, mumlade Sten för sig sjelf, under det han lade brevet i sin anteckningsbok och stoppade denna i fickan. Och sedan tänkte han icke på att resa. Han besvarade ej ens brevet.

Arbetet fortgick så att alltsammans var färdigt innan de fjorton dagarne voro förlidna. Och då de

stora, präktigt utstyrda bladen lågo der i expositionsgildt skick, höllo de båda vännerna "revisions-syn".

De hade intet att ändra, intet att tillägga. Båda voro nöjda och Livia sade profetiskt:

— Segren är vår!

I detta ögonblick trängde sig på honom en reflexion, som han förut icke gjort. Han frågade tvärt, utan öfvergång:

— Är ni lutheran?

— Nej, svarade hon, resande sig upp, med en förnäm åtbörd; jag är katolik, som min mor.

— Var det därför, ni ville att jag skulle rita en kyrka i romansk stil?

— Ingalunda! Jag hyser den åsigten, att tempellets form icke har någonting egentligt att skaffa med bekännelsens lydelse. S:t Stephan i Wien, Notre Dame i Paris och kröningskyrkan i Reims räknas ju bland gotikens ädlaste skapelser.

Detta ämne kom icke vidare på tal mellan dem. Om en stund sade hon:

— Vi resa i öfvermorgon.

Han sänkte hufvudet och stirrade dystert framför sig.

— Och huru länge blir ni borta? sporde han.

— Jag vet icke. Sex veckor, kanske två månader.

— Det är en lång tid.

— Beror på. Hvad ämnar ni nu företaga?

— Leds!

— Bah, ni — en man! Nej, ni skall arbeta.

— Jag har ingen anledning.

— Då skall jag skaffa er en. En syssling till min svåger är gift med grefve Gyllencrantz på Urtofta i Urhem. Hans slott är mycket förfallet och han har länge tänkt på att låta restaurera det, men tvekat i det längsta. Vill ni, så skall jag introducera er hos honom?

— Jag tackar er. Det vore ju alltid värdt att tänka på.

— Godt! Då skall jag skriva. Hade jag vetat det i går skulle jag fört er tillsammans med honom, ty han var då i staden.

Samma dag inskickade han ritningarna till byggnadskomiterade. Livia hade sett på då han med fast och stadig hand åtecknade sin signatur. Hon smålog då hon såg namnet — Livius.

Han var nere vid ångbåten, med hvilken han skulle resa till Lübeck, och blef der presenterad för docenten Norm och dennes fru. Båda voro utomordentligt sympatiska och Sten ångrade att han icke förr sökt deras bekantskap.

Då Livia räckte honom handen till afsked, yttrade hon:

— Jag har hört mig för. Täflingstiden utgår först om tre månader och då äro både jag och Constans hemma. Men så ännu en sak: Ni får otvifvelaktigt bref från grefve Gyllencrantz, med invit att komma ut till Urtofta. Det är en högeligen intressant gammal byggnad, som ni nog skall bli förtjust i. Men ge er god tid att studera den och låt mig veta i fall I kunnen komma öfverens.

Tant Pauline har alltid min adress. Jag nästan ångrar att jag måste resa. Jag har en hel del originella idéer, som jag skulle vilja tillämpa . . . önskade se tillämpade vid en eventuel restauration af Urtofta slott. Kanske det skulle roa er att höra dem?

— Oändligt! Men säg mig: hvar ligger ert Urtofta?

— I en annexförsamling till Lid.

— Ah, så eget! Der har jag bekanta och är bjuden att passera återstoden af den vackra årstiden hos en af dem — kyrkoherden, hofpredikanten Franck . . .

— Jag har hört honom. Han är en utmärkt talare. Nå, det passar ju bra. Det är blott tre kvarts timmes promenad från Lids prestgård till Urtofta och öfver sjön endast en kvarts timmes rodd. Då slår ni er ned der, reser öfver till Urtofta när ni behagar och låter edra idéer väl mogna. När jag så kommer hem anförtror ni mig dem?

— Ja, gerna. Det skulle göra mig lycklig att åter få samarbeta med er.

— Åh, gentog hon, i det ett gladt löje flög öfver hennes ansigte, hvilket på samma gång fick ett varmare skimmer, nu gör ni mig för mycken ära. Ni är ritstiftet — jag blott dess korrektiv — ett stycke radérgummi, som begagnas då och då.

Hon gaf honom ett kraftigt handslag, då han gick tillbaka öfver landgången.

Betagen af helt underliga känslor stod han kvar på kajen och såg efter henne ända till dess ångbåten försvann bakom Beckholmsudden.

VII.

De två dagar, som följde närmast på Livias afresa, voro för Sten oändligt långsamma och tråkiga. Han visste icke hvad han skulle taga sig till, nu sedan han icke hade något trängande arbete för händer, och gick därför planlöst omkring på gatorna för att förarga sig öfver den banala och utsirade arkitekturen i de flesta af hufvudstadens nya byggnader. När han så laddat sitt sinne med missnöje gick han och satte sig på en soffa i kungsträdgården och betraktade hela timmar det snedt öfver strömmen liggande slottet, hvars åsyn så småningom förtog hans harm och lät honom se lifvet i gladare färger.

Tredje dagen på morgonen medförde hans upppasserska ett bref, med adress af obekant hand. Det var från grefve Gyllenkrantz på Urtofta, som skref följande:

"Min herre!

Fröken Livia Ankarborg — en person, på hvars omdöme, smak och insigter i estetiska ämnen jag sätter det allra största värde — har i bref fäst min uppmärksamhet på er, såsom en ovanligt talangfull konstnär, och tillsport mig, om jag ej skulle vilja inhemta er mening beträffande en länge påtänkt restaurering af stora boningshuset härstädes. Då det i sjelfva verket skulle vara mig angenämt att i ämnet få rådgöra med en skicklig arkitekt, tillåter jag mig fråga, om Ni skulle vilja underkasta

tornspiran lyfte sitt guldblänkande kors högt öfver dem och öfver horisonten. Midt fram bugtade andra strandens nyckfulla linie, lyfte sig till rundade kullar och skars sönder af trånga kjusor, hvilka lågo försänkta i mystiskt dunkel, under det allt annat badade i fullt solljus. Inom synfältet hade man tre större eller mindre herresäten, hvilkas corps de logis emellertid blott delvis skymtade fram.

— Der, yttrade kyrkoherden och pekade på den längs till venster belägna gruppen af byggnader — ser du Pauls gård, Lönn. Der är modernt bygdt, gladt och präktigt. Paul är en driftig landtbrukare och står sig godt. Vi skola i morgon helsa på honom, om du har lust. Slottet på höjden der borta är Urtofta, tillhörigt grefve Gyllencrantz. Det är ett gammalt Sturegods och hyser många historiska minnen

Sten berättade att han blifvit anmodad uttala sig om slottets eventuella restauration.

— Då gratulerar jag dig, fortsatte kyrkoherden. Du skall knappast kunna få dig förelagd en intressantare uppgift; men så kommer den nog också att sätta din talang på prof.

— Är grefven en gammal man?

— Medelålders; femtiofem år, vid pass.

— Har han något att restaurera med?

— Jo, det kan du lita på: han eger millioner.

Kan du vinna hans bifall till någon plan, så får du ett mycket angenämt uppdrag. Han är ytterligt betänksam, men då han en gång fattat ett beslut

genomför han detsamma med nobel generositet. Då fästes intet afsende på några kostnader.

— Men om det nu blir fråga om en restauration, blir byggnaden obeboelig, kanske för årtal.

— Detta fall är förutsedt. På Siringe — godset der, längs till höger, inne i viken — fins ett rymligt corps de logis, som familjen redan nu bebör om vintrarne, eftersom all skogen skulle stryka med, i fall man försökte elda upp de väldiga gemaken på Urtofta. Siringe finge då invånare hela året om. Dessutom vistas grefven och grefvinnan mycket i utlandet. De ha nu nyss hemkommit från en resa i Egypten.

— Nå, hurudan är mannen att tala med? Är han en trångbröstad aristokrat?

— Långt derifrån! Han har en fri åskådning samt är älskvärd och tillgänglig.

De hade emellertid återvändt in, der Sten bjöds att göra sig hemmastadd och förströ sig på egen hand, emedan kyrkoherden skulle ut på embetsförrättning. En serie djupa, dallrande klocktoner, som inom kort flödade ut öfver nejden från kyrkan å udden, bar sitt sorgliga budskap om af hvad beskaffenhet förrättningen var.

Sten hade åter gått ned till stranden och satt sig på en bruten gräsvall, med fötterna alldeles vid vattnet. Hans för naturen djupt känsliga sinne anslags mäktigt af nejdens underbara och stilla färging. Den dalande solen kastade sneda strålar genom bländhvita moln, som grupperade sig i fantastiska flockar, och öfver vattenspegeln gled skug-

tornspiran lyfte sitt guldblänkande kors högt öfver dem och öfver horisonten. Midt fram bugtade andra strandens nyckfulla linie, lyfte sig till rundade kullar och skars sönder af trånga kjusor, hvilka lågo försänkta i mystiskt dunkel, under det allt annat badade i fullt solljus. Inom synfältet hade man tre större eller mindre herresäten, hvilkas corps de logis emellertid blott delvis skymtade fram.

— Der, yttrade kyrkoherden och pekade på den längs till venster belägna gruppen af byggnader — ser du Pauls gård, Lönn. Der är modernt bygdt, gladt och präktigt. Paul är en driftig landtbrukare och står sig godt. Vi skola i morgon helsa på honom, om du har lust. Slottet på höjden der borta är Urtofta, tillhörigt grefve Gyllencrantz. Det är ett gammalt Sturegods och hyser många historiska minnen

Sten berättade att han blifvit anmodad uttala sig om slottets eventuella restauration.

— Då gratulerar jag dig, fortsatte kyrkoherden. Du skall knappast kunna få dig förelagd en intressantare uppgift; men så kommer den nog också att sätta din talang på prof.

— Är grefven en gammal man?

— Medelålders; femtiofem år, vid pass.

— Har han något att restaurera med?

— Jo, det kan du lita på: han eger millioner. Kan du vinna hans bifall till någon plan, så får du ett mycket angenämt uppdrag. Han är ytterligt betänksam, men då han en gång fattat ett beslut

genomför han detsamma med nobel generositet. Då fästes intet afsende på några kostnader.

— Men om det nu blir fråga om en restauration, blir byggnaden obeboelig, kanske för årtal.

— Detta fall är förutsedt. På Siringe — godset der, längs till höger, inne i viken — fins ett rymligt corps de logis, som familjen redan nu bebor om vintrarne, eftersom all skogen skulle stryka med, i fall man försökte elda upp de väldiga gemaken på Urtofta. Siringe finge då invånare hela året om. Dessutom vistas grefven och grefvinnan mycket i utlandet. De ha nu nyss hemkommit från en resa i Egypten.

— Nå, hurudan är mannen att tala med? Är han en trångbröstad aristokrat?

— Långt derifrån! Han har en fri åskådning samt är älskvärd och tillgänglig.

De hade emellertid återvändt in, der Sten bjöds att göra sig hemmastadd och förströ sig på egen hand, emedan kyrkoherden skulle ut på embetsförrättning. En serie djupa, dallrande klocktoner, som inom kort flödade ut öfver nejden från kyrkan å udden, bar sitt sorgliga budskap om af hvad beskaffenhet förrättningen var.

Sten hade åter gått ned till stranden och satt sig på en bruten gräsvall, med fötterna alldeles vid vattnet. Hans för naturen djupt känsliga sinne anslogs mäktigt af nejdens underbara och stilla fägring. Den dalande solen kastade sneda strålar genom bländhvita moln, som grupperade sig i fantastiska flockar, och öfver vattenspegeln gled skug-

gor och dagrar om hvarandra. Från en liten båt, som sköt fram bakom en ö i sydvest, sjöng en klar röst en melankolisk visa. Alldeles i närheten af platsen, der han satt, hörde han några änder snattra och i vattenbrynet lekte ett stim små fiskar, från hvilkas hvita fjäll korta silfverblixtar glimmade.

— O, landet, landet, tänkte han. Huru här-
ligt är icke det emot stenöknarne — storstäderna. Blott så här, i Guds fria natur, lefver man ett vär-
digt, idéelt lif. I staden blir allt förkonstladt —
menniskan, så väl som tingen.

Man drager upp snörräta gator och radar upp hus vid hus utefter dem. Man anlägger cirkelrunda grasmattor och fyrkantiga dammar, tuktar träden med sax och bildar broderimönster af blommorna. Hvar finnes väl i det fria motbilder till denna galenskap? Här är allting obundet, osökt och graciöst. Hvarje träd står der det passar bäst, hvarje blomma spirar, der hon visar sig skönast.

Det enda förnuftiga är att bo på landet.

Ringningen från kyrktornet började på nytt. Sten lösgjorde en liten båt, som låg i närheten, fastbunden vid en påle, och började långsamt ro öfver viken. Då han kom i land vid kyrkudden hade begrafningsfolket redan aflägsnat sig.

Mellan grafvarne och korsen var allt tyst och stilla. Kyrkan stod öppen och han inträdde i densamma.

Det var ett gammalt och rätt stort tempel, som blifvit förfuskadt af senare tiders restorationer och tillbyggnader, men som ännu här och der bar spår

af en ursprungligen ädel stil. Det var honom obehagligt att se denna vandalism, men han beundrade så mycket mer de ännu synbara originalformerna och började inom sig uppgöra planer till en omvandling af templet till hvad det en gång varit och ännu borde vara.

Ett par detaljer i korhvalfvet tilldrogo sig i synnerhet hans lifliga uppmärksamhet och han framtog sin skissbok för att afteckna dem. Detta var gjort på några minuter. Han betraktade derpå en stund kyrkans oansenliga yttre och rodde sedan hem igen.

Kyrkoherden kom tillbaka en stund före solnedgången och fann Sten sittande i flygelns stora sal, ifrigt sysselsatt med att i detalj utföra de konstruktionsmotiv, som han nyss funnit i kyrkan.

— Redan i arbete, anmärkte han. Nå, jag hoppas att det skall gå bra för dig att rita här.

Sten kom sig ej för att svara, att han redan gjort sin täflingsritning färdig och att han nu ej skulle tänka på någonting annat än restaureringen af Urtofta slott. Det var som om någonting qväft orden på hans tunga. För sin själs ögon såg han en bild af Livia, som stod med ett finger på munnen.

— Vill du följa med ut på sjön en stund, före qvällsmaten? sporde kyrkoherden. Jag skall ro öfver till Urtofta, men går ej i land der.

Snart nog voro de på väg.

Solen hade sjunkit nedom lundarne i nordvest, men hela molnbädden, som lagrat sig öfver denna

del af himlen, liksom glödde af en flammande eld. Radiala strålar uppskötö från den osynliga solskifvan och stego ända till zenith samt bildade ett färgspel af den utomordentligaste verkan.

Båten flöt rakt fram mot brännpunkten för denna himlabrand, hvilken Sten hänförd beundrade. Han satt i båtens akter och styrde, efter kyrkoherdens anvisning, rakt på en liten klippa å stranden, strax till höger om Urtofta, och hade hela det präktiga skådespelet framför sig.

Då de kommit stranden så nära att blott ett femtiotal årtag skulle vara tillräckliga att låta dem landa, ryckte Sten plötsligt till och yttrade ifrigt till roddaren:

— Vänd dig om! Se!

Kyrkoherden lydde.

Midt i den flammande aftonrodnadens medelpunkt, omskimrad af en obeskriflig gloria af guld och purpur, stod, uppe på klippan, gestalten af en ung, hvitklädd flicka, med hatten i den utmed sidan nedfallande ena handen, och med en stor bukkett röda rosor i den andra.

— Åh! utropade Sten. En million för en tafla just sådan! Min Gud, hvilken prakt! Hvem är flickan?

— Det är Alfsol, upplyste kyrkoherden leende, — min dotter. Men det är nog alldeles omedvetet, hon visar sig mot denna bakgrund.

— Du har en dotter? utbrast Sten.

— Har jag ej omtalat detta för dig?

— Nej, aldrig.

— Nå, försummelsen är förlåtlig; det gäller ju bara en liten landtflicka — fastän hon är allt för mig. Hon har i dag varit på besök hos sin väninna och läskamrat, fröken Aura Gyllencrantz.

— Ro sagtare, ro sagtare! uppmanade Sten. Lefver jag än i tusen år får jag aldrig återse denna tafla.

Franck lade upp åroarna och lät båten gå in till stranden med sin förut erhållna fart. Sten höll kurs med styret.

Flickan stod stilla, men vinkade sagta med ro-sorna emot sin far.

— Har du väntat, Alfsol? frågade denne.

— Endast ett par minuter, pappa. Vi sågo båten komma.

— Har du gifvit akt på solnedgången?

— Ja, den är underbar, underbar, underbar.

Sten trodde sig höra en stilla, hänförande musik. Den unga flickans stämma satte en hel oktav okända strängar i hans inre i dallring.

Nu stötte båten emot klippstranden. Alfsol mottog den samt lade honom, med en mjuk rörelse, med sidan mot den branta håll, på hvilken hon väntat. Med ett lätt hopp stod hon derefter i båten, på hvars ena toft hon satte sig.

— Här, Alfsol, yttrade kyrkoherden, får jag för dig presentera min gamle vän, arkitekten Sten Ulf, om hvilken jag talat med dig. Han stannar nu hos oss några veckor.

— Jag önskar er välkommen och hoppas att ni må trifvas, yttrade hon, och räckte främlingen

sin lilla fasta, stadiga hand, på hvilken han såg, att hon var van att föra andra instrument än bro-dérsaxen och virknålen.

— Jag tackar er, svarade han. Jag är alldeles viss på att jag skall trifvas. I en sådan natur och . . .

Det var alldeles omöjligt för honom att få öfver läpparne den fortsättning, han tillämnat. "Och med en sådan värdinna" skulle klingat alldeles oförlåtligt banalt.

Sten hade nu fattat årorna, kyrkoherden satt i fören och Alfsol skötte styret. Han hade sålunda ett ypperligt tillfälle att betrakta henne.

Att hon icke var ful såg han genast, men om hon var vacker tyckte han sig icke kunna afgöra. Hennes drag voro icke regelbundna och deras linier utmärkte sig heller icke för någon ovanlig finhet, men öfver ansigtet så väl som öfver hela gestalten låg ett onämnbart behag och en doft af ursprunglig friskhet, som verkade hänförande. Hyn var skär och fin, ögonen djupblå samt något svärmiska, och öfver läpparne hvilade ett leende, kyskt som glansen på den nyutvecklade äppleblommans finaste blad. Hon hade nu satt på sig hatten, men under dess gula brätten framvälde ett hår, som var ännu gulare, och dertill mjukt och glänsande som silke. Mest tilltalande hos henne var emellertid rösten, hvilken steg och föll i musikaliska modulationer, som hade uti sig någonting underbart berusande.

Sten rodde mycket sagta, men det dröjde emel-

lertid icke länge förr än de landade vid prestgårdsbryggan.

Uppkomna funno de redan qvällsmåltiden serverad ute på verandan.

VIII.

Under natten sof Sten lugnt och godt, men drömde länge om praktfulla korhvalf, i hvilka på guldgrund voro målade rosiga cherubimsansigten. De sjöngo vexelsånger och ur deras blå ögon lyste en himmelsk eld.

Då han vaknade vid femtiden kände han sig mera stärkt och lifvad än på länge varit fallet. Han steg upp, klädde sig och gick ut att promenera i trädgården och parken.

Den förste han mötte var Paul Franck, som kom från sjön, med ett par duktiga gäddor i en nätkasse.

— Se der är du ju! utropade denne. Och redan uppstigen! Jag rodde just öfver, för att höra om du var kommen. Carl var ej fullt säker i går.

— Emedan jag förut varit så obeslutsam? anmärkte Sten. Nå ja, han hade rätt, men nu befinner jag mig i alla fall på ort och ställe.

— Och nu skall du också dela dig, ty äfven jag har anspråk . . .

— Som jag fruktar att jag icke kan motsvara. Jag har kommit hit för att arbeta.

— Bah, på landet skall man både arbeta och förströ sig. För resten har du väl icke börjat ännu? Carl och Alfsol ha lofvat komma öfver till Lönn i dag och jag hoppas du följer med. Du skall få göra bekantskap med grannarne — grefven på Urtofta, kapten Skott på Bjurforsen m. fl. m. fl.

— Du ger sålunda i dag stor fest?

— Nej, men min hustru fyller tretio år och det är naturligtvis ett evenement för Lönn. Vid den åldern tänker hon nu stanna ett tiotal eller så vid pass ... Nu var jag egentligen ute och svirflade supégäddorna, men som de voro allt för angelägna att få vara med och fira hustru min, ämnar jag dela med Carl ... Har du träffat honom i dag?

— Nej icke i dag. Jag förmodar han sofver ännu.

— Du känner honom icke, hör jag. Carl stiger upp före klockan fem hvar morgon och sysslar då ett par timmar med författarskap. Har du reda på signaturen S. S., alias Sigge Svensk?

— Han, som i fjol gaf ut den präktiga diktsamlingen?

— Ja, just han. Det var bror Carl; men må det nu hända dig något fatalt om du låter förstå att du vet det. Han tycker icke om att man talar om den saken.

— Men han fick ju de vackraste loford i pressen?

— Ja, det inverkar ingenting ... Men se der

ha vi Alfsol! God morgon, min stumpa! Jag kommer med frukostmat till dig!

Den unga flickan nalkades och helsade med okonstlad hjertlighet sin farbror, som helt ogeneradt strök hatten af hennes hufvud och kysste henne på pannan. Derpå räckte hon Sten handen och ytt-rade:

— Hvad i all verlden är ni för en stockholmare? Vi trodde att ni brukade ligga till fram emot middagen.

— Det inträffar endast undantagsvis, min fröken . . .

— Icke är jag någon fröken för pappas och farbrors gamle vän, afbröt hon. Alfsol, heter jag.

Sten kände sig så förlägen att han icke kunde svara.

Hon var klädd i en ljus bomullsklädning, som framtill skyddades af ett hvitt förkläde med bröst-lapp och fickor. Nu i morgonljuset var hon riktigt vacker — vackrare än aftonen förut. Hon hade en liten beställsam min och man tyckte sig på den-samma märka, att hon redan börjat sina husliga sysslor. Detta lät hon också förstå, ty efter en kort stund ville hon gå sin väg, i riktning mot ladugårdsbyggnaderna.

— Nej, vänta litet, rymmerska! utbrast Paul och fattade henne i hattbanden. Du skall ta hand om dessa vattendjur först.

— Ett ögonblick, farbror, och jag är tillbaka. Gå före in! Om fem minuter får du kaffe.

Och hon skyndade bort på lätta fötter.

— Rask tös, det der, yttrade Paul, som med varma blickar följde henne. Hon är bara aderton år, men hon sköter sin fars hus som den erfarna-
ste matrona. Och allt går lugnt och jemt som ett väl smordt urverk. Hon har en makt öfver men-
niskor, som är underbar. De bångstyrigaste tjenare,
som ingen förut fått bugt på, lyda hennes minsta
vink, utan ett spår af oppositon, och det icke blott
då hon ser på, utan äfven då hon är långt borta.
Det fins en trollformel här i prestgården, som bö-
jer allt: — "fröken Alfsol har sagt det." Ett ord
af henne uträttar underverk.

Under tiden hade Paul och Sten begifvit sig
upp emot verandan. Då de beträdde densamma
kom kyrkoherden emot dem.

— Du är ute och visar din fiskelycka, Paul?
yttrade han, vid handslagens vexlande.

— Jag kommer med tionde, svarade brodern.
För resten gick jag i land för att kunska beträf-
fande denne föga pålitlige arkitekt, och så är han
den första varelse jag påträffar. Alfsol har bjudit
mig på kaffe. Så fort jag fått i mig det, vänder
jag om. Gäddorna äro så nappfriska på morgon-
qvisten, och jag skall hem och bygga äreportar.

— Akta dig för det. Sten är en sträng do-
mare.

— Så må han följa med och hjälpa mig. Det
vore att kasta sig in medias res . . . eller hvad det
nu heter och betyder. Du lärde mig fasligt litet
latin i skolan, Carl!

— Alldeles nog för att du skulle kunna odla

råg och plantera potatis, tänker jag. Hvert tog Alfsol vägen?

— Till ladugården, men der ser jag redan hennes klädning framskymta. Nå, ni komma hem till middagen?

— Det har jag inte tänkt på.

— Så tänk, då, men tänk fort. Bror och brorsdotter, inclusive barndomsvän! Det ligger i sakens natur. Främlingarne inställa sig vid femtiden.

— Icke har jag något deremot.

— Och icke Alfsol, det hoppas jag. Gör Sten invändningar, så bruka vi våld. Tala om för honom, att mor Bertha på Lönn är en passabel matgumma, ej så mycket sämre än Alfsol . . . Hallå, stumpan min, vi vänta dig!

— Kommer strax, farbror, ljöd svaret, som ett musikaliskt ackord. Blott en titt in i mjölkkammaren.

Sten hade stillatigande lyssnat till de båda brödernes muntra och ogenerade dialog. Den föreföll honom så på en gång naturlig, glad och botenärilig, att han ovilkorligen kände sin sympati för dem båda tillväxa. Särskildt var Paul en helt annan människa nu än då de råkats i Stockholm. Då hade han sett något timid och generad ut, som om storstadens många lyxbyggnader tryckt på honom. Här var han fullkomligt i sitt esse, här var han fri och naturlig. Hans öppna, manliga karaktär passade till dessa doftande, glada och friska omgifningar.

En stund senare drucko de kaffe, under glam

och skämt, och derpå bröt Paul upp, gick ned till sjön, steg i sin båt och vände om hem. En halfvuxen gosse rodde honom. Sjelf satt han i båtens akter och skötte gäddraget, med van hand.

Under vägen upp började korhvalfsfantasierna åter spöka i Stens hjerna och han fann sig längta efter de gotiska ritningar, han lemnat kvar i Stockholm. Hans förkärlek för denna stil lefde upp igen. Det förundrade honom, att han ens i och för ett flyktigt försök kunnat gifva efter för Livias önskingar, och starka tvifvel beträffande framgången började uppstiga i hans själ.

Han satte sig på en mossig sten i ett vildmarksparti nere vid stranden och försjönk i grubblerier. Han hade nu velat slå ett stort slag och i och genom detsamma skaffa sig mästarbref här hemma i fosterlandet. Försöket hade varit mödosamt och icke lyckats så som han sjelf velat. Han sträfvade med ifver emot ett visst mål, men en annan vilja hade uppträdt jemte hans och anvisat honom ett annat. Och han hade gått den utpekade vägen.

Han skulle eröfra första priset eller och gå under, det hade han beslutat inom sig. Det var sitt anseende, sitt lif, han satte på ett enda kort.

... Men hvarför på ett enda!

Hvad hindrade honom väl att utföra ett nytt förslag — att täfla med sig sjelf? — Ingen!

Denna tanke grep honom med all sin äfventyrlighets hela trollmakt. Förslaget till en romansk kyrka låg redan i byggnadskomiterades händer, men

det bar blott en signatur och endast Livia visste, hvem som dolde sig bakom densamma. Om han nu skulle rita en götisk kyrka och rita den så som han från början drömt och velat och sedan sjelf få bli prisdömare — hvilken skulle han då belöna? Någon tvekan i detta fall skulle ej kunna ega rum. För honom var gotiken kyrkstilen på preference.

Han satt så en timmes tid och eldade upp sig med stora tankar. Och beslutet mognade inom honom samt blef handling. Ännu en gång grep han sig an och började arbeta med feberaktig otålighet.

Om ett par timmar blef han emellertid störd af kyrkoherden, som kom in till honom, betraktade hans arbete en stund och frågade:

— Har du icke kommit längre?

— Jag börjar på nytt, svarade Sten. Det var intet bevändt med hvad jag ritade i Stockholm.

— Du har väl ändå med dig utkastet?

— Nej, jag lemnade dem hemma. Jag vill vara fri i allt mitt görande och hoppas det skall gå bättre så.

En timme derefter foro Carl, Sten och Alfsol i den lilla roddbåten öfver till Lönn, der dagen förflöt i fröjd och gamman. Midnattens mystiska flor hängde redan öfver Linden och dess stränder då de åter landade vid prestgårdsudden.

IX.

Grefve Gyllenkrantz och Sten Ulf hade gjort hvarandras bekantskap på födelsedagsfesten å Lönn och från första ögonblicket kommit på god fot med hvarandra. Redan dagen derpå rodde Sten öfver till Urtofta, besåg slottet utan och innan, aftecknade detsamma från olika sidor, gjorde mätningar af planen och begaf sig sedan hem igen. Grefven hade påyrkat att han skulle slå sig ned på slottet och låtit iordningställa ett par af dess gästrum åt honom, men Sten föredrog att bo på Lid och lofvade blott att vända åter så ofta, att han väl skulle hinna göra sig förtrolig med den vidlyftiga byggnaden. Då han väl hemkommit tänkte han emellertid icke vidare på Urtofta slott, utan satt hela dagen lutad öfver sin kyrka, hvilken synbarligen absorberade alla hans tankar.

Men egentligen nöjd med sitt arbete var han ej. Utan allt tvifvel var detsamma redbart och dugtigt samt i och för sig så pass förtjenstfullt att detsamma höjde sig öfver hvardaglighetens nivå, men det saknade emellertid något, som han oeffrigligen ville se i detsamma — inspirationens gudagnista. Han bad, han åkallade och hoppades alltjemt att denna skulle flamma till i hans hjerna, men all hans väntan var förgäfvad. Hans inre var kallt och resonnerande.

Sin skicklighet, sin smak och sitt savoir faire hade han kvar, men allt detta var icke nog; det

var en död treenighet om den lefvande anden felades. Han kunde rita — ja Gud bevars! — lika bra, ja mycket bättre än hvilken annan som helst, men på så sätt skulle han endast kunna få fram ett medelmåttigt verk, sådant som skapades alla dagar af hvarje skolad daglönare bland arkitekterne. Och härmed ville han ej låta nöja sig.

Dock, hvad betydde hans vilja här vid lag! Det låg någonting öfver den, som han ej skulle kunna betvinga, han kände det. Och om nu detta blefve omöjligt — ja, farväl då ännu en gång fosterland och modersmål! Ut på nytt, ut i den stora, vida, kosmopolitiska världen.

Han blef dyster till sinnet och fick rynkor i pannan. Kyrkoherden talade uppmuntrande till honom, men det hjälpte ej. Bekymren tryckte sin stämpel på hans till en början så glada ansigte. Han såg på nytt ett misslyckande framför sig.

Under missmodets stunder funderade han på att slå alla vidare täflingsplaner ur hågen och nöja sig med hvad han redan gjort. Han hade ju försvarat sin plats i den väldiga torneringen och måhända skulle det bli svårt för "de andra" att hinna upp till hans nivå. Men ändå... ändå...! Den romanska kyrkan — var den i sjelfva verket hans? Nej, den var Livias. Hon hade icke varit ritstiftets korrektiv — radérgummit — som hon en gång så blygsamt yttrat, utan i stället den lefvande anden, som styrt ritstiftets gång.

Hans konstnärstolthet uppreste sig häremot och han harmades på sig sjelf för det han låtit

den egendomliga flickan till den grad få makt öfver sin vilja och sin intelligens, att han blifvit ett simpelt redskap i hennes händer. Skulle han tåla detta, underkasta sig detta? Nej, han skulle, skulle, skulle återfinna sig sjelf! Han skulle besegra dem, som sågo honom öfver axeln.

En morgon mötte han i trädgården Alfsol, som gick sysslolös och fröjdade sig åt blommorna. Det var så olikt den unga flickan att han gaf sig i språk med henne.

Och inom en halftimme hade han biktat sina bekymmer och lagt sitt missmod ned i hennes själ.

— Det gick icke — fastän det måste gå!

Hon vandrade en stund tyst och eftersinnande vid hans sida, höjde derefter sina ljufva, blå ögon upp till honom och sade:

— Jag är blott en stackars liten landtflicka och förstår ingenting af er stora konst och dess tekniska detaljer, men jag tycker mig ändå fatta en sak — att edra sträfvanden aldrig skola lyckas, så länge...

— Så länge...?

— Så länge ni blott tänker på er sjelf, er egen fördel, er egen berömmelse...

— Hvad vill ni då, att jag skall göra?

— I vår gamla kyrka der borta står öfver altarprydnaden en latinsk sentens, som min far förklarar för mig: Soli deo gloria — Gud allena äran!... Det är söndag i dag, tredje söndagen ni varit här utan att gå och höra pappa predika. Jag tror att det gjort honom en smula ledsen, fastän han ingen-

ting sagt. Vill ni följa med mig i dag? Kanske kommer ni då att finna hvad ni längtar efter. För Guds äras skull måste ni arbeta. För hans skull bör ni sträfva efter att skapa ett tempel, som rätt tolkar hans storhet, hans oändliga godhet och majestät, så att vi stackars svaga varelser må fatta åtminstone något af honom genom de yttre sinnena. Ser ni, min enfaldiga tro är den, att vi ingenting böra göra för oss sjelfva, men allt för honom och af kärlek till honom.

Sten gick en lång stund tigande bredvid henne, med blickarne stirrande på blomsterrabatten vid sidan om gången. Till sist uppreste han sitt hufvud och svarade:

— Ja, Alfsol, jag vill gå med er.

Då den unga flickan berättade detta vid frukostbordet, flyttade fadren sina blickar från henne till Sten, men sade ingenting.

Sten hade icke gjort detta medgifvande utan inre slitningar. Ute i verdens och lifvets bittra kamp för tillvaron hade hans religiösa känsla så småningom domnat bort och han hade med likgiltighet kommit att betrakta de högre tingen. "Man kan ingenting veta" — det var hans stående inkast på allt, som sades honom i andliga ting, och om han trodde något, så var det att jorden var en stor förbrytarekoloni och alla dess invånare deporterade från en bättre verld, i hvilken de en gång begått synder och missgerningar, som kräfdes försoning. De lyckliga — enligt hans mening — de hade syndat lätt och sluppo därför ifrån lindrigare;

de fattiga, de sjuka och de för allsköns otur och förföljelse utsatta — de hade svårare brott på sina samveten och måste därför lida mer. De, som dogo i späda år eller nyss de kommit till världen, de hade endast begått några lätta tanke- eller önskesynder, och därför blef deras straff så lindrigt. De behöfde blott undergå förnedringen att antaga människogestalt härnere och fingo sedan strax afkläda sig denna samt återvända till sitt rätta fädernesland.

Han hade sökt tänka sig in i de skilda religionernas viktigaste lärosatser, men i ingen af dem fann han gudsbegreppet så högt, som hans hjerta fordrade. Derfor hade han så småningom alldeles försummat att bevista den offentliga gudstjensten. Hade han ej haft andra tillfällen att bese kyrkorna, skulle han gått för den skull, men nu funnos här till alltid utvägar och därför höll han sig borta då menigheten bad och sjöng eller andäktligt lyssnade till predikanternes utläggningar.

Han var emellertid och för den skull långt ifrån irreligiös, ty i djupet af hans hjerta bodde vissheten om någonting oändligt, stort och mäktigt, som fans på en gång utom och inom oss och som tillika i sig inneslöt allt skapadt. Definiera detta något kunde han ej på annat sätt än att detsamma var ursprunget, tillvaron och målet för allt och alla — äfven för förbrytarne i hans stora straffkoloni.

Hans sympati för prester var icke stor, och att han nu slutit sig till Carl fick skrivas på ung-

domsbekantskapens räkning. Att gå och höra någon af hans predikningar hade han aldrig tänkt på, fastän detsamma ju icke behöfde till någonting förbinda; men då han nu direkt uppfordrades att göra så tyckte han sig icke kunna neka.

Och vid sammanringningen vandrade han, vid Alfsols sida, uppför stora kyrkgången och satte sig i prestgårdsbänken strax nedanför koret.

X.

Kyrkan var alldeles öfverfylld af åhörare. Många kunde icke erhålla sittplatser i bänkarne utan stodo på gångarne.

Då Alfsol slutat sin första, tysta bön sedan hon satt sig, hviskade Sten till henne:

— Jag hade trott att Lid var en jmförelsevis liten församling. Det är så mycket menniskor här.

— Minst hälften äro utsocknes, svarade hon, med glädje och stolthet strålande ur blickarne. Det är alltid lika mycket menniskor. De komma miljontals bortifrån för att höra pappa predika...

Orgelpreludiet till första psalmen började och Alfsol tystnade, öppnade sin psalmbok och började sedan sjunga efter orgeln, med en skär, förtjusande stämma.

Under det han lyssnade till de ljufva, smältande tonerna drogos hans blickar liksom magne-

tiskt upp emot korhvalfvet, och nu inbillade han sig på fullt allvar att blonda cherubimshufvuden sjöngo derifrån. Det var just sådana toner han hört i drömmen. Och han njöt af dessa under gudstjenstens hela första del.

Helt plötsligt upphörde emellertid sången och det inträdde bland den stora menigheten en ljudlös tystnad, som dock snart afbröts. Carl Franck stod på predikstolen, med knäppta händer, och började:

”I Guds faders, sons och den heliga andes namn, amen!”

Han talade med dämpad, men fulltonig stämman, hvilken i allt sitt musikaliska väljud trängde till de aflägsnaste delar af templet. Han bad om helgelse för sina ord och tankar, om Guds kraft i hans enkla tal, så att detsamma ej måtte varda förspildt för något efter försoning och frid törstande hjerta; han bjöd åhörarne att för en stund bortslå alla tankar på jordiska ting och öppna sina hjertan för nådens skatter, hvilka kärlekens Gud i ymnigt mått ville skänka alla dem, som med tro och förtröstan nalkades honom... Och så läste han ”fader vår” samt började derpå utlägga dagens text.

Sten hade helt förströdd lyssnat till de första bönerna, men snart nog drogs han in i den förtrollning, som uppenbarligen fattat hela menigheten. Ty alla — sittande och stående, unga och gamla — hängde med sina blickar liksom törstande fast vid predikantens läppar. För ingen af dem fans det nu någonting annat än denna mun och denna röst, som tonade genom tempelhvalfven, ensam

väckande och manande. De drucko densamma liksom himelsk näktar och vågade knappast andas, för att icke förlora ett enda ord.

Också Sten kände sig på ett underbart sätt anslagen af predikantens föredrag. Det var enkelt och flärdfritt, som det klara, glada solljuset, hvilket strömmade in genom fönstren, och det värmdes likasom detta. Att börja med hade han uppmärksamt betraktat åhörarna och läst i deras glimmande ögon och på deras skälfvande läppar vittnesbörden om en själens njutning af ädlaste slag; men så småningom bleknade de hundratals ansigtet bort som stilla månskensfläckar och han såg blott ett ljusst, konturlöst moln. Så lyfte sig kyrkans hvalf och vidgade sig till oändligheten; murarna liksom upplöstes, allt försvann och endast den underbara rösten fans kvar midt i kaos, talande ord af kärlek, förlåtelse, hopp och frid.

Det var underbart. Han tänkte på ett bibelspråk, som sade att ordet vardt Gud eller att Gud var ordet.

Och denna röst blef nu för honom det enda verkliga, det enda hållbara. Den var och förblef. Den verkade som medelpunkten i en ny skapelse och omkring densamma uppväxte en skönare värld. En strålande sol tändes derofvan; glimmande stjärnor seglade i otaliga skaror genom en fläcklös azur. Nedtill kullrade jordens yta, med berg och dalar, fagra lunder och speglade vatten. Det jublade ur snåren, blommorna doftade; allt var en lofsång, en hymn till Gud.

Men konturerna sammandrogos. Kring det klingande ordet slöt sig ett gnistrande hvalf, en himmel af strålar, som upprepades och ordnade sig i sublim harmoni. Ur jorden spirade smäckra pelare, som sträfvade mot höjden för att uppbära hvalfven. Murar lyfte sig utomkring. Ett kor sprang fram som genom en förtrollning; tvenne korsarmar öppnade sig i sidomurarne och plötsligt stod der för hans själs öga fullt färdigt det tempel, han så länge anat och drömt -- den byggnad, som Alfsol velat ha skapad till Guds ära.

Sten hade lutat hufvudet i handen och gjorde intet försök att rycka sig ur förtrollningen. Hans vision var så liflig att han kunde se, famna och uppmäta. Hvarje detalj var fullt tydlig och klar. Icke en sten felades i hela den skapelse, som uppvoxit omkring detta ord, hvilket allt jemt tonade, fullt och varmt.

Han visste icke hvad tiden led och kunde ej, för detaljernas skönhet, fullt följa sammanhanget i predikan, men det kände han, att hjertat värmdes af hvarje ord, hvarje höjning eller sänkning af rösten, och att hans egna idéer sammanblandades med hvad han hörde och kände. På hans panna flödade svettperlor, under det kalla rysningar skakade hans lemmar. Han satt som under ett slags domning och dock längtade han hem, för att få börja att på papperet fästa den bild af ett gudstempel, hvilken nu stod lefvande och klar i hans eget inre.

Alfsol satt vid hans sida i ljuf andakt, med

de fuktiga, strålände ögonen oafslätligt rigtade på fadrens ansigte. Han såg att hon med hela sin själ hängaf sig åt njutning af fadrens exempellösa andliga värtalighet.

I predikantens tal fans föga af lagens dånande åskor, men så mycket mer af evangeliis kärleksbud. Han visade syndarens olyckor genom synden — själens ofrid, trängtan efter någonting nytt och njutningsrikt; den inre tomheten, som aldrig kunde fyllas; den ständiga missräkningen i afseende på jordiska ting. Och derefter skildrade han den enfaldigt och ödmjukt troendes glada förnöjelse med sin blygsamma lott, hans orubbliga förtröstan på Guds hjälp och bistånd och hans oafslätliga kärleksverksamhet för Guds skull och till Guds ära.

Sten tyckte att predikanten med ett flammande bloss belyste hans eget lif och visade detsamma från alla sidor. Ack, äfven han hade haft ofrid i sin själ och ständigt pinats af en het längtan efter någonting okänt, som på en gång skulle fylla hans varelse och värma honom; också han hade blifvit otillfredsstäld af allt, som mött honom af framgångar och glädjeämnen, ty mot det helas tröstlösa tomhet betydde detta föga eller intet, vägde intet, gälde intet. Medgången hade ej kunnat värma, men motgångarne hade förbittrat honom. Den förra hade ej varit nog stor och lysande — de senare allt för stora och smärtande.

Han hade varit en missnöjd ännu då han inträdde i detta tempel, och känslor af harm och bitterhet hade grott i hans hjerta. Han kunde ej

glömma hvilken förödmjukelse han lidit genom den kalla, afvisande hållningen hos dem, han närmat sig, efter som de ju hade samma intressen, samma mål som han. Såret, som denna ringaktning slagit i hans inre, blödde ännu, på samma gång som harmen oförminskad fortlefde. Det var denna harm, som ingifvit honom idén att täfja om de stora kyrkritningarna och sporrat honom till en kraftansträngning, hvilken skulle göra honom viss om seger. Att Sofia nya församling finge en Gud och sig värdig kyrka kom — hvad honom beträffade — först i andra rummet. Hufyudsaken var den, att han sjelf skulle stå som den främste bland alla de täflande.

Han kastade ännu en gång blicken på denna andäktiga församling, som allt jemt satt i total sjelfförgätenhet och helt och hållet glömde sina egna sorger, sina egna lidanden. En hvar af dem hade dock tvifvelsutän sitt kors att bära, men om så var, sökte de nu trösten der de voro vissa att finna densamma.

Men han sjelf, som trodde sig så verldsklok och förståndig, han hade aldrig kommit att vända sig åt detta håll; han hade sökt hjälp inom sig sjelf eller hos andra menniskor. Men högst sällan hade han funnit någon. Hans egna förnuftsskäl eller andras tröstegrunder hade nästan aldrig ur hans inre förtagit en smärta; blott tiden hade mildrat den.

Det föreföll honom nu, som om han plötsligt förts upp på en stor höjd och från densamma fått

ny utsigt öfver lifvet. Ledsagaren, som visat honom vägen dit upp, talade till honom:

"Se, denna trakt, som du kommer ifrån, är tröstlös och öde. Här finnes sol, men den värmer ej; föda, men den mättar icke; vatten, men det släcker ej törsten. Du kan aldrig bygga dig en boning så fast och säker, att ej stormarne skola skaka henne i grundvalarnes djup, eller så tät att ej sorger och bekymmer skola smyga sig in i densamma. Men se nu hit! — I denna nejd råder ett annat klimat; här har du ljus och värme — Guds ords värmande ljus; här har du mat och dryck — båda ljufliga, mättande och läskande. På någon konstrik boning behöfver du ej tänka, ty ditt hem har du allestädes under himlens höga hvalf och hvart du kommer skola vänliga händer sträckas dig till möte. Der borta har du ingen vän, intet hjerta, som klappar uteslutande för dig; här möter dig en fader, stor i nåd och barmhertighet, som alltid är redo att för dig öppna sin famn, som alltid åter skall draga dig till sitt rika hjerta, om du och sju och sjutio resor sliter dig ifrån detsamma."

"Icke kan valet i detta fall blifva dig svårt? Tror du det, så rådfråga blott ditt eget hjerta, men gör det nu, i detta ögonblick, under det ännu rika varma känslor röra sig inom detsamma. Det är ej ett bländverk, en flyktig hägring, jag visar dig, utan den fullaste, den fastaste verklighet. Ack också jag har en gång vandrat i de öde bygderna och på de kala fälten, bland de stela klipporna och de hemska djupen, och ingenstädes fann jag frid

eller hvila. Men så fattades jag en gång af en vänlig hand och leddes upp på en solljus, strålande höjd, kring hvilken värme och vällukter flödade, och en mild röst talade, mer i min själ, än i mitt öra: 'Gå dit — der är lyckan, friden, saligheten'. Och jag gick — jag stannade; jag vänder aldrig tillbaka ut i de tröstlösa bygderna, der själen försmäktar och hjertat oafflåligt men fåfängt trängtar och trånar efter frid och fröjd."

"Om du en gång satt din fot inom detta sällhetens land och sedan lättsinnigt flyr derifrån, så fördömer jag dig icke, men jag beklagar dig, beklagar dig ur djupet af min själ. Ty du vet icke hvad du gör. Du kastar bort det luttrade guldets, för att gripa efter dess bedrägliga skenbild; du bortbyter den rena, heliga, eviga sällheten mot ett kort vämjelseväckande sinnesrus, som aldrig, ens för ett ögonblick, kan bereda dig någon sann tillfredsställelse."

"Under din vandring på jorden måste du visserligen tänka på dig sjelf och de dina, men omsorgen om dig och dem får dock ej upptaga hela din tid eller alla dina krafter. Du är en del af ett stort helt, af Gud grundlagdt för att verka hans verk, och därför måste alla dina handlingar ha sitt ursprung i din kärlek till Gud och afse hans ära. Har du en gång kommit till denna punkt, skull du se lifvet i en oändligt ljusare färg än du förut gjort. Allt skall blifva dig lätt. Du skall ej räddas farorna; smärtans udd skall brytas mot ditt af kärlek stålsatta hjerta. Du skall stå lugn och orädd

midt under stormarnes vilda hot och utan fruktan skåda hän mot det ögonblick då din jordiska vandring fullkomnad ligger bakom dig och förlåten lyftes öfver det kommande lifvet...”

”Du har på jorden ingen varaktig stad, ty allt här nere är förgängligt — du sjelf, som dina verk. Om några år ligger du bäddad i grafvens tysta gömma; sommarvinden sjunger öfver den och vintern hvälfver öfver henne sina hvita kullar. Minnet af dig bleknar; så småningom varder du glömd. De verk, du efterlemnadt, frätas af tidens tand, varda till stoft och försvinna. Om ett sekel eller två finnes ingenting kvar och ingen då lefvande känner eller vet att du någon gång funnits på jorden.

”Men öfver tiden ligger evigheten — den ljufva, oändliga, saliga hvilan i Gud...”

XI.

Då Alfsol utkommit ur kyrkan omringades hon af ett hundratal personer, som alla tycktes vara angelägna att få helsa henne och trycka hennes hand. De voro af vidt skilda stånd, åldrar och vilkor, men en hvar tycktes betrakta henne som sin synnerlige vän, och för alla hade hon en glad blick, några vänliga ord eller ett uppmuntrande leende. Hon frågade dem om deras sjuka, om deras sorger och bekymmer, gaf dem råd och tröst eller

lemnade dem praktiska upplysningar om huru de skulle bete sig, i ena fallet som i det andra.

Sten väntade henne, sittande på en bänk inom en grafhäck, och slutligen kom hon till honom.

— Gå vi hem nu? frågade hon.

— Skola vi icke vänta på er far?

— Ack, han blir ej ledig ännu på ett par timmar. Det är så många, som vilja tala med honom.

De följde en liten stig genom löfängen omkring viken och gingo helt sakta, som om de velat förlänga behaget af promenaden. Sommardagens middagsglans strålade full och varm omkring dem, blommorna nickade på fina stänglar, foglarne sjöngo och emot stranden plaskade Lindens knappt skönjbara, sörlande böljor.

Alfsol gick tyst. Han kände tydligt att hon väntade på något yttrande om hans intryck från kyrkan.

— Jag är glad öfver att jag följde med er i dag, sade han om en stund. Jag har aldrig hört en predikan, som så talat till mitt hjerta.

— Ja, icke sant, svarade hon och vände sitt friska, glada ansigte emot honom. Pappa förstår att göra religionen tilldragande och ljuflig? Det kan ju hända att jag är allt för partisk och därför oförmögen att ge ett fullt rättvist omdöme, men säkert är att jag aldrig hört någon predikant, som så hållit min uppmärksamhet fången från början och till slut.

Då de kommit hem gick Alfsol in att se efter huru det stod till i köket. Sten begaf sig till sitt

arbetsrum och var snart i full fart med att göra utkast till en stor götisk kyrka.

Han hade fruktat att den vision, han haft under gudstjensten, skulle vara allt för löslig och sväfvande att någon längre stund kvarhålla i minnet, men denna fruktan visade sig alldeles ogrundad; ty bilden kvarstod i hans själ med skarpa, tydliga konturer och han behöfde blott kopiera densamma. Han tecknade en perspektivisk bild snedt ifrån tornfasaden, hvars tvenne smärta spiror sträfvade upp till svindlande höjd. Mellan de ypperligt anordnade contreforterne hvälfde han en praktfullt dristig portal och ofvan densamma bröt han ut i muren ett kolossalt rosettfönster. Utmed långsidan ordnade sig ett led af sträfpelare, hvar och en slutande i en fial, med korsblomma. Taket var brutet och den hit uppdragna midtelskeppsväggen hade en rad ädelt bildade fönster. Tvärskeppets gafvelröste uppsprang sirligt och fint och öfver korset reste sig en takryttare, med smäcker spira, hvilken stod i full harmoni med tornens höga resningar.

Det var blott en flyktigt tecknad konturbild, och dock bar densamma redan ett framstående konstverks nobla pregel. Det var en helgjuten bild, hvilken framsprungit liksom lefvande ur en enda tanke.

Då kyrkoherden kom hem hade han med sig tidningar och bref till Sten. Bland de sistnämnda befann sig ett med italiensk poststämpel och okänd stil. Innan han öppnat detsamma visste han redan att det var från Livia.

”Ni måste stilla min nyfikenhet” — skref hon

— "Jag önskar veta, om ni kommit till något resultat med grefve Gyllenkrantz. Skrif till mig på Rom, hotell Allemagne, via Condotti, — blott några ord... Sjelf skrifver jag aldrig långa bref.

Vet ni, i Pisa sammanträffade jag med professor Alven, medlem af byggnadsnämnden i Sofia. Han berättade mig, att tre förslagsritningar redan inkommit, bland dem en till en romansk katedral, som var "supérieurement fait". — Man skulle tydligen få svårt att gå förbi densamma!"

Detta var allt! Icke ett personligt ord; inga "stämningar" inga "intryck"! Det var ett rent af-färsbref, till och med nästan kallare än ett sådant, och gjorde på Sten icke något fördelaktigt intryck.

På Urtofta slott och på sin romanska täflingsritning hade han tänkt helt obetydligt under de senaste dagarne. Det förstnämnda egnade han då och då en tanke i förbigående, när han såg det skymta fram ur lundarne på andra sidan sjön. Den sistnämnda hade han, på sätt och vis, redan kastat öfver bord. Ibland var det honom till och med motbudande att tänka, att han skulle kunna segra med denna ritning.

Emellertid blef han inkallad till middagen. Han hade låtit vänta på sig, hvilket han eljest aldrig brukade.

Då han inkommit i salen och varseblef sin gamle lärare och vän, hvilken stod bakom sin stol, färdig att sätta sig, kände han sig liksom drifven af en inre makt fram till honom, och alldeles öf-

verlagdt räckte han honom handen, samt yttrade, med en af djup känsla genomdallrad röst:

— Tack, Carl. Jag önskar att det snart åter vore söndag.

Hade han betraktat Alfsol i detta ögonblick, skulle han sett att hennes ögon stodo fulla af glimmande vatten.

På eftermiddagen skref han några ord till Livia, lika affärsmessiga och kalla som hennes egna. — Han hade besett slottet och haft åtskilliga funderingar, beträffande detsamma, men ännu ej börjat utföra sina sväfvande idéer på papperet. Landlifvet var så behagligt och söfvande. Kanske skulle det icke bli något arbete af med denna restaureringsplan förrän till hösten, sedan han återkommit till hufvudstaden... För underrättelsen om professor Alvens meddelande tackade han, men yttrade intet vidare om detsamma.

Från och med denna dag började Sten arbeta, träget och regelbundet samt med en framgång, som gjorde honom sjelf belåten. Han kände nu ingenting af den feberaktiga oro, hvilken liksom piskade honom till verksamhet under det han ritade på den romanska katedralen, men icke dess mindre fans det inspiration i hans verk och en lugn, harmonisk skönhet i alla dess detaljer. Då han någon gång kände sig behöfva en väckelse eller en uppmuntran gaf han sig i samtal med kyrkoherden eller med Alfsol, och nästan alltid erhöll han hvad han sökte. Både far och dotter intresserade sig mycket för hans arbete och beundrade det. Kyrkoherden

gjorde då och då en kritisk anmärkning, hvilken då vanligtvis rörde något praktiskt kraf, som Sten var tacksam för att få tillgodogöra sig. Alfsol ytttrade ingenting, hvarken af bifall eller klander, men han läste tydligt den glädje hon kände öfver hans framgång i hennes talande blickar, som aldrig förmodade dölja något af det rika känslolifvet i hennes inre.

Sten hade aldrig trifts så väl på något ställe som han nu gjorde på Lid. Det var i kyrkoherdens hem liksom ett ständigt solsken, hvilket spred omkring sig värme och ljus, men han kunde ej rätt afgöra från hvem ljuset kom, från far eller dotter. Stämningen var ungefär densamma antingen de båda voro närvarande eller ock blott en af dem. Ja till och med då han var alldeles ensam fann han omkring sig en hemtrefnad, sådan han aldrig förut känt.

Då de intaget sin middag gingo de båda herrarne vanligtvis ned till den lilla kiosken på udden och om en stund kom Alfsol efter med kaffet. Sten satte sig alltid så att han skulle se henne under vandringen dit ned; och alltifrån det hon blef synlig uppe vid den stora syrengruppen, följde han henne med tjusta blickar. Hon sväfvade fram så lätt och behaglig, i sin enkla, ljusa bomullsdräkt, och balanserade så näpet med kaffebrickan, att han tyckte sig aldrig ha sett någonting täckare. Den vackra nejden passade så väl till scen åt henne att han hade svårt att tänka sig henne annorstädes. Här, ibland dessa gröna lindar och på denna mjälla

gräsmatta, hörde hon hemma som linnéan i mossan under granarna. Här gjorde sig hennes fågring, hennes friska, okonstlade natur fullt gällande; ja han tyckte henne vara för Lindens strand mera outhärlig än trädgårdssångaren, som drillade der borta i lönngruppen invid kullen.

Han sökte föreställa sig henne på någon storstads gator, iförd en kostym af nyaste snitt, med alla dess osmakliga öfverdrifter och barocka påhäng samt fick också bilden rätt klar för sig, men den var på långt när icke så angenäm, som den nätta gestalt i ljus bomullsklädning och enkel stråhatt, som kom der sandgången utför, med kaffebricken mellan händerna. Den ena var en konst-, den andra en naturprodukt. För sin egen del föredrog han obetingadt den sistnämnda.

Alfsol var icke lärd, men hon hade en djup fond af sundt förnuft, som aldrig lemnade henne i sticket. Hon kunde därför samtala om nästan allting, men då hennes vetande kom till korta sökte hon aldrig slingra sig undan, utan tillstod leende och ogenerad att hon var "au bout de son latin". Hon älskade de sköna konsterna och roade sig sjelf och andra med musik och målning, hade läst mycket, men var alldeles obevandrad i vissa afdelningar af samtidens skönlitteratur och föreföll därför skäligen naiv i fråga om åtskilligt, som de moderna qvinnosaksqvinnorna ha på sina fem fingrar redan vid ung ålder; men denna naivitet var förtjusande och gjorde henne på intet sätt dum eller löjlig. Liksom hon alltid, så vidt möjligt var, un-

der vandringar aktade sina fötter för vägarnes smuts, så hade hon ock aktat sin själ för den missriktade kulturens fläckande ämnen.

Kaffestunderna i kiosken voro dagens gladaste ögonblick, och när någon gång regn eller blåst gjorde dem omöjliga, tyckte Sten att han gjort en ren förlust. De hade det visserligen också angenämt och trefligt på verandan, men den stora, granna utsigten saknades här och det kändes en smula instängdt att sitta bakom glasväggar, mot hvilka regndropparne smattrade eller vinden kastade sina skarpa ilar.

En dag, under det de sutto i kiosken, kom det roende ett bud från Urtofta, med en biljett till Alfsol från grefvinnan Gyllencrantz. Aura hade plötsligt blifvit häftigt sjuk och längtade ifrigt efter sin väninna, hvarför den bekymrade modren frågade, om Alfsol ville göra henne glädjen att komma öfver.

Den unga flickan hade blifvit mycket blek under det hon genomögnade den korta skrifvelsen, hvilken hon sedan räckte sin far.

— Kan du vara färdig genast? frågade denne blott.

— Ja, pappa, om du intet har deremot.

Ett par minuter senare satt hon i båten och viftade med näsduken åt de båda herrarne på stranden.

Sten tyckte att det plötsligt blifvit kallt och otrefligt.

Han intresserade sig icke vidare för det mel-

lan dem alla tre påbörjade samtalet och gick snart upp till sig för att arbeta.

Denna gång gick det emellertid icke rätt bra. Han sysslade mekaniskt med sina stift, men tanken var frånvarande. Ett par gånger reste han sig förargad upp och började vandra fram och tillbaka i rummet, men der var qvaft och varmt och han ville ha luft. Han gick ut och satte sig på en bänk under lindarne, med en bok i handen, men besvärades här af mygg och började därför promenera fram och åter på trädgårdens strandgångar.

Urtofta slott låg der midt öfver, i sin egen skugga samt till hälften gömdt mellan parkens höga träd. Det var dock en gammal intressant byggnad — så storslaget tilltagen och så futtigt utförd. Någon kris hade antagligen stympat det ursprungliga projektet. Blott grundstommens murar hade fullbordats och sedan hade öfver dem rests vida, fula tak, utan alla prydnader.

Här fans ett tacksamt ämne att göra något af och hans intresse för den gamla byggnaden började märkbart lifvas. — Om han skulle ro dit på en stund? Men nej, det skulle kanske se underligt ut just nu, då det var sjukdomsfall i familjen. Någon af de närmaste dagarne skulle han emellertid fara. Det vore orätt att skjuta detta betydande tillfälle ifrån sig.

XII.

Alfsol kom icke hem på qvällen, utan skickade öfver ett roddbud att hemta några saker, som hon behöfde för natten. I den lilla biljett, hon med-sändt, berättade hon att Aura var mycket sjuk och att läkare blifvit efterskickad.

Hon kom ej heller den följande dagen. Sten fann tiden obegripligt lång och tråkig. Han arbetade visserligen, men det gick ej med synnerlig fart. Ofta kastade han deremot blickarne genom fönstren efter någon förbigående, i tanke att det var Alfsol, men då han såg att så icke var fallet vände han sig förargad bort.

Middagen förflöt under en skäligen tryckt sinnesstämning. Det hade icke varit någon underrättelse från Urtofta och man visste sålunda icke, huru fröken Aura befann sig. Då de reste sig ifrån bordet yttrade Carl:

— Om du vill, så ro vi öfver till slottet och höra efter hur det står till.

Sten ljusnade upp. Han begärde ingenting bättre och var genast färdig. För att icke visa sig allt för angelägen, yttrade han:

— Låtom oss släppa ut gäddraget under vägen.

De gjorde så. Kyrkoherden rodde, men Sten hade klen tur. Han fick icke ett enda napp och snart voro de framme.

Grefven sjelf kom emot dem på trappan.

— Det är illa med barnet, yttrade han, med

darrande röst och tårar i ögonen. Vi frukta nästan det värsta och vår enda tröst är att Alfsol vill stanna hos henne. Om blott du tillåter...

-- Kan du tvifla derpå, svarade Carl. Till kärleksverk bör en prestdotter alltid vara redo. Hon gör då ingenting annat än sin pligt.

De sutto och väntade nära en timme i en af salongerna innan Alfsol visade sig. Hon hade vakat hela natten men var ändock frisk och hurtig, som vanligt. Ansigte och ögon buro emellertid spår af en sorg, som Sten icke förut varseblifvit.

— Jag följer med hem på en timme, pappa, yttrade hon, ifrigt. Vi få prata under vägen.

Sten satte sig vid årorna och då Alfsol, som hon brukade, ville sköta rodret, hade kyrkoherden endast en plats att välja på — i båtens för.

Alfsol berättade om sin väninnas svåra sjukdom samt om den förskräckliga vaknattens ångest och fruktan och redogjorde för de åtgärder, som blifvit vidtagna, på hennes initiativ. Fadren, som studerat medicin ganska grundligt, nickade gillande.

Sten rodde långsamt, för att ej årornas gnisslande och plasket i vattnet skulle öfverrösta Alfsols ord, och han förmådde knappt för ett ögonblick vända sina ögon ifrån henne. Det tycktes honom att de varit skilda en hel evighet, och han sökte därför girigt efter några spår af förändring i hennes ansigte och figur samt trodde sig ock finna sådana. Nattens bekymmer hade på hennes panna satt en stämpel af upphöjdt allvar och i ögonen

kunde man skönja att oroliga tankar arbetade i hennes hjärna.

— Ni rör bra långsamt, yttrade hon plötsligt, vänd till Sten. Jag måste vara tillbaka inom två timmar och har litet att ordna hemma innan jag vänder om.

Han ökade farten, men det skedde liksom motvilligt. Då de landade vid prestgårdsbryggan hoppade Alfsol brådskande upp på trappan, som ledde ned till vattnet, nickade åt sin far och åt Sten samt sade:

— Jag skyndar före.

Och hon sprang, fastmer än hon gick upp genom trädgården.

Sten följde med Carl in i stora byggningen, men Alfsol kom icke till synes på en lång stund. Man märkte emellertid att hon fans hemma och hörde huru hon ordnade hushållsangelägenheter med pigorna samt styrde med arbete åt några fattiga qvinnor, som hon tagit i sitt hägn. Efter förloppet af en timme inkom hon, varm och röd af ansträngningen, och sade:

— Se så, nu är jag färdig att vända om. Får jag ta båten ensam?

— Det är litet svårt för oss att undvara den, svarade fadren. Vi föra dig väl öfver och sätta dig i land. Följer du med, Sten?

De begåfvo sig ut, men redan på gården fick kyrkoherden förhinder. Han kallades till en döende, som önskade erhålla nattvarden och Guds ords tröst innan han skildes hädan.

— Vill du ensam spela gondolier, Sten? sporde kyrkoherden.

Arkitekten nickade blott. Orden hade stockat sig i hans hals och han kunde icke tala.

De gingo tysta ned till stranden, vid hvarandras sida. Först då Alfsol tagit plats i båten och de lagt ut från land frågade han:

— Tror ni att det kommer att dröja länge innan fröken Gyllencrantz blir frisk?

— Ack, svarade hon och det rullade ett par tunga, glänsande tårar öfver hennes kinder, vi veta ju ännu icke om hon någonsin blir frisk. Hennes lif är i fara.

Och vid tanken härpå grät hon, tyst och stilla, utan pruderier eller falsk blygsel.

Sten kände plötsligt, liksom till följd af en uppenbarelse, att han hade denna flicka innerligt kär och att hans lif skulle bli tomt och dystert om han ej finge framlefva det vid hennes sida. Men på samma gång sprang omöjligheten här af honom i ögonen med full tydlighet. Hon var aderton år, han trettioett: skulle hon — allt annat förbisedt — vilja glömma denna skilnad i ålder?

Hans hjerta började våldsamt bulta. En hel ström af varma, passionerade ord ville bana sig öfver hans läppar, men han tillbakatvang dem med våld och försökte — ehuru förgäfves, att ge sina tankar en annan riktning.

Det rådde en något pinsam tystnad och Alfsol märkte detta snart nog. För att bryta densamma frågade hon:

— Huru mycket återstår nu på er kyrka?

— Jag vet icke exakt — två eller tre veckor, tänker jag.

— Och då det är färdigt?

— Måste jag väl vända åter till hufvudstaden...

— Vi skola komma att sakna er, yttrade hon, om en stund.

— Så god ni är, gentog han.

Hon betraktade honom, en smula öfverraskad, och märkte huru upprörd han var. Utan att synas ana orsaken, sporde hon:

— Har ni haft några ledsamma underrättelser?

— Nej, inga; men jag finner ledsam blotta tanken på att lemna Lid. Jag har der funnit mig så väl.

— Men det är ju ingenting, som tvingar? Ni är fri...

— Icke så alldeles; jag beror af mitt yrke, och detta vill att jag bor i en stor stad.

— Så kan ni ju komma och helsa på oss, stanna några dagar och lemna oss när ni börjar finna oss tråkiga.

— Skulle ni vilja — skulle ni tillåta det? utropade han, med plötslig eld.

— Hvilken fråga! sade hon, småleende. Ni är ju pappas vän.

Detta ord dämpade på ögonblicket hans hänförelse och satte ett nytt lås för hans läppar.

— Icke nu, icke nu! ringde det oupphörligt för hans öron. Han kunde, han fick icke tala nu, då hon var så oförberedd och då alla hennes tan-

kar hvälfde sig kring den sjuka barndomsvännen. Det skulle varit så ogrannlaga, att alltsammans kunnat sättas på spel. Lugnare tider måste först inträda. Han måste — som fransmännen sade — egna henne en cour en règle, så att hon blefve varskodd och finge ögonen öppna för huru det stod till i hans hjerta. Han måste också söka göra sig sympatisk för henne — det begrep han. Det var mycket att iakttaga om allt skulle vinnas.

Som sakerna nu stodo tyckte han det vara bäst att förkorta den improviserade tète à tète så mycket som möjligt. Han rodde därför med full kraft mot klippan, på hvilken han sett henne första gången, midt i glorian af en flammande aftonrodnad.

— Vi komma väl öfver i morgon, för att höra huru det står till, yttrade han, då hon rest sig upp, för att gå i land.

— Ja, tack, gör det, svarade hon.

Hon räckte honom handen till afsked och han fattade densamma, darrande och brydd. Ett ögonblick senare hade hon försvunnit bakom ett buskage i parken och Sten vände åter mot hemmet.

Han rodde sakta, med blicken rigtad på Urtofta — der hon vistades. Och han hade en förnimmelse af att hon tagit med sig den bästa delen af hans eget jag — hans vaknande själ och hans varma, känsliga hjerta.

Då han kommit midt ut på sjön drog han upp årorna och lade sig på botten af båten, med hufvudet mot en brädlapp. Det var ej vidare bekvämt, men han hade haft sämre läger än så och likväl

sofvit godt. Nu sof han icke, utan låg och stirrade upp emot himlen, på hvilken små moln började sväfvva fram med temligen rask fart. Den lilla farkostens vaggning sade honom och att det börjat blåsa, men han brydde sig ej derom utan lät båten drifva som den behagade.

Han låg der och tänkte på Alfsol, som, utan att han visste det, smugit sig in i hans hjerta så fullständigt att hon nu ensam fylde detsamma. Han sökte fatta huru det gått till, men kom ej på det klara dermed. Han visste blott att det skett så osökt och utan konstgrepp att han vid upptäckten blifvit alldeles öfverraskad. Om hon skulle komma att älska honom tillbaka, det visste han ej, det vågade han knappt hoppas och för närvarande tänkte han ej ens derpå. Hans egen känsla gjorde honom så lycklig och gaf lifvet en sådan värme och ett sådant innehåll att han kände sig fullkomligt tillfreds med hvad som var.

En sak i allt detta oroade honom: han ville icke råka i någon som helst falsk ställning beträffande Carl, hvilken så förtroendefullt emottagit honom som gäst i sitt hus. Vore det att befara att kyrkoherden med en den allra minsta skymt af ovilja skulle se en förbindelse mellan honom och Alfsol, då vore så godt att packa in och resa med detsamma, lemnande bakom sig alla förhoppningar och alla drömmar om en framtida lycka, hvilken icke kunde bli annat än en dröm.

Ur dessa funderingar väcktes han plötsligt af en munter röst, som dånande utropade:

— Ohoj, båt! Se upp der och fall af ur kursen för pansarfregatten Neptun!

Sten reste sig upp, med all den fart situationen kräfde, och såg sig omkring. Han varseblef då en liten segelbåt, som skarpt höll upp emot vinden. En enda man befann sig i farkosten och skötte på samma gång styre och segel. Sten igenkände ögonblickligen Paul Francks glada anlete.

— Du är originel, som alltid, du, ropade gods-egaren, med ett muntert skratt. Det är väl myggen, som jaga dig ut att sofva på sjön?

— Jag sof icke; jag låg bara och filosoferade.

— Nå ja, det låter höra sig. Men kasta nu hit en fånglina, så tar jag dig på släp in till Lid. Jag tänkte just hemta dig och Carl.

— Carl är borta på embetsförrättning.

— Men han kommer väl snart igen?

— Näppeligen före qvällen. Jag är ensam hemma.

— Vi ha hört det. Alfsol sitter vid Aura Gyl-lencrantz sjuksäng. Vet du huru der står till?

— Kommer just derifrån. Det var rätt illa. Alfsol var hemma på en timme och jag har rott henne öfver igen.

Sten hade stuckit ut en ända, hvilken Paul fäste vid ett klys. De halade derefter farkosterna tillsammans och Sten gick öfver i Pauls båt.

— Det lönar sig sålunda icke att räkna på Carl, anmärkte Paul; men dig har jag då fången. Nu landa vi i alla fall vid Lid, lemna ett kort åt kyrkoherden, med underrättelse om hvar du fin-

nes, och order för honom att komma efter så snart han kan.

De gjorde så och voro snart åter på väg.

— Ja, den Alfsol, började Paul, helt oförberedt, det är då en flicka hela dagen. Har du icke gått och kärat ned dig på annat håll, så vore det någonting för dig, Sten.

Den tilltalade blef alldeles blodröd i ansigtet, men lyckligtvis slog seglet öfver i detsamma, så att Paul ej såg det.

— Du pratar, yttrade han om en stund, sedan han hunnit lugna sig. Alfsol skulle just vilja acceptera mig, som är nästan dubbelt så gammal som hon.

— Kan tänka! Hela tretton år ligga emellan er. Det är just en idealproportion, tycker jag ...

— Du ja, men hon?

— Alfsol är tio gånger förståndigare än jag, vet det. Vinner du hennes hjerta så vinner du också hennes hand, det kan du lita på ...

— Och Carl?

— Hvad för slag! Har du ännu icke kommit under fund med att Carl är den ypperste bland fäder, på samma gång han är den bästa bland män ... trots broderskapet med mig, hvilket kan räknas till hans negativa förtjenster ... Men, hör på, din erkejesuit — jag tror du sitter och bigtar mig och att det redan är ugglor i mossen? Fram under seglet, din krabat! Så der ja! Jo jo, min san! ... Nå det gläder mig. Är du redan på det klara?

Stens ansigte hade på nytt öfverdragits af en brännande het färg och han kände att tårar hotade

att uppstiga i hans ögon. Vid åsynen häraf blef Paul helt allvarsam.

— Förlåt mig, gamle vän, sade han. Jag har alls icke haft för afsigt att skämta med dig. Men är det som jag tror, så gratulerar jag dig.

— Det vore kanske ett förhastande, svarade Sten, som blott med möda kunde ge sina tankar luft. Ingenting är klart och jag är blott fullt medveten om ett enda: — att jag icke kunnat se denna tillbedjansvärda flicka dag från dag, umgås med henne, tala med henne och se alla hennes ovanliga egenskaper fritt och naturligt utveckla sig, utan att för henne fattas af den innerligaste kärlek. Men till och med detta kom jag sjelf underfund med för blott en half timme sedan. Carl vet ingenting derom, Alfsol anar intet och jag har nästan kommit öfverens med mig sjelf att det bästa och hederligaste jag kunde göra vore att genast resa min väg.

— Nå, du milde himmel, hvilka subtila känslor! Du får ursäkta, men det der går öfver min rustikala horisont. Jag häpnar, men jag förstår icke. Enligt mina svaga förmögenheter är sakens logik denna: Du är kär i Alfsol och Alfsol är en så makalöst präktig flicka att hon är dig fullt värdig. Den der åldersskilnaden betyder aldrig ett dugg, det kan du vara lugn för. Ergo stannar du, söker göra dig så älskvärd som möjligt, preparerar hennes unga hjerta och rycker så modigt till storm när du ser att utanverken äro nära att ge sig. Så bör och skall det gå till, om du eljest har en atom af ditt sunda förnuft i behåll.

— Men hon kan anse mig allt för ringa, Paul. Den fattige murarens obetydliga son . . .

— Bravo, herr arkitekt, bravissimo, du prisbelönte konstnär! Nu är du ypperlig. Men rätt betänkt, måste jag ge dig rätt; ty ätten Franck räknar anor, ser du. Våra förfäder ha varit småbönder så långt vi kunna skåda tillbaka, och först vår hederlige gamle far knogade sig med svält, svett och möda upp till komminister i Francka, der vi äro födda och efter hvilken socken vi tagit namn . . . för att slippa heta Pettersson. Men rent språk nu: — gör inga dumbheter, Sten! Stanna du lugnt kvar och låt vår herre sörja för resten.

XIII.

Carl kom icke till Lönn på qvällen, men Sten stannade der öfver natten. Han ville på ett främmande ställe tänka öfver hvad som vore bäst och vidare tala vid Paul, om så skulle vara möjligt. Ty dennes rättframma, burdusa ord hade beredt honom stor hugnad. Han sof nu den rättfärdiges sömn på en sval bädd i ett af Lönns gästrum, sedan han förut deltagit i ett litet gille, hvilket fick sitt förnämsta behag genom världens oförbränneligt goda lynne och fru Berthas vinnande hjertlighet.

Det var redan långt fram på förmiddagen då han vaknade vid att Paul blåste jägarhorn utanför

hans fönster. Det skedde med virtuosmessig schwung. Han exequerade klanderfritt jägarkören ur Friskytten, blåste sedan en smattrande fanfar och utropade:

— Arkitekten Sten Ulf kallas och förelägges härmed att infinna sig till frukoststämma i riddersalen på Lönn innevarande dags förmiddag på slaget tio, medhafvande godt lynne och frisk aptit. Tredskas han och försummar att kallelsen efterkomma, ligge han ogild och får sig med litet java-dekokt på sängen åtnöja. Dixi!

Så följde åter en hornfanfar och allt blef tyst.

Sten klädde sig brådskande och inträdde i matsalen just som klockan slog tio. Der stod Carl och samtalade med sin svägerska, under det Paul afhandlade en landstingsfråga med kapten Skott på Bjurforsen, som också var en af häradets förtroende-män.

Carl gick emot Sten.

— Jag kommer just från Urtofta, yttrade han, helsande. Fröken Aura är bättre i dag, men tillståndet är ännu ej ofarligt. Alfsol kommer att stanna der de närmaste dagarne.

Sten kände det som om kallt vatten plötsligt inpressats i hans ådror. Lyckligtvis behöfde han icke svara, ty värdinnan manade till bords.

Under frukosten aftalades ett jagtparti, som skulle ega rum hos kaptenen dagen derpå. Fridlysningstiden för änderna var på utgående och sidvallsängarna på ömse sidor om Bjurån vimlade af präktigt försigkomna kullar, bland hvilka man lofvade sig god skörd. Efter litet prut lofvade Sten

att vara med, efter som han kunde skjuta passabelt, men Carl sade nej. Han hade för länge sedan upphört att jaga och ämnade icke börja på nytt.

Paul önskade att Sten skulle stanna kvar till morgonen derpå, efter som jagten skulle börja före soluppgången, men han ville det ej, utan följde med Carl hem, arbetade träget hela dagen och vände åter till Lönn på qvällen.

Andjagten roade honom medelmåttigt. Han fälde tre lindrigt utvecklade ungar, förderfvade sina skor, fick en djup rispa på kinden i ett törnsnår, blef våt öfver knäna och erhöll ett svettbad, till hvilket han ej haft maken på många år; men vid den sena middagen, som intogs i Bjurforsens trädgård, sedan jägarne badat en corps och tagit på sig snygga kläder, fann han det rätt angenämt att ha varit med.

Bland sällskapet befann sig en stockholms-journalist, Rudolf Enman, som låg på sommarferier hos sina föräldrar i närheten och som med en viss, smickrande enträgenhet sökte Stens bekantskap. Han uppträdde något vräkigt och anspråksfullt, men var tydligen rättfram och godmodig samt dessutom hemma i mångahanda, så att Sten ej drog i betänkande att inlåta sig med honom.

Sedan de råsonnerat om rösträtt, socialism, arbetets fördelning och mycket annat, kommo de in på konstfrågor i allmänhet och på Sofia kyrkbygnadsfråga i synnerhet.

— Bah, utlät sig Enman, i det han på ett mycket talande sätt höjde på axlarne; täflingen der vid

lag är bara humbug, det kan ni lita på. Man vill blott slå puder i ögonen på allmänheten, ty saken är redan afgjord. Intendenten Marin har bland sina papper letat upp några gamla ritningar, med hvilka han gjorde fiasko vid en täfling i Heilbronn för ett par tiotal år sedan, nödtorftigt putsat upp dem och så lirkat fram beslutet om byggnaden och täflingen. Nämnden har för längesedan så godt som godkänt hans ritningar, och de herrar arkitekter, som tilläventyrs äro nog naiva att sätta blyerts på papperet för denna sak, skola blott tjena till piedestal för hans storhet. Så står det till med den saken.

Sten disputerade emot och sade att det ej kunde vara så, att man ej vågade på detta sätt kränka allmänna moralen och att det nog skulle bli en täflan pour tout le bon, men Enman försvarade sig käckt, med en vidlyftig apparat af personkännedom och fakta. Sten kände icke till alla intriger, alla kabaler och all nedrighet, som framtvingos af en sådan händelse som en stor konstnärlig pristäflan, ty spelet sköttes mycket hemligt och fint; men i tidningsmannakretsar kunde man så der temligen följa konsterna på spåren, efter som man kände vederbörande och hade klart för sig af hvilka driffjäd-rar de sattes i rörelse.

Det bjöd emot för Sten att tro allt detta, men han måste dock till sist medgifva att det kunde vara sant, och redan detta ingaf honom en så stor olust att han med en känsla af missmod tänkte på sitt arbete der hemma.

— Men det finnes en sak, fortsatte Enman,

som vederbörande icke tyckas ha tagit med i räkningen, men som ändå kan kasta intrigspelet öfver ända — det är pressens ord och pressens domar. Vi ha redan så smått blifvit kända på pulsen, må ni tro, och ledsamt nog fins det en och annan, som låter tumma sig, men pluraliteten behåller i alla fall sin sjelfständighet och är därför så mycket mäktigare.

— Men har också er pluralitet nödig sakkännedom i frågor, sådana som denna? Ha tidningarnas konstkritici så pass grundliga specialkunskaper, att de med oveld kunna bedöma ett sådant verk som ritningen till en stor kyrka?

— Ja, den frågan är sannerligen icke lätt att besvara. De fleste af oss ha naturligtvis slagit i sig en dosis estetik och tagit nödtorftig kännedom om stilarne; men det märkliga är, att detta bagage är nästan alldeles värdelöst i praktiken samt att den teoretiska lärdomen måste ersättas med en naturlig instinkt. Vår styfvaste bedömare har ej ens fullständig folkskolebildning som grund för sitt vetande, men ingen slår honom gerna på fingrarne. Man öfvar så småningom sin blick, förfinar sin smak och tar ej ofta miste.

Detta samtal gaf Sten mycket att fundera på sedan han kommit hem, och det var ej utan obehag han tänkte på den massa arbete, han redan egnat en sak, som kanske var alldeles hopplös. Om det nu förhöll sig så som Enman berättat, hvartill gagnade det då att fortsätta? Då vore det bra mye-

ket förnuftigare att genast taga itu med ritningarna till restoration af Urtofta slott.

Emellertid fortsatte han att rita, ehuru det nu skedde med ett intresse, som var i hög grad reduceradt.

Alfsol hade icke varit hemma på tre dagar, men ett par gånger skickat bud om att Aura var bättre och faran öfver. På fjerde dagen öfverraskades Sten af att kyrkoherden och Alfsol oförmodadt inträdde i hans rum.

— Nu ha vi henne hemma igen, yttrade fadren gladt. Och hvilken tror du hennes första omsorg är? — Jo, hon vill se på din kyrka och hvad du uträttat medan hon varit borta.

Sten gick emot den unga flickan och tryckte med värma hennes hand.

— Det är ej mycket, svarade han, och jag har nästan funderat på att sluta.

— Sluta! utropade hon. Innan det blir färdigt! Och det tror ni, att vi tillåta?

— Är det Alfsol, som yttrar sig så? sporde fadren, leende. Hvar har hon lärt sig despotismens språk?

— Vid sjuksängen, gentog hon raskt. Och jag använder det här också, ty om vår vän tänker på att afbryta sitt snart färdiga arbete, så måste också hans tankar lida af sjuklighet.

Sten berättade hvad Enman sagt, men både far och dotter skakade på hufvudet.

— Detta kan icke vara sant, yttrade kyrkoherden. Vi få icke tro sådant om män, hvilka fått i

uppdrag att handlägga ett så viktigt ärende. Arbeta, du, lugnt vidare, det är mitt råd.

— Mitt också, inföll Alfsol. Men äfven om sådana planer varit eller äro å bane, gäller det för er att krossa dem. Er seger skall då bli så mycket större.

Dessa råd hade ingen annan grund än tvenne goda människors oförmåga att begripa kabalernas listiga anläggningar, men de uppmuntrade emellertid Sten till fortsatt arbete och inom få dagar hade han sitt nya verk färdigt. Alfsol betraktade det samma med af glädje strålande blickar, men sade blott:

— O, om jag finge se detta tempel i verkligheten och närvara vid dess invigning!

Kort innan han paketerade de renritade bladen åsatte han desamma signaturen "Alf" och reste så sjelf till Stockholm samt ombestyrde deras inlemning. Men redan påföljande dag befann han sig åter på Lid.

Han kände en obeskriflig lättnad af att allt var öfver och njöt nu af sommarens vackra dagar och nätter i fulla drag, sällskapade med Carl och Alfsol och fann lifvet högst angenämt. På lediga stunder och då han blef lemnad ensam gjorde han utkast till Urtofta slotts restuaration och hann på få dagar så vida att han kunde medtaga ett stort blad och förelägga grefve Gyllencrantz, då han en gång medföljde Carl och Alfsol för att höra efter, huru konvaescenten nu befann sig.

De båda herrarne fingo vid detta tillfälle se den

tillfrisknande för första gången. Hon satt i skär spetsdrägt i en stor hvilstol, alabasterblek och mager, men oändligt intagande och eterisk samt med all den återvaknande lefnadslustens varma eld i ögonen.

— O, o, är detta Urtofta; är detta vårt gamla ugglebo? utropade hon, full af hänförelse, då fadren höll den stora skissen framför henne. Mamma, pappa, så måste det bli! Säg, är det icke förtjusande?

I detta ögonblick voro dottrens ord fadrens lag och så fick Sten definitift uppdrag att restaurera slottet. Han hade fruktat för att kostnadsförslaget skulle verka afskräckande på slottsherren, men denne rynkade icke ens ögonbrynen, då han på papperet såg en siffra, hvilken kom utomordentligt nära en qvarts million.

Nu hade Sten sålunda en tryggad existens för åtminstone två år; ty så lång tid beräknades för restaurationen.

Då de tre prestgårdsinvånarne kommit så långt ned i parken att de voro skyddade för eventuella betraktare från slottets fönster, räckte Alfsol Sten handen och sade hjertligt:

— Jag lyckönskar er och oss; nu få vi åtminstone se er emellanåt.

XIV.

Sten hade lemnat Lid utan att med ett ord förråda sin kärlek till Alfsol och bebodde åter den lilla trädgårdspaviljongen i konsul Enefeldts gård. Han var nu sysselsatt med att utarbета detaljerade planer till Urtoftarestaurationen, men det intresse, han till en början känt för detta företag, hade snart minskats och inom kort började ensamheten att trycka på honom. Han hade under sin vistelse på Lid så vant sig vid sällskap att de långa, tysta arbetstimmarne i ateliern blefvo honom rätt plågsamma; och icke mycket trefligare fann han måltiderna, som han intog än på en än på en annan af hufvudstadens restauranter.

En dag, då han frukosterade i Strömparterren slog sig Enman ogeneradt ned bredvid honom och började prata om ett och annat.

— Nå i öfvermorgon börjar expositionen af kyrkritningarna för Sofia, yttrade han, bland annat. I morgon ha vi journalister vår entré, på samma gång som arkitekter och högre vederbörande. Ni går väl dit?

— Måhända; jag har ej bestämt mig.

— Man får nog se mycket kludd, gentog journalisten; men det har dunstat ut att tre eller fyra af förslagen äro dugtigt gjorda. Nyfikenheten är högt spänd på många håll. En af våra styfvaste konstkritici, docenten Norm, kom för en stund sedan hem direkt från Italien, för att vara med på

"fernissningen". Han är Marins antagonist och kommer nog att salta de gamla papperen från Heilbronn. Han har en öfverlägsen penna, icke just spetsig, men ändock smidig som en toledoklinga. Få se, hvem han kastar sig på! Hans ord betyder mycket.

— Men nämndens dom är väl redan fäld?

— Visst icke. Man har varit praktisk för en gång och velat göra sig underkunnig om folkets röst — ni vet ju: vox populi, vox deo! Sakerna skola nu visas i två veckor och derefter faller utslaget. Undras just, hvilken quidam, som skall få lagern och guldet.

Hvad som mest intresserade Sten af detta prat, var underrättelsen om docenten Norms hemkomst. Då hade Livia troligtvis kommit med. Kanske skulle han redan i dag träffa henne.

Han började tänka på att han i denna fråga befann sig i en mycket märkvärdig situation: han skulle nu uppträda i täflan med sig sjelf och lik-som under auspicierna af två qvinnor, hvilka på hans tvenne verk utöfvat ett afgörande inflytande. Ingendera af dem visste om hans dubbelroll. Livia skulle känna igen den romanska katedralen som hans verk och önska detta framgång. För Alfsol var han den stora götiska dubbeltornkyrkans mästare. Han var säker på, att hennes varmaste välönskningar voro fästa vid denna plan.

Då han sade sig obesluten i fråga om ett eventuellt besök på utställningen, låtsade han en liknöjdhet, som långt ifrån var verklig. Han brann tvärtom

af otålighet att få se hvad hans medtäflare åstadkommit. De voro sexton till antalet, det visste han; men hvilka af de största, de stora och de små, som ryckt fram till bataljen, det var ännu en djup hemlighet.

Så fort Enman lemnat honom begaf han sig skyndsamt hem, nyfiken att få veta om Livia på något sätt låtit höra af sig. Han gick direkt upp till fru Enefeldt och frågade, men hon visste icke om någonting, blott att Norm med fru och svägerska möjligen vore att hemförvänta någon af dagarne före månadens slut.

Medan han satt der och samtalade med värdinnan kom emellertid konsuln in och berättade att Livia för ett ögonblick sedan telefonerat och sagt sig hemkommen. Hon hade underrättat sig om tantens helsa och, bland annat, frågat om arkitekten Ulf ännu var kvar på Lid. Finge hon tid skulle hon åka upp på söder fram emot qvällen, men hon kunde icke lofva det säkert.

Sten väntade under stor spänning hela eftermiddagen, men Livia kom icke. Han träffade henne först andra dagen, på utställningen, dit hon genom någon af sina artistiska relationer erhållit entré.

Då hon varseblef honom, kom hon honom till mötes med framsträckt hand och en varm eld i blickarne.

— Bravo, hviskade hon, bravo! Er kyrka står praktfull bland alla de andra.

— Hvad säger er svåger? sporde han, lika tyst.

— Han sviker mig, gentog hon. Här finnes

ritning till en götisk kyrka, signerad Alf, som tyckes ta hans sympatier i uteslutande anspråk.

Sten kände liksom en elektrisk stöt, men lyckades dölja sin rörelse, så att hon ingenting märkte.

Docenten Norm och dennes fru kommo och helsade på Sten, men konstkritikern drog sig snart tillbaka, för att på egen hand göra sina studier, lemnande de båda damerna åt Sten. De besågo tillsammans de många stora planscherne, men fru Julia tröttnade snart och satte sig på en soffa, vid sidan af professor Alven, som tycktes göra henne ett slags kur.

— Nå, hvad tycker ni? frågade Livia, sedan de fullbordat rondan.

— Här finnes mycket goda saker, svarade han.

— Men föga originella. Vi ha här tre, kanske fyra litet omstufvade kopior af Upsala domkyrka, ett par af Kölnerdomen och en, som tycks uppmätt och ritad efter katedralen i Freiburg i Breisgau. Jag skall ta en fotografi med mig nästa gång och jmföra. Der ha vi votivkyrkan i Wien, der S:te Clotilde i Paris. Ack, för mig är det en armodets profkarta, men på den sticker ni af, öfverlägsen och sjelfständig, med er dristiga, romaniska kyrka. Jag fruktar blott en enda hake — denne Alf! Hvad jag gerna skulle vilja veta, hvem han är.

Hon hade stannat framför den stora, präktiga perspektivritningen, som i dristiga och sublimes konturner visade ett tempel i gotikens fulla, yppiga prakt, och trots sin förutfattade mening kunde hon ej undertrycka några tecken till beundran.

— Här har ni en jembördig ande, yttrade hon. Det är omöjligt att förneka att här finnes geni och initiativ, lyftning och kraft, och att i hvarje detalj röjer sig en sjelfständighet, som icke direkt i minnet återkallar, hvad man förut sett. Men ändå är det någonting mera vanligt än hvad ni åstadkommit . . .

De måste då och då afbryta sitt samtal, emedan de stördes af andra besökare, som nalkades dem. En bland dessa var Enman, hvilken bugade och krumbugtade framför Livia, på ett sätt, som föreföll Sten osmakligt.

— Nå, min nådiga, frågade han, sedan han egnat Sten ett flyktigt handslag, hvad tycker ni om all denna arkitektur? Något banal, icke sant?

Han hade tagit på sig en spetsigt kritisk min, som alls icke klädde honom.

— Mycket är banalt, men långt ifrån allt, svarade Livia, helt allvarligt. Har ni sett den romanska katedralen derborta?

— Kopierad i Zara, Dalmatien, inkastade han.

Livia blef mörkröd af förargelse. Hon hade inom sig sjelf tänkt någonting deråt och det allarmade henne att en annan kommit på samma tankar.

— Har ni varit i Zara? frågade hon skarpt.

— Nej, men man kan veta åtskilligt ändå . . .

— Kom, skall jag öfverbevisa er om, att ni har orätt, gentog hon, med ett slags leende lugn, hvilket mycket kontrasterade mot den harm, som synbarligen brann inom henne.

Enman följde Livia, men Sten gick och satte sig på en soffa, högeligen missmodig och nedslagen. Han såg den unga flickan och journalisten i en brinnande diskussion och förstod att den sistnämde till en början stod på sig rätt dugtigt, men att han till sist strök flagg för Livias bättre grundade mening. Slutrepliken hörde han från hennes läppar:

— Det vore orättvist och jag förlåter er aldrig, om ni offentligt framkastar denna idé.

Enman log, smilande, som om han varit förtjust öfver att ha besegrats af Livia.

Sten hade hela morgonen funderat på, om han icke borde för Livia afslöja sitt dubbelspel; men han hade icke kunnat komma till något resultat. Det bjöd emot för honom. Han tyckte sig ej kunna tala om detta sitt nya verk, utan att samtidigt nämna Alfsols namn, och det ville han icke.

Han bygde icke längre några förhoppningar på sin romanska kyrka, men Enmans anmärkning, att den skulle vara kopierad efter något tempel i Zara, träffade honom icke dess mindre med kraften af ett våldsamt slag. Om det för en timme sedan gällt hans lif, skulle han ej kunnat rädda det genom att säga, hvar Zara var beläget.

Då Livia omsider kom bort till honom, sporde han, med en viss syrlig bitterhet:

— Jag tror ni pläderat för "kopian"?

— Bry er icke om honom! svarade hon, harmset. Han låtsar ett vetande, som han långt ifrån eger, och var nu glad öfver att få haka sig fast vid mig, för att få någon hum om hvad han skall

skrifva. All sin estetik har han inhemtat i någon populär fickhandbok.

— Men ni gjorde er ändock besvär att diskutera saken med honom.

— Förstår ni ej hvarför! Hans tidning är inflytelserik, genom sin stora spridning, och det är bättre att ha honom med än emot sig. Den, som kan delgifva sina intryck åt hundra tusen, är ej betydelselös, ty åtminstone nittiotusen se sedan med hans ögon.

— Men jag vill ej ha att tacka en dylik . . . konstkännare för en eventuel seger, invände han.

— Stora barn! utbrast hon och slog förtroligt till honom på armen med sin handske. Vi lefva i nittonde århundradets slut. Vill ni ej bli nedtrampad, så får ni allt söka hålla balansen på alla sätt, äfven om det skall ske med biträde af andra.

— Huru hänger det ihop med den der kyrkan i Zara? frågade han, om en stund.

— Jo, så att hon har en stor, fri gafvel, med blindarkader — det är alltsammans. Herr Enman hade bläddrat igenom sin fickhandbok innan han gick hit, och tyckte nog att hans anmärkning var både qvick och förkrossande.

Norm hade nu slutat sina studier och kom bort till dem, med sin hustru vid sidan och professor Alven i släptåg.

— Utställningen var mycket bättre än hvad jag trodde, yttrade han. Prisdombarnes uppgift blir icke lätt, synnerligast som de äfven måste ta

hänsyn till de praktiska anordningarna och andra saker, kostnaden ej minst.

— Men du sjelf? inföll Livia.

— Jag har redan gjort mitt val, svarade han. Nå går jag hem att skriva. Följer du med oss, Livia?

— Nej, jag stannar ännu en stund. A propos — kanske ditt val fallit på intendenten Marin?

— Nå, hvad mer! frågade han, med en ogillande blick. Jag bedömer konstverk, icke personer.

De båda makarne aflägsnade sig och professor Alven trippade efter dem ut genom dörren.

— Hvarför frågade ni det der om Marin? sporde Sten.

— Det föll mig blott in. Jag misstänkte ett ögonblick att det är han, som framträdt under signaturen Alf.

Sten vågade icke fråga mer. Det fans ett blindskär i närheten, och på det ville han icke stranda.

Då hon räckte honom handen till afsked, ytttrade hon:

— När vänder ni åter till Lid?

— Om ett par dagar, svarade han.

— Vill ni framföra mina helsningar till kyrkoherden och hans dotter? Vi äro gamla bekanta från min vistelse på Urtofta.

Sten bugade sig och de skildes åt.

XV.

Dagens aftontidningar innehöllo endast korta notiser om utställningen, kvantitativt taget, men de slutade alla med löftet om att en ingående kritik omedelbart skulle komma. Enman, som arbetade i en morgontidning, hade deremot till dagen derpå hunnit med att producera en artikel på fyra hela spalter, hvilken ordnats i afdelningar med pikanta rubriker, något som var den tidningens enda, egentliga styrka.

Sten läste den svamliga uppsatsen med bitter harm. Han igenfann i densamma alla Livias kategoriska omdömen från deras meningsutbyte dagen förut, hvilka hon sålunda upprepat för Enman; men de voro nu inflätade i banala och sökta fraser, hvilka framträdde pretentiöst och med anspråk på att gälla för qvicka. De fyra Upsalakopiorna dansade lancier, Kölnerdomens dubbelbilder uppträdde i menuett à la björn, votivkyrkan i Wien konkurrerade med katedralen i Freiburg om den eleganta pariskoketten S:te Clotildes ynnest, och så stod der utomkring en hel hop obscura gestalter, som ingen brydde sig om, alla fadda, alla långlagda och tråkiga, i sin fruktansvärda saknad af distinktion och personlighet... så vida det icke var distinktion att de samt och synnerligen dragit på sig götiska pantalonger. Denna afdelning slutade med den travesterade Calchasfrasen: För mycket gotik, alldeles för mycket gotik,

Härpå lästes, under rubriken "Perlan", en svasande skildring af Livius' romanska katedral. — Se der en konstnär, som haft mod att bryta med gotikvurmen, hvilken under de senaste decennierna så svårt hemsökt vårt land och framkallat en ej just alltid prisvärd eller lycklig restauration af en hel rad gamla domkyrkor, så att de nu alla se ut som vore de stöpta i en form! Denne konstnär bjöd då åtminstone på någonting nytt och originelt. Ej ett spår af plagiat kunde uppvisas. Här var sjelfständighet i hvarje kvadratcentimeter, på samma gång som det fans harmoni öfverallt...

... Det skulle vara värdigt vår hufvudstad — Nordens fagra, invid de klara, ljusa vattnen drömmande Venedig — att inom sina rāmärken bygga ett tempel sådant som detta — efter nu en gång tempel icke kunna undvaras i vårt inkonsequenta fin de siècle...

Sten måste hvila sig en stund och dricka ett glas vatten innan han kunde fortsätta.

Det enda förslag, hette det vidare, som kunde göra Livius rangen af primus stridig, är ett, som framställt af signaturen Alf. Men här möta vi åter gotik — O, förskonen oss för den, I, som makten hafven! — och det en petig, ängslig gotik, hvilken verkar oroligt och gör en nervös. — Detta är det enkla resultat, till hvilket vi kommit, och vi veta att erkända auktoriteter tänka lika med oss: — Ur allt detta götiska kaos finnes blott ett enda räddningsmedel — den romanska, storslagna och i all sin enkelhet så praktfulla katedralen af Livius...

Sten kastade ifrån sig tidningen, med djupt missmod, och började gå fram och tillbaka i rummet.

Skulle verkligen domen i en så pass viktig konstfråga ens i aflägsnaste mån kunna bestämmas af ett slikt sammelsurium? Han kände en djup blygsel öfver att ha blifvit försvarad af en sådan estetikers pajas som denne Enman, hvilken dolde sin okunnighet under pojaktigt gyckel och sin brist på smak i en massa krystade floskler, som till på köpet voro sanningslösa. Ty det var icke sant att all gotiken på utställningen var klen och banal. Samtliga förslagen, möjligtvis med undantag af två eller tre, voro samvetsgrant studerade och talangfullt utförda arbeten, hvilka för visso gjorde sina mästare all heder. Utställda hvar för sig och oberoende af andra skulle de helt visst tillvunnit sig mycket bifall och rönt erkännande som framstående konstverk.

Då Sten gick till botten af saken, kunde han icke finna att han i något särskildt väsentligt höjde sig öfver de andra täflandes medelnivå. Utgången skulle sålunda varda mer än oviss, i all synnerhet om — såsom Enman berättat på Bjurforsen — hemliga intriger drefvos bakom kulisserna. Det var sålunda bäst att icke göra sig säker räkning på någonting, framför allt att icke hoppas på en framtid, som skulle grundläggas genom det eventuella första priset.

Då han kommit hit i sitt räsonnement kände han ett djupt vemod fylla sitt hjerta. Tanken på Alfsol beredde honom på en gång fröjd och qual.

En seger i täflingen skulle kanhända för honom öppna vägen till hennes hjerta och lägga hennes hand i hans, för hela lifvet; men ginge han ur täflingen utan berömmelse, utan att varda uppmärksammas, då skulle han ej ha mod att framträda och täfla om detta, det högsta af alla pris; då skulle han för beständigt varda en enstöring här på jorden.

Aftontidningarnas artiklar om utställningen voro i intet afseende märkvärdiga, men hade åtminstone den förtjensten att icke vara okynniga eller retsamma, som Enmans uppsats var. De flesta voro objektivt hållna och omdömena gäfvos blott antydningssvis. Af hvad som framkom märktes dock att Stens aktier stodo i kurs bland de högsta, särskildt hvad den götiska kyrkan beträffade. En synbarligen mycket kunnig och samvetsgrann kritiker behandlade utförligt frågan om stilarne och — utan att underskatta den talang, som röjde sig hos signaturen Livius — påyrkade bestämdt att hans förslag aldrig skulle accepteras.

Docenten Norms artikel lät vänta på sig några dagar, ty han arbetade i en veckoskrift, men när den kom var artikeln försedd med illustrationer — åtta à tio till antalet — bland dem Stens båda projekt. Uppsatsen var skrifven med stor talang och oveld. Författaren stälde sig obetingadt på Alfs sida och beklagade blott, att kostnaderna för utförandet af detta förslag kunde komma att ställa sig så höga att dess antagande måhända blott för den skull blefve omöjligt.

Efter denna första uppsvallande intresseperiod följde en tids domning, under hvilken utställningen visserligen flitigt besöktes, men den offentliga diskussionen var tyst, för så framt man icke till den samma räknade ett par insända uppsatser, i hvilka på ett hetsigt språk tillbakavisades en del mot ett af förslagen gjorda sakliga anmärkningar. Det var en sårad egenkärlek, som på detta sätt gaf sig luft. Men några dagar innan utställningen var till ända uppstod mellan ett par tidningar en rätt amper polemik, hvars slut Sten dock icke fick bevittna, enär han på en vecka måste resa till Urtofta och anordna de första arbetena till den förestående slottsrestaurationen.

Då han kom fram fann han den vackra nejden sig lik och dock helt annorlunda. De första frostnätterna hade kommit och löfskogarne omkring Linden skimrade nu i de grannaste färger, hvilka i det klara septembersolskenet förlånade landskapet en trolsk fågring. Sjöns vatten låg spegelklart och återkastade med underbar tydlighet omvända bilder af stränderna.

Urtofta slott var nu utrymdt och stod tyst och dött. Ej en stol fans kvar på golfven, ej en taffla på väggarna; men mörka, fyrkantiga fläckar visade hvar de en gång hängt. Tapeter och förgyllningar voro bleknade, de barlagda parkettgolfvens vinda träskifvor knarrade och gnisslade då han trampade på dem, och i de djupa fönsternischerna spelade den svala luften fritt in, sedan alla mattor och murydnor blifvit borttagna. Han tyckte att det gamla

huset tedde sig som ett lik — ett lik, i hvilket han nu skulle blåsa nytt lif.

Sten hade icke blott uppgjort ritningarna utan äfven åtagit sig byggnaden och skulle därför vistas ganska mycket på platsen. För den skull hade en liten våning i förvaltarebostaden ställts till hans disposition. Han tog den nu i besittning och kände sig mycket lycklig öfver att han hade fri utsigt till Lids prestgård från ett af fönstren.

En del af slottet skulle brytas ned och ganska vidlyftiga grundläggningsarbeten måste utföras. Sten anordnade de härför nödvändiga arbetena med stor noggrannhet, öfvertygade sig om att verkmästaren till punkt och pricka förstått honom och gick sedan ned till båtbyggnaden och begaf sig ut på sjön.

Han vände stäfven emot prestgården och rodde raskt på, men allt efter som han närmade sig kände han i sitt inre vakna en aggande oro. Han hade länge och innerligt längtat efter denna stund och efter att få återse Alfsol, men då hans önskan nu skulle gå i fullbordan, kände han sig betagen af en underlig räddhåga. Han frågade sig sjelf hvad det var han egentligen fruktade, och blef sig ej svaret skyldig. — Han var rädd för att någon under den korta tid, han varit borta, skulle ha kommit och bortsnappat hans drömmars brud.

Kyrkoherden hade observerat hans annalkande och mötte honom på stranden, med handslag och helsning. Ute på gården kom Alfsol emot dem. Sten tyckte att en liflig glädje skimrade honom till mötes ur hennes blå ögon.

Hemtrefnadens välbehag omgaf honom på nytt med en värmande atmosfer. Han kände det som om han här haft sin rätta boningsplats och som om han vore en främling på hvarje annat ställe i världen.

Då han återvände till Urtofta, ombads han att komma tillbaka så ofta han hade lust dertill. Han gjorde det också, nästan hvarje dag, och blef kvar längre eller kortare stund, allt efter som tiden tillät honom. För hvarje gång tyckte han sig märka att Alfsol mottog honom hjertligare och förtroligare och att hon stannade inne så mycket det var henne möjligt. Han kände häröfver en djup glädje och en innerlig tacksamhet, som han nu lät framlysa utan skrymtan.

De talade ibland om den stora pristäflingen och dess eventuella resultat, men Alfsol märkte snart att ämnet gjorde Sten nervös och undvek det därför. En gång, då fadren bortkallats i någon embetsförrättning och de sutto ensamma på verandan, frågade hon dock:

— Är ni orolig för utgången?

— Ja, svarade han uppriktigt, det är jag. Det betyder så ofantligt mycket för mig.

— Har ni ännu kvar edra äregiriga storhets- och hämdetankar?

— Nej, de äro borta. Jag har ritat min kyrka utan att tänka på dem, men ändock har jag med framgången förbundet andra tankar och drömmar, på hvilka hela mitt lifs lycka beror...

Han tystnade, helt förvirrad.

— Ni är så fallen för att kombinera, anmärkte hon leende och lyfte blicken från sin söm. Finge jag råda er, så skulle jag säga följande: låt hvar sak gälla för sig och grunda icke ett på ett annat, om det icke är absolut nödvändigt.

— Och detta får jag höra af er, utbrast han. Men om jag nu följer ert råd och detta har konsekvenser äfven för er?

— Så får jag väl söka bära dem, svarade hon. Här blef samtalet afbrutet, ty kyrkoherden återvände in, och till följd af något slags instinkt frågade hon icke vidare.

Då han återkom följande eftermiddag, yttrade han:

— Nu ämnar jag våldgästa hos er till om måndag. Om Alfsol tillåter gör jag henne i morgon sällskap till kyrkan.

På qvällen gingo de sagta utmed stranden, för att se på solnedgången, och sutto derefter länge samtalande på verandan, hvilken svagt belystes af ljus i en gammaldags lykta med kulörta skifvor. Genom verandans glasväggar tindrade stjernorna; en svag vind började susa i lindarnas gula blad, hvilka hvirflande föllo, ett efter annat. Det rādde i naturen en stilla frid och äfven derinne var harmonien fullkomlig.

I Stens hjärna rörde sig oafslåtligt tanken:

— O, finge det alltid förblifva så!

Och dock önskade han något mer, något högre och fullkomligare. Han skulle velat, att detta va-

rit hans hem och att Alfsol varit drottning och herskarinna i detsamma.

Den unga flickan hade innan han kom varit nere i trädgården och brutit blad och qvistar af jernek och cypress, af hvilka hon nu band en krans.

— Det är i morgon fem år sedan min mor dog, yttrade hon. Jag skall lägga kransen på hennes graf.

Hon talade om modren utan synbara tecken till sorg, men med en stilla hänryckning i blicken. Kyrkoherden deremot såg djupt allvarlig ut och ett par gånger uppsprungo tårar i hans ögon.

— Vi äro vissa om ett återseende, yttrade han; därför är vår saknad fri från bitterhet och smärta.

Det var redan djup natt då de skildes.

XVI.

Ännu en gång satt Sten vid Alfsols sida i prestgårdsbänken, lyssnade till hennes sång, betraktade korhvalfvet öfver sitt hufvud och lät sig gripas djupt i hjertat af Carls predikan. Kyrkan var åter öfverfylld med folk. Då de utkommit omringades Alfsol på nytt af unga och gamla och det dröjde en god stund innan hon kunde sluta sig till Sten, som väntande satt sig på soffan vid hennes mors graf.

Far och dotter hade gemensamt och i ensamhet bedt på denna graf i arla morgonstund och hon

hade då hängt kransen på det enkla jernkorset. Nu bortplockade hon med lätt hand några gulnade blad från grafkullen, betraktade densamma stillatigande, med knäppta händer, samt vände sig sedan om och gick.

Sten följde henne.

Det var en stilla, blid höstdag, med varmt solsken och härlig luft. Det hade roat dem att begifva sig till kyrkan sjöledes och de togo därför vägen till stranden och stego i båten. Sten rodde sagta och Alfsol satt vid styret.

— Det dröjer minst en timme innan pappa kommer hem, yttrade Alfsol, om en stund. Om det ej är er emot kunna vi fara omkring på sjön så länge.

— O, ja, utbrast han. Det blir kanske för sista gången i år.

— När reser ni?

— Om tisdag morgon.

— Och när kommer ni igen?

— Det vet jag icke.

— Då ni fått ert pris?

— Ack, tala icke derom! Jag hoppas icke längre.

— Klentrogne! Vill ni nu säga mig, hvad det var för drömmar och tankar ni sammanbundit med detta pris?

— Jag skall säga detta då jag fått priset.

— Men om ni icke får det?

— Då skall jag aldrig säga något,

Hon satt tyst och eftersinnade en lång stund. Derpå sade hon:

— Men ni antydde ju i förgår, att det på visst sätt också rörde mig?

— Och om så vore?

— Då ger detta mig rättigheter, förstår ni. Och då fordrar jag att ni säger mig det innan ni får priset.

— Alfsol, stammade han, gripen af djup ångest. Ni vet icke hvad ni begär.

— Jag vet, att ni icke kan säga mig något, som icke gör ert hjerta heder, invände hon.

— O, Alfsol, det är så lätt sagdt och ändock så svårt.

Hon log och rodnade samt lade båten på sidan så att hon fick solen ur ögonen.

— Försök ändå, uppmanade hon.

Men han skakade blott på hufvudet och smålog sorgset. Då han märkte att hon icke styrde hem emot prestgården, frågade han:

— Hvart fara vi?

— Dit sluppen vill. Jag har ej gifvit akt på kursen. Har ni någonsin varit på Falkön?

— Nej.

— Ni borde dock besöka den en gång innan ni reser.

Om en stund landstego de på den lilla skogiga holmen, som låg öster om kyrkudden och skildes från densamma genom ett bredt sund.

Linnean stod der i full efterblomning under granarne och de började båda plocka af densamma.

Då buketten var färdig fäste Alfsol den vid sitt bröst.

— Nu gå vi upp på falkklippan, yttrade hon. Der ha vi utsigt öfver hela Linden.

Stigen, som ledde dit upp, var mycket trampad, hvaraf syntes att stället ofta besöktes; men nu var allt omkring dem tyst och stilla. Granarnes i solskenet glimmande spiror stodo orörliga mot det blekblå himlahvalfvet; endast asparnas röda blad svängde långsamt fram och tillbaka, liksom för att visa huru ytterst känsliga de voro.

De hade icke vandrat fem minuter innan de befunno sig på en kullrig, rödhvit granithäll, som sköt upp öfver grantopparne nedanför och från hvilken erbjöd sig fri utsigt åt alla sidor.

Såsom Alfsol sagt låg hela Linden med sina vackra stränder öppen omkring dem, skiftande i lifliga, granna färger, från och med blixtrande skar-lakan ned till blekt guld. Ur lundarne framskym-tade herregårdarnes väggar, tak och skorstenar — Lönn, Urtofta, Siringe och prestgården på ena si-dan, Bjurforsen, Vinterås, Lindö och Sälby på den andra. Vattnet låg stilla och spegelblankt och den af några små hvita stänkskyar marmorerade him-lakupolen hvälvde sig glimmande och liksom ge-nomskinlig öfver den präktiga panoraman.

Han stod en lång stund tyst, försjunken i be-undran.

— Nå, sporde hon till sist, hvad tycker ni om vårt lilla Rigi?

— Jag skulle vilja bo på denna plats, svarade

han. Här är underbart nu, då höstens rika färger ge lif åt taflan, men det måste vara det äfven när våren hänger sin gröna mantel öfver lundar och fält och då vintern sveper allt i sin gnistrande, hvita skrud. Tänk er, Alfsol, en vintervarm och sommarsval villa, liggande på platån der nere, med loggior och balkonger, mycket ljus och mycket sol-sken, och här uppe en paviljong, till hvilken man skulle komma genom en inbygd vindeltrappa. Här uppe skulle vi ha vårt arbetsrum, med fri utsigt åt alla sidor, med taflor öfver solens upp- och nedgång, middagens strålgans och nattens stjernegitter. Här uppe skulle stora, ljusa tankar välsignande flöda ned öfver mig, från himlens höjd, ur nejdens fågring och ur dina goda, älskade ögon. Vi skulle här ha vår egen lilla värld och lefva blott för hvarandra. Om sommaraftnarne skulle vi sitta der nere på mossan och blicka bort emot Lid eller ock skulle vi långsamt glida fram öfver sjön i en liten slup med elektrisk motor. Om vintrarne skulle vi på skridskor flyga ut på den blanka isytan, hand i hand, och sedan, trötta men lefnadslustiga, återvända till vårt lilla Falkenberg... Vore det icke härligt — säg?

— Jo!

— Det är så stormigt och kallt ute i den stora vida världen. Här skulle det råda kärlek, lycka och frid. Vi skulle börja vår dag med bön och sluta den med tacksägelse. Ack, Alfsol, du har en gång visat mig vägen till honom, som skänker nåd och tröst i alla lifvets skiften. Jag har blifvit lugnare

och nöjdare sedan dess. Mitt lif har fått en annan mening... Men... men... min Gud!... hvad har jag sagt, hvad har jag vågat yttra?

— Du har visat mig en skymt af ett jordiskt paradiset och nu kan, nu får du icke tveka att för mig öppna detsamma. Här är min hand!

Han betraktade henne full af häpnad, som om han vaknat ur en underbar dröm.

— Alfsol, stammade han, hvad har jag sagt?

— Du har låtit ditt hjerta tolka känslor, som ditt kalla förstånd ville qväfva eller tillbakahålla, svarade hon, och betraktade honom öppet och oskuldsfullt med sina stora, blå ögon, under det att den segervissa kärlekens lycka göt sitt skimmer öfver hennes ansigte och gestalt. Du har uttalat hvad jag länge vetat...

— Alfsol...

— Och längtat efter att få höra.

— Och du vredgas icke på mig?

— Hvi skulle jag!

— Och du vill blifva min... min maka... mitt allt?

— Ja, ja!

— Du vill dela min ringa, min ovissa lott?

— O ja, ja!

— Och du rädes ej lyckans vexlingar?

— Skall icke du skydda mig! Skall jag ej tryggt kunna luta mitt hufvud emot ditt bröst och låta lifvets oväder fritt brusa omkring oss?

— Du tror då på mig?

— På Gud och på dig.

Han hade fattat hennes hand och höll den säkert fast mellan sina båda samt betraktade henne med tårfyllda blickar.

— Och allt detta är ingen dröm? undrade han. Allt detta är rena, sanna verkligheten?

— Så sant som att solen brinner på fästet deruppe.

— O, min älskade, fortsatte han, jag minnes så väl första gången jag såg dig. Du stod på klippan vid Urtofta, med en praktfull aftonrodnads lågande gloria bakom dig. Det var som en uppenbarelse. Jag hade ej vetat att du fans till förut och hade ej en aning om hvem du var. Jag glömmmer aldrig det ögonblicket. Jag kallade dig i mitt inre solens dotter, och så hette du Alfsol. Jag måtte ha älskat dig från första stunden, men visste ingenting derom förr än den qväll jag ensam rodde dig öfver till slottet . . .

— Jag visste det långt förut, afbröt hon, strålande.

— Det är underbart, min Alfsol. Då träffade mig medvetandet som en blixst och då var jag nästan färdig att tala. Men dina tårar öfver Aura släckte min glöd. Sedan har jag slitits mellan hopp och fruktan, men nu ville jag icke tala förr än . . .

— Och jag ville höra din bekännelse innan . . . Det är ej den ärekrönte, ryktbare konstnären jag älskar, utan den hjertegoda människan, dig sjelf, Sten Ulf. Om du nu segrar, så skall din ära äfven bli min. Blir du utan uppmuntran, så skall jag trösta dig öfver nederlaget.

— Min Alfsol, yttrade han — du är mer än en människa.

— Ack, säg ej så, gentog hon. Min förtjenst är ingen; min lycka allt, ty jag älskar dig.

— För hela lifvet?

— För lifvet, tiden och evigheten.

Och högt deruppe, på den från alla sidor fria klippan, i det värmande solljuset och under det blida himlahvalfvet drog han den motståndslösa i sin famn och kysste henne.

Hand i hand gingo de sedan ned till sin på stranden uppdragna lilla båt.

XVII.

Sten hade återkommit till hufvudstaden i ett rus af lycksalighet och glömsk af allt annat än det faktum att Alfsol älskade honom och var hans trolofvade brud. De hade ännu ej vexlat ringar, men förbundet behöfde ej denna formalitet för att vara fast och oupplösligt.

Kyrkoherden hade utan tvekan gifvit sitt bifall och dervid blott anmärkt:

— Jag hoppas och tror att det varder till Alfsols lycka. Det är barnens lott att öfvergifva sina föräldrar, föräldrarnes att öfvergifvas af sina barn.

— Men vi skola aldrig öfvergifva dig, hade hon

svarat och slingrat sina armar omkring hans hals. Du skall vara hos oss eller vi hos dig.

Den stora pristäflingen, Urtofta slottsrestauration och allt annat hade försvunnit för Sten. Han gick hela dagen i soliga drömmar och betraktade Alfsols porträtt eller satt och gjorde fantastiska utkast till den villa, han drömde om att kunna uppföra på Falkön i Linden.

En morgon då, han promenerade i trädgården, öfver hvilkens blomsterskatter döden inbrutit i köldens skepelse, märkte han att en vagn stannade utanför porthvalfvet åt gatan. Ett ögonblick derefter hörde han grinden gnisslande vridas på sina hakar och såg Livia brådskande komma emot sig.

Hon var mycket blek och såg upprörd ut.

— Vet ni det redan? frågade hon, med pressad stämma, i detsamma hon räckte honom handen.

— Hvilket, hvad? frågade han, ännu till hälften kvar i sina drömmars land.

Livia betraktade honom helt öfverraskad. Kunde han då icke gissa hvarom det var fråga?

— Ah! utropade han plötsligt, min kyrka...

— Se så, se så, lugna er, bad hon med vek stämma och medlidsam blick, ni är ej alldeles slagen. Prisdrommarne ha gifvit er en mention honorable i yppersta form, men faktum är i alla fall att denne Alf...

— Nå...? sporde han, darrande i hela kroppen.

— Denne Alf har med alla rösterna tillerkänts första priset.

En het blodvåg rusade från hjertat upp i hans

ansigte, pressade sig fram i hans tinningar, förtog honom hörseln och skymde för hans ögon.

Livia blef helt förfärad öfver hans rörelse.

— Lugna er, bad hon och fattade hans skälfvande hand. Sten, min vän, lugna er!

— Är det möjligt? mumlade han.

— Ack ja, det är så, men er stora talang har ändock rönt erkännande. "Livius" kan stolt framträda, med öppet visir.

— Han skall aldrig göra det, gentog han. Men säg mig, fröken Ankarborg, har ni icke en aning om, hvem denne Alf är?

— Nej, ingen vet det. Jag har uppbjudit allt hvad en qvinna kan hitta på af list och förslagenhet, för att få ljus i saken. Ett vet jag blott — att det icke är intendenten Marin. Men anonymiteten blir troligen röjd under dagens lopp. Vi kunna bespara oss allt hufvudbry. Måhända har segraren redan framträdt som triumfator.

Sten befann sig i en stämning, omöjlig att beskrifva. Hans dubbelspel hade försatt honom i en situation, som han ej på förhand kunnat tänka sig.

Han höll handen för ögonen och grubblade på, i hvilken form han skonsammast skulle kunna säga henne sanningen. Hans hjerta lågade af jubel, men han förstod att hans fröjd måste bereda henne stor smärta, och allt hvad han önskade var att göra densamma så lindrig som möjligt för henne.

Hon missförstod fullständigt hans rörelse och fortfor, med stigande värme:

— Låt icke smärtan få öfverhanden . . . Ni är

ju en man ... ni har burit mycket förut ... bär nu också detta ... På motgångar får man alltid vara beredd ... på orättvisor och underkännande äfven ... Ni får ej låta ert mod falla ... Ni är ännu ung ... hela världen ligger öppen för er och ni skall öfverallt med heder kunna tillkämpa er ett rikligt bröd ... Måhända gläder det er, att jag delar er smärta ... ack, lifligare och innerligare än ni tror ... Jag skulle önska mig rätt att helt och fullt visa er, huru varmt jag deltagar i er missräkning ... och om det kan trösta er, så ...

Sten for upp, med blygsel och förfäran i sitt ansigte.

— Fröken Ankarborg, började han, med dof röst och liksom med möda sökande efter orden, jag har en svår bekännelse att aflägga inför er och jag ångrar nu bittert, att jag ej mot er varit fullt öppen och ärlig. Ni hade väl förtjent det, genom er godhet, ert deltagande för mig. Jag borde sagt er det genast och ej väntat till i dag, då sanningen för er nästan blir en förolämpning, som ni kanske aldrig skall tillgifva. Fröken Livia, er vänskap har glädt mig innerligt och jag skall aldrig nog varmt kunna tacka er för densamma. Och nu måste jag ändock tillfoga er sorg. Ni tror mig vara besegrad i täflingen och det är likväl jag, som segrat.

Hennes ögon blefvo omåttligt stora och full af qualfull bäfvan stirrade hon på honom.

— Ni! utropade hon.

— Ja jag, svarade han, fast och bestämdt.

— O, min Gud, mumlade hon darrande och

sökte på nytt fatta hans hand. Kom till er sjelf, Sten! Ryck upp er ur denna förtviflan... Ni får ej låta så öfverväldiga er... Bär ert nederlag som en man... var stark!...

— Men ser ni då ej att mitt hjerta jublar och glädes, att det på jorden icke finnes en man lyckligare än jag... Ty segraren — Alf — det är ju jag!

Hon slog båda händerna för ögonen och den ena tåren efter den andra sipprade fram mellan handskfingrarne.

— O Gud, o Gud! stammade hon.

Ett förfärande ljus gick upp för honom.

— Fröken Livia! utbrast han och förde henne med mildt våld till en soffa bakom en buskgrupp; det är förfärligt, detta... Ni tror mig vara vansinnig; ni tror att jag yrar och drömmer om en seger, som icke är min. Men det är jag, som vunnit priset, för så framt detta gifvits åt Alf. Ty Alf, det är jag, på samma sätt som jag är Livius.

Hon sprang upp med våldsamt fart och borrhade sina brinnande blickar djupt in i hans.

— Det är icke sant; det kan icke vara sant! flämtade hon.

— Jo, fröken Livia, det är sant och det är detta, som smärtar mig, att jag dolt det för er. Ni vet huru jag arbetade under första tiden af vår bekantskap och huru alla mina försök gagnade till ingenting. Då kom ni och ledde, med er entusiasm och er inteligens, mina tankar åt annat håll och det var under ert hypnotiserande inflytande som jag

ritade min romanska katedral. Då våra vägar sedan skildes blef jag åter mig sjelf och återfann en dag min förlorade inspiration samt började på nytt arbete — denna gång med bättre förutsättningar att lyckas. Resultatet af detta arbete är Alfs stora kyrkritning. Ni ser sålunda, att det är jag, som segrat, och att jag besegrat mig sjelf.

Under det han talade hade all färg vikit från hennes kinder och hon hade steg för steg baklänges aflägsnat sig ifrån honom. Då han slutat stod hon der stel och kall, med ett drag af outhärlig bitterhet omkring munnen.

— Hvem är det, som inspirerat er till detta nya verk? frågade hon plötsligt, med hård stämma.

— Jag förstår er ej! Hvad menar ni?

— Jag vill veta, hvilkens inflytande ni varit underkastad, då ni ritade ert mästerverk, hvilken qvinnohand, som *nu* visat er vägen.

— Hvad! utbrast han, slagen af det bittra hånet i hennes fråga. Tror ni då, att jag ingenting kan uträtta genom mig sjelf och att jag ständigt måste vara ett verktyg för andra?

— Nej, det tror jag icke; men min instinkt säger mig, att ni härvidlag råkat under ett inflytande, som ställt sig i opposition mot mitt. Och vill ni ej öppet och ärligt tillstå sanningen, så skall jag säga er den. Skyddshelgonet för *Alfs* götiska kyrka heter — *Alfsol* Franck.

— Livia!

— Fröken Ankarborg, herr arkitekt Ulf! Mellan

oss två är bandet brustet; vi kunna hädanefter aldrig hafva något gemensamt.

— Ni vill då ej förlåta mig?

— Behöfver ni min förlåtelse, ni, den ärekrönte! Om ett par timmar skall hela landet sjunga er seger. Framtidens och ryktets breda väg ligger öppen för er . . . Och ni har valt er följeslagerska . . . Det är ej jag — far väl!

Hon vände sig om och gick, med högburet hufvud och gnistrande blickar, förbi honom.

— Fröken Ankarborg! ropade han, med smärtefullt tonfall, efter henne.

Men hon svarade icke, hon vände sig ej om. Lik en bildstod skred hon igenom trädgården, passerade gården och porthvalfvet, steg upp i sin vagn och rullade bort.

Sten stod kvar, såsom fången i en dröm.

— Denna vrede, mumlade han, med skälvande läppar, denna häftiga ångest . . . hon trodde mig vansinnig . . .! Denna lidelsefulla vädjan . . . dessa ord! . . . Ah, skulle hon då ha älskat mig . . .? Nej, nej, det är omöjligt!

XVIII.

En solig midsommardag göt floder af ljus och värme öfver Sveriges konungastad, hvilken åter strålade och log i all sin underbara fägring. Kyrkkloc-

kornas klang fylde luften med glada, vibrerande toner, men dessemellan förnummos lokomotivens och ångbåtarnes skärande signaler, hvilka manade, på sitt allbekanta språk: Ut, ut!

Folkströmmen flödade också ut ur staden, genom alla dess vägar och stigar, till lands och till sjös. Tusen och åter tusen hade för dagen sitt gifna mål — landet.

Men mot en punkt af hufvudstaden attraherades vandrarne, i stället för att bortstötas. Sofia församlings nya kyrka stod fullt färdig, med sina trenne spiror pekande högt mot skyn, med öppna dörrar, glimmande fönster och sjungande klockor. Sten Ulfs skapelse var fullbordad och skulle i dag invigas till herrens dyrkan.

Vagnar rullade fram till den breda terrassen framför hufvudingången; vandrare kommo från alla håll. Många voro de, som ville vara med om den högtidliga akten — allt för många, för att de alla skulle kunnat få plats.

Det för allmänheten upplåtna utrymmet hade upptagits en timme innan gudstjensten skulle börja och alla senkommande måste därför vända om, utan hopp att få vara med.

De gingo nu och besågo templets yttre från alla sidor.

I verkligheten gaf den präktiga byggnaden mer än ritningen en gång lofvade. Mellan dess alla delar rådde en sublim harmoni. Hvarje detalj aftecknade sig luftig och klar samt fullkomligt sjelfständig, men sammansmälte dock med det hela på det

lyckligaste sätt. Allt sträfvade uppåt, lätt, fint, liksom jublande. Portalernes och fönstrens hvalfbågar påminde om rytmiska koralmelodier. Fialernas och tornspirornas korsblommor stego liksom lofsjungande mot höjden; tornfasadens stora rosettfönster gjorde intryck af en fuga. Blott en mening fans bland alla, som sågo den nya byggnaden — det var ett härligt verk.

Arkitekten fick också emottaga de närvarandes komplimenter i rikt mått. Alla trängdes omkring honom, höga statstjenstemän, konstnärer, arkitekter och journalister. Alla täflade om att få trycka hans hand och gratulera honom till hans glänsande framgång.

Bland de lyckönskande befunno sig också docenten Norm och hans fru. Ett ögonblick, då uppmärksamheten drogs åt annat håll, närmade sig fru Julia Sten och yttrade sakta:

— Jag har en helsning till er, herr Ulf.

— Till mig!

— Ja, till er, från min syster Livia.

Namnet framkallade en viss rörelse på hans uttrycksfulla ansigte.

— Hon är fortfarande kvar i Italien? frågade han.

— Ja.

— Och hon ämnar ej snart komma hem?

— Nej, hon ämnar stanna der för evigt. Herr Ulf — hon viges i dag till ursilinernunna i Spoleto...

Sten ryckte till och blef mycket blek.

— Är det möjligt! utropade han.

— Jag fick hennes bref för fyra dagar sedan. Hennes beslut var då oåterkalleligt. Hon gaf mig i uppdrag att till er framföra hennes afskedshelsing och att göra det i dag — på er heders- och bröllopsdag.

— Hon vet sålunda!

— Hon vet allt. Och nu ber hon er om en sak — ritningarna till en viss romansk katedral, som ni lär ha utfört och för hvilken hon mycket intresserat sig.

— Åh! ... Hon skall få dem.

— Livia har blifvit mycket rik, genom ett arf efter en tant, markisinna Spinelli. Hon ämnar nu låta bygga kyrkan i fråga åt sitt kloster, som förut blott har ett litet obetydligt kapell ...

Några minuter innan högtidligheterna skulle börja körde de kungliga vagnarna fram. Då majestäten vandrade uppför den mattbelagda stora gången reste sig menigheten på båda sidor och från orgeln tonade ett preludium i jublande allegretto, i hvilket blandade sig sköna toner af en smältande qvinnoröst.

Sten Ulf hade, jemte kyrkorådets medlemmar, mött den höga familjen ute vid vagnarne och fick nu vid konungens sida gå upp emot koret, der gyllene stolar voro framsatta. På majestätets vink tog han plats strax bakom drottningens stol.

Han strålade af glädje och lycka, men det var ej mannens stolthet blott, som glimmade i hans blickar. Man såg i dem en högre glans, en renare

eld. Hans hjerta vittnade på samma sätt som hans tempel — soli deo gloria!

Och dock sväfvade hans blickar hvarje minut bort till orgelläktaren, mot hvars balustrad en hvit gestalt stödde sig. Det var Alfsol. Deras ögon solade sig i hvarandra och buro på sina strålar en hel himmel af kärlek, hopp och tro mellan bådas hjertan.

Hon hade fått upplefva denna dag, som hon längtat efter, och med sin kristallklara, sympatiska stämma sjöng hon nu Gud pris ur djupet af sin rena själ.

Då altarceremonierna voro slut trädde församlingens nyutnämde herde, Carl Franck, upp på predikstolen och lyste Guds frid öfver det nya templet, i det han vigde detsamma till dess afsedda, heliga ändamål. Aldrig förr hade hans vältalighet funnit så sublima och upplyftande ord som denna dag; aldrig hade hans maningar klingat så på en gång väckande och hänryckande; aldrig hade han så slående skildrat de jordiska tingens fåfänglighet och det himelska hoppets saliggörande fröjd. Han grep åhörarnes hjertan med oemotståndlig kraft och likasom förde dem till afgrundens rand, men lyfte dem sedan upp till nådens och förlåtelsens ljusa höjder.

Hela hans invigningstal var en enda brinnande åkallan till det nya templets herre och herskare. Han bad om välsignelse öfver detsamma utan och innan, dess murar och hvalf, dess altare och predikstol, dess dörrar och fönster, dess golf och bänkar. Måtte atmosfären derinne alltid blifva helig- och

saliggörande, så att syndens smitta — om den än komme derin — skulle liksom upplösas i sitt väsende och i sina rötter samt drifvas bort som ett giftigt stofmoln, lemnande efter sig rum för syndaförlåtelsen och evighetshoppet.

Det fans ej ett öga torrt då han nedsteg från predikstolen.

Sedan den högtidliga ceremonien var slut och efter det den kungliga familjen besett kyrkan, tolkade konungen för arkitekten sitt välbehag öfver den praktfulla och värdiga skapelsen samt fäste med egen hand nordstjernans riddarekors på hans bröst, under det samtidigt drottningen omkring den unga brudens arm slöt ett gnistrande juvelarmband.

På eftermiddagen egde i den nya kyrkan rum en annan ceremoni. Hofpredikanten Franck stod ännu en gång vid det blomstersmyckade altaret och välsignade sin dotters äkta förbund med templets arkitekt . . .

Då solen påföljande morgon gick upp öfver Lindens fagra stränder, lade från kyrkudden vid Lid ut en liten vimpelprydd slup, som i sagta fart styrde öfver sundet och landade vid Falkön. Sten och Alsol stego ur densamma och vandrade sedan hand i hand genom skogen och upp emot den lilla platån under falkklippan. Här hade konstnären byggt sitt bo sådant han en gång tänkt sig det.

Det strålade i morgonljuset, flaggor och vimpelar vajade från dess torn och tinnar, blommor i guirlander sirade balustrader och pelare. Och hela lunden nedanför fyldes af jublande fogelsång.

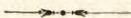
De båda makarne beträdde verandan och vände sig om, kastande sina soliga, glada blickar ut öfver den vackra nejden.

Från alla egendomarne omkring sjön vajade blågula flaggor för den svaga morgonvinden och liksom skickade dem hjertliga välkomsthelsingar. Urtofta nya slott låg der stolt och glänsande, med torn och tinnar och med alla fönstren flammande af solreflexen, som om de varit af brinnande guld. Prestgården, der Alfsol vuxit upp, gömde sig under sina höga träd, liksom om den sörjt öfver att ha mist henne, som så länge varit stället gode ande.

Och der, i sin ram af höga almar, låg Lids kyrka, lyftande sitt gyllene kors högt emot den blå morgonhimlen. De hade nyss passerat derförbi och länge stannat vid en liten kulle inom en ligustrumshäck. Då de sagta gått sin väg, låg på grafven en praktfull krans af röda rosor och hvita liljor.

Sten tog upp nycklen ur sin ficka och öppnade dörren till vestibulen. Då han passerade tröskeln slöt han Alfsol i sin famn, kysste henne och helsade henne välkommen i det nya hemmet som maka och herskarinna.

Och så gingo de, genom blomstersirade rum och uppför lätta trappor, till paviljongen på klippan, der de nu gemensamt skulle arbeta till Guds ära på framtida verk och vinna nya segrar i namn af honom, som skiftar ut tanken, handlingskraften och belöningen.

The first part of the book is devoted to a general survey of the history of the world, from the beginning of time to the present day. The author discusses the various stages of human civilization, from the primitive state to the modern world. He also touches upon the different religions and philosophies that have shaped human thought and action. The second part of the book is a detailed account of the events of the 19th century, including the French Revolution, the Napoleonic Wars, and the Industrial Revolution. The author provides a comprehensive analysis of these events, highlighting their causes and consequences. The third part of the book is a study of the 20th century, focusing on the two world wars, the Cold War, and the rise of modern technology. The author examines the impact of these events on the world and the human condition. The book concludes with a reflection on the future of humanity and the role of the individual in society.

Siris fiender.

Den vackra frun, som kom upp ur aktersalongen, ledande en vid pass sexårig flicka vid handen, föreföll mig bekant, men jag kunde ändock icke påminna mig hvad hon hette, förrän flickan pekade på ett par skator, som häftigt kifvades i en rönn på kanalbanken, och skrattande utropade:

— Ser du, mamma, dina fiender hålla på att förgöra hvarandra.

Då kom namnet som genom en blixreflex åter i mitt minne och med det en kostlig historia, som allt hitintills varit mig fullkomligt obegriplig.

Jag tillbringade en del af sommaren 1880 som gäst på Ragneborgs stora gods i Södra Sverige och hade der ett muntert sällskap af äldre och yngre personer, af hvilka de flesta stodo i släktskapsförhållande till värdfolket, men andra, och bland dem jag, voro vildt främmande.

Bland släktingarne befann sig den då adertonåriga fröken Siri Sickelsköld, hvilken genom sitt muntra lynne, sin friska, öppna natur och sin mindre vanliga skönhet ådrog sig samtliga herrarnes uppmärksamhet och blef sällskapets förklarade gunst-

ling, för hvilken många rökverk brändes. Särskildt uppmärksammades hon af sällskapets lejon, legationsattachén, friherre Tistelhjem, och allmänna meningen var att hon ingalunda var okänslig för hans hyllning. Fullt säkert var det dock ej, ty fröken Siri var af den sortens menniskor, som man ej tar fatt der man släpper dem.

En dag, då det var fruktansvärdt varmt och nästan alla gästerna slagit sig ned omkring värd-folket under en stor lind på gårdsplanen, fingo vi plötsligt från en nere vid sjöstranden liggande ek-backe höra ett hiskligt kolorum af skrikande skator och brakande grenar, och då några af oss, med legationsattachén Tistelhjem i spetsen, rusade ned för att se hvad som var på färde, fingo vi, till vår utomordentliga förvåning, se fröken Siri hängande nästan upp och nedvänd på en af de lägsta grenarne i en ek, fasthållen genom de sista trasorna af sin ljusa bomullsklädning, och omfladdrad af ett par skator, som i fullt ursinne sökte hacka ut ögonen på henne.

Ställningen hade i sig någonting utomordentligt komiskt, men var i alla händelser för hufvudpersonen i uppträdet så obehaglig att vi i allra största hast vidtogo åtgärder till hennes befriande. En stege anskaffades från trädgården och inom ett par minuter stod den unga flickan helt stadigt på sina fötter igen, frisk och färdig, men synbarligen en smula yr i hufvudet, och bestormades med frågor. Men hjeltinnan i det underliga äfventyret betraktade oss alla med blickar, omöjliga att tolka, bet ener-

giskt ihop läpparne, utan att svara ett ord, och rusade till sist bort ifrån oss och upp emot slotts-flygeln, der hon bodde.

På hela dagen såg ingen till henne vidare och hennes väninnor, som ville besöka henne, afspisades genom den stängda dörren med den upplysningen att hon var litet illamående och önskade vara ostörd.

Uppträdet var för alla en fullkomlig gåta och sysselsatte oss på det lifligaste hela dagen. Alla gissade vi efter bästa förmåga, men att ingen hittade rätt på anledningen, det var dock för en hvar fullt klart.

Efter supén hade vi slagit oss ned på slottets nedre veranda för att njuta af det vackra vädret och den svala qvällsluften, och vi höllo just på att säga hvarandra god natt och skiljas åt då ett nytt larm från ekbacken bland oss väckte formlig bestörtning. Men nu var det icke blott buller och skatskrik, ty helt plötsligt började en liflig eld att flamma uppe i toppen på en af ekarne och vid skenet från densamma sågo vi en smärt figur, som skyndsamt halade sig ned för den tjocka stammen, hoppande på de vresiga grenarne.

Nu började bland oss herrar en ännu ifrigare kapplöpning till ekbacken än den, som egt rum på förmiddagen, och just som vi kommit fram till den brinnande eken öfverraskades vi af att se, hurusom fröken Siri, i gosskläder, vigt hoppade ned på marken och skrattande skyndade förbi oss, samma väg som hon tagit en gång förut.

Elden uppe i eken slocknade föröfrigt snart af sig sjelf. Det var bara ett — skatbo, som brunnit.

På alla de tusen frågor, som sedan ställdes till den unga flickan, beträffande denna affär, gaf hon intet svar. Hon skrattade bara likt en toka och tycktes finna nöjsamt att vi betraktade det hela som en retsam mystifikation.

Allt det der kom nu åter i mitt minne under det jag ensam satt på min soffa vid ångbåtens re-ling och betraktade den förra yrhättan, fröken Siri, som nu blifvit en allvarlig och värdig men ändock förtjusande fru, hvilken med lugn myndighet hand- ledde sin lilla dotter, som tycktes ha ärft all mo- drens ysterhet jemte en god del af hennes skönhet.

Det kom öfver mig en stark lust att framtråda till henne, presentera mig och åberopa gammal be- kantskap; men händelsen ville att ett närmande skulle kunna ega rum utan någonting, som kunde få namn af påflugenhets från min sida. En upps- serska kom trippande öfver däckets med kaffe för tre personer, och hack i häl efter henne marscherade en högväxt, medelålders man, med denna solida säkerhet i hållning och min, som endast gifves af rangen och rikedomen.

Denne herre sneglade på mig och passeråde, men i ögonblicket derefter gjorde han helt om och kom rakt emot platsen der jag satt.

— Nej, det är intet misstag, det är du sjelf! Det var då ett möte!

Jag hade genast igenkänt honom — den förre legationsattachén, och jag visste naturligtvis i och

med detsamma genast att det verkligen blifvit parti af mellan de två.

Detta möte ökade för mig resans behag i högsta grad och vi voro nästan lika muntra nu som under sommarvistelsen på Ragneborg; men allt under skämtet och skrattet nästan pinades jag af den kuriösa hemligheten, hvilken så många år stått för mitt minne som ett mysterium.

Till sist kom dock frågan om eldsvådan i skatboet på tapeten utan mitt eget förvållande och der vid vände sig den unga frun till mig och frågade skrattande:

— Nå, har ni ännu kunnat räkna ut hvarför jag i sjelfva verket envisades att helsa på skatorna, den der dagen, och hvarför min sista visit slöt med mordbrand?

— Nej, omöjligt, min nådiga!

— Nå, då skall jag sjelf berätta saken, fortsatte hon.

Ni mins kanske att det var mycket varmt den dagen? Jag begaf mig ensam till badhuset vid sjön och hade lagt alla mina små nipper och smycken . . . med mera . . . på en bänk ute vid trappan till bassinen samt höll just på att simma som bäst då en skata kom och tog plats på bassinväggen. Hon satt der så vacker och glänsande och solen skimrade i hennes granna fjäderskrud, som kastade omkring sig metallblinkande gröna reflexer. Men plötsligt flög hon upp, slog skrattande ned midt i min nippersamling, grep ett föremål . . . mitt allra dyr-

baraste ... och flög direkt upp till sitt bo i eken strax bredvid.

I hela mitt lif har jag aldrig varit i en större förlägenhet än just då. Till hvarje pris måste jag hafva igen min dyrbarhet och hade därför intet annat val än att uppsöka röfvaren i hans eget näste.

Huru den expeditionen aflopp minnes ni väl, kanske också min envisa tystnad. För att ej af min klädning en andra gång bringas på fall skaffade jag mig på qvällen en af kusinernes aflagda kostymer och upprepade mitt försök — vid ljus. Och den gången fann jag verkligen min skatt; men just då jag återeröfrat densamma tog det eld i boet och ... ja resten vet ni ...

— Nej, alls icke! Jag förstår ej att ni ett ögonblick tviflade på att jag eller hvilken annan som helst af oss med största nöje skulle utfört bedriften.

— Men det var ju omöjligt.

— Omöjligt, hvarför så?

— Jo, ser ni, därför att det mig fränstulna föremålet var en ... löstand, min första och enda.

Strax innan jag skulle resa till Ragneborg hade jag råkat falla omkull i en trappa och slå ut en tand.

Tror ni väl, att jag för mitt lif skulle vågat visa mig för baron Tistelhjem, under full afsigt att eröfra honom, med en vakans i munnen?

Den vackra frun skrattade med naturfrisk munterhet och hennes man instämde i skrattet.

Ett lifsrecord.

Det hade fallit snö under natten och då kölden sedan knäppt till, hade den breda viken lagt sina ystra vågor i band under en blänkande, spegelklar isyta. Strändernas skogar stodo marmoretrade i hvitt, röken ringlade sig upp ur torpstugornas skorstenar och öfver himlen i sydost strödde morgonrodnaden rosor på den annalkande solens väg.

Snötäcket gnistrade, luften var stilla, domherarne hoppade i rönnarne, koketterande med sina röda, fylliga bröst, och från mangårdsbyggnaden ljöd det muntra drillandet af en qvinlig stämman. En af de båda män, som stodo på vedbacken ett stycke från huset och höggo ris, blickade då och då upp och nickade åt sångerskan, som stod i linygsärmarne bakom köksfönstret och bakade bröd. Leende och glad nickade hon sitt svar, men derpå var det som om en täflan egt rum mellan dem båda: bullarne rullade fram, rundsvarfvade och pösande, under hennes mjöliga händer och kring hans yxa flög det afstympade riset i massor, med iskristaller på det gröna barret och runda, vackra kottar i klasar på qvistarne.

Den andre karlen arbetade oförtrutet, utan att se upp. Han var en högväxt jette på tjugu år, smärt om lifvet men bred öfver axlarne, med långa armar men ännu längre ben samt ett ansigte, fromt som ett barns och upplyst af ett par trohjärtade blå ögon.

Den äldre mannen gnolade sakta under det han högg, men plötsligen tystnade han, vände sig till sin arbetskamrat och sade:

— Nå, August, tror du att man kan sträcka öfver viken på skridskor i morgon?

— Knappt nog, husbond', svarade jetten. Det gick öppet mellan grunden i förgår qväll och strömmen vållar att isen tjocknar så långsamt der ute.

— Fick du hem dina skridskor från smeden i går?

— Ja, nog fick jag det och jag profvade dem också en stund på storkärret i månskenet, men isen var så dålig der, ty den hade frusit strax på snön.

— Det är svårt för oss här ute när det hvarken bär eller brister på viken, anmärkte husbonden. Det gör oss två mil omkring, till kyrka och prest, då vi eljest bara ha en qvarts . . . Det var väl att vi fingo upp båten i tid . . .

— Nej se, är icke Agne redan vaken, afbröt ynglingen, vid det dörren till boningshuset öppnades och en vacker gosse hoppade ut i gårdens snö, med höga, muntra språng.

— God morgon pappa! ropade han, redan på långt håll, men snart stod han vid fadrens sida,

hoppade upp på huggkubben och räckte sin lilla rosiga mun till en kyss.

Han fick kyssar, han fick smekningar, men derpå lyfte fadren ned den lille, som började plocka kottar från grangrenarne.

— Ni få snart komma in och äta, yttrade han.

— Så-å, skickade mamma ut dig med detta bud?

— Ja, pappa; om ett par minuter, sade hon, skulle Greta ha maten färdig.

Fadren hade åter börjat sitt arbete och under hans kraftiga hugg föllo grenarne i afmätta, lika långa bitar. Han log af förnöjelse och kastade då och då en varm blick på sin son, som muntert hoppade omkring; men plötsligt slant yxan på en frusen gren. Den skarpa eggen hven genom luften och träffade den lille, som förfärad föll omkull, under det en bred blodstråle sprutade ut ur ena benet.

— Gud i himmelen! ropade fadren, utom sig, fattade barnet i sina armar och störtade öfver gården samt in i byggningen, der modern emottog honom med ett anskri af vild fasa.

August hade åskådat sorgespelet med vidt uppspärade ögon, nästan utan att begripa någonting, men slutligen väcktes äfven han ur sin förskräckelse af de höga nödropen och rusade, i sin ordning, in genom den öppna dörren.

Hela vägen öfver gården, uppför trappan och genom förstugan var fläckad af blod. På en soffa i hvardagsrummet låg gossen medvetslös, under det den framför honom knäböjande modren med

sina händer sökte hämma det ur den späda, hvita lemmen framforsande blodet. Hon var blek som ett lärft, men behöll fattningen och kommenderade mannen, med låg, bestämd röst:

— Sök i lådan, till venster, under linnebind-larne . . . Finner du det?

— Nej.

— Nå, till höger då.

— Nej, nej . . .

— Åh, utropade hon plötsligt, med ett tonfall af hjertskärande förtviflan, nu äro vi förlorade. Du mins väl, att vi gåfvo det sista häftplåstret åt Svens Annika för fjorton dagar sedan.

Mannen brast i gråt och knäföll, äfven han, framför soffan.

Augusts långa gestalt försvann ur dörröppningen. Han ilade öfver gården och in i en snickarbod bredvid vedbacken, grep ett par skridskor, som låg på en hylla öfver dörren, och sprang sedan ned till stranden, åkande en lång kana ut på vikens blanka is.

Det dröjde ej en minut innan han hade skridskorna på sig och stod upprätt, sträckande på sina långa ben. Så skar han ut ett skär, långt och krumböjdt, derpå ett till och så ännu ett. Snart nog flög han fram som en hvirfvelvind.

Han satte kurs rakt på den motsatta stranden, der kyrktornet stack upp sitt gyllene kors öfver en krans af i snö draperade träd. Det klang i hela den vida ytan, som svagt böljade upp och ned, det ekade i strandskogarne och isflingorna yrde om-

kring skridskornas rostiga skenor som ett par hvita vingar.

Det syntes menniskor på båda stränderna, menniskor, som trodde att lång-August blifvit galen, som ropade åt honom att han skulle vända om och ej trotsa försynen, som knäppte ihop händerna inför öfverdådet och som stammade böner för dåren, som sålunda satte sitt lif på spel.

Men August såg intet, hörde intet. Hans muskler spändes i stället för att slappas, hans skär ökades i längd, under hans tyngd bågnade isen allt mer och midt der ute "mellan grunden" gick den i vågor; men på ett par sekunder var det farliga stället passeradt och som en pil sköt ynglingen in mot land, kastade af sig skridskorna och sprang som för lifvet upp emot kyrkan.

Om fem minuter var han åter nere på isen och hade skridskorna på. Och å nyo började den hvinande färden.

Åskådarne stodo qvar, utan att begripa. De bäfvade åter för den oförvägne, men denne sjelf tycktes ej tänka på någon fara. Hans bana skar snörrakt fram emot hemmet.

Första hälften af vägen låg redan bakom honom och nu sköt han för andra gången ut på det farliga stället "mellan grunden", men då genom-bäfvades hela isfältet som af en smärtefull dallring, det öppnade sig och vågorna slöto den trotsige i sin kalla famn.

En sekund såg man der ute ingenting, blott en dallring i vattnet mellan isbitarne, men snart

dök ett hufvud upp, en arm famlade efter iskanten och krossade densamma med hårda slag, flera famnar framåt. Derpå kastade sig den nödstälde baklänges i vattnet, fick hufvudet upp på isen, derpå ryggen och inom kort hela sin kropp. Han reste sig ej; han rullade sig framåt, till dess han kände att isen hade bärkraft nog. Då stod han med ett kast på fötter igen och så bar det åter af, först långsamt, eftersom vattnet tyngde, men sedan allt raskare.

Ett par minuter senare gläntade August på köksdörren, räckte Greta ett litet paket och sade:

— Se här, fort in med det; det är häftplåster . . .

En timme derefter då blodflödet var hämmadt och Agne slagit upp ögonen, frågade de glädjedruckna föräldrarne Greta, hvar hon fått plåstret ifrån.

— Af August, svarade hon.

August stod åter på vedbacken och högg ris, som om ingenting händt, men han var uppsträckt i söndagskläder.

— Så du ser ut, sade husbonden, som gick bort till honom. Hvar fick du plåstret ifrån?

— Ifrån apoteket!

— Huru, du var deröfver, du, på denna korta tid . . . en knapp qvart?

— Det var bra is, anmärkte August.

— Men du gaf dig tid att klä' om dig, förut?

— Nej, det har jag gjort sedan. Det bar ner . . .

Husbonden grep ynglingens hand och skakade den, men han kunde icke tala, ty ögon och hals voro fulla af tårar. Till sist banade sig dock ett qväfdt "tack" öfver hans läppar.

— Hå kors, käre husbond', svarade August, inte är det någonting att tacka för.

En bukett.

Det var en stor tilldragelse i den lilla staden, när herr Jean Pierre Strömfall öppnade sin galanterihandel i hörnboden midt emot rådhuset. Hela det qvinliga samhället kom i rörelse och jäsning, ty vackrare spetsar, blommor och band än dem, den unge Merkurisonen egde att bjuda på, hade man dittills aldrig sett; ja en och annan af de "stora fruarna", som kuskat landsvägen till närmaste jernvägsstation och derefter "gått på tåget" till Stockholm, påstod att man icke ens i bemälde hufvudstad hade något "schantilare" i modeväg än hvad herr Strömfall hade på lager.

Det bästa af allt var dock herr Strömfall sjelf.

Då han lik en strålande sol uppgick öfver den dittills något efterblifna stadens disiga horisont kunde han med prestbetyget i handom bevisa att han nyss fyllt tjugusex år. Han hade ett ljust, lockigt och silkeslent hår, hvilket alls icke, såsom hans afundsmän påstodo, hade tången att tacka för sina vackra bucklor; han hade stora, mellanblå ögon, runda, rosiga kinder och en mun, som enkom tycktes vara för kyssar gjord. Det enda, hvaröfver han

kunde haft rättighet att beklaga sig inför en huld natur, var att hans händer kunnat lemna materialier till minst två par af de dimensioner, han själf önskat; men detta var ett minne från ett länge sedan förgånget och förgätet förnedringstillstånd, och han hade dessutom hunnit en ovanligt hög grad af färdighet att dölja sin olycka. Deraf kom det sig, att alla de, som beundrade hans snutfagra anlete, icke ens sett hans voluminösa gripapparater eller deras lysande kulör.

Herr Jean Pierre Strömfall hade icke alltid dansat på rosor i sina dagar, och deraf kom det lilla vemodsdraget kring munnen, som klädde honom så förtjusande väl. Han skådade dagen i en torftäckt torparstuga å Knallbränninge egor i Skärtomta socken och blef i dopet kallad Jonas Petter. Vid fem års ålder hade han redan avancerat till gåsvaktare; vid fyllda sex år körde han oxarne för tröskverket och kunde svärja som en dragon. Att läsa hade han ännu icke lärt sig.

Men det fans i Jonas Peter gry till något bättre än att valla gäss och köra oxar. En dag såg han en "bodbetjent" flanera på landsvägen, med en rund glasbit i ögat och ett vidunderligt cigarmunstycke mellan läpparne. Då kände han i sin hjärna en Lidnersk knäpp och hans framtid tog form i tanken: En så'n der n'en ska' ja' bli.

Och han blef en så'n der n'en.

Han började i sillboden vid tingshuset, en half mil från Knallbränninge, och det var der han förderfvade sina händer. Men det var ock der han

fick högre vyer, lärde sig att förakta sillen och viktualierna och planerade sin framtida bana, som skulle leda genom den finare handels elegantare rymder.

Då han hade fjorton år på nacken knallade han fotledes till Stockholm, med femton kronor på fickan och ett par skjortor i ett knyte på ryggen. Han var smålänning, han "kom fram". Två år derefter var han redan ett af lejonen på Vesterlånggatan, och många jungfruhjertan började redan klappa för den stilige ungersvennen bakom disken, hvars ögon spelade så förföriskt, under det han med halfhög, förtrolig stämma purrade i sina kunder alla de oskyldiga lögner, hvilka i köpmansverlden gå som klingande mynt.

Det var något fatalt med hans namn.

Slinkorna, som dårats af hans konfektansigte och ljufva blickar, drogo på smilbandet, då de kallade honom herr Jonas. En näbbig kammarsnärta, som med sitt herrskap gjort en resa till Paris, sade till honom en vacker dag:

— Men hvarför behåller ni då dessa kuriösa namn?

— Jag kan väl inte lägga bort de namn, man gifvit mig i dopet heller, vädjade ung Jonas, modfäld.

— Nej, naturligtvis icke, svarade hon, men ni kan öfversätta dem på ett finare språk.

Och han öfversatte dem. Af Jonas Petter blef Jean Pierre. Kammarjungfrun hade härmed vunnit en stadig hemortsrätt i hans tacksamma hjerta.

Då han anlände till Stockholm hade han redan klart för sig, att han måste ha ett hyggligt "tillnamn" och därför gjorde han sig ett af namnet på sitt födelseställe, torpet Strömvalla. Hr Strömvall — det lät ju rätt nätt! Han behöll det oförändradt blott tre veckor. Sedan han hört en tysk prononcera det på sitt sätt, bortbytte han v:et mot f och det var herr Strömfall, som skulle göra sig ryktbar i världen. Det var ett mycket ovanligt namn, då deremot af "vallar" fans en hisklig skara.

Men det kom en dag, då herr Strömfall fann att det skulle vara bättre att blifva den förste i Skräköping än den tiotusende i Stockholm. Och så kom det sig att galanterihandeln öppnades i hörnboden midt för rådstugan.

Han blef med ens högsta hönset i korgen. Alla qvinnor, gifta och ogifta, började svärma för honom och han hade blott att göra sitt val, om han ville knyta hymens ljufva bojor.

Och det ville han.

Herr Jean Pierre Strömfall hade ett känsligt hjerta och ingen enda af de blickar, som ljufva qvinnoögon slösade på honom, var alldeles bortkastad. Han hade något af turk i sig, den krabaten, och tyckte att ett harem skulle vara en förbåldt angenäm inrättning, men det vågade han naturligtvis icke öppet säga, efter som han var medborgare i ett kristet land och i ett samhälle, der sederna voro nästan puritanska. Han var nog klok att se huru landet låg i ty fall och ingen hade hittills om hans vandel haft det ringaste att anmärka.

Hans affärer blomstrade, ty hela världen ville handla hos honom, och han var på raka vägen till att göra "fortyn", som han uttryckte sig. Och då kommo tankarne på ett kristligt hjonelag allt mera utpräglade och bestämda. Han började nu se sig omkring på fullt allvar.

Då begaf det sig, att ett ambuleringsteaterband anlände till staden och erhöll tillstånd att uppträda i rådhusalen. Primadonnan var en tretioårig, fetlagd tös, som spelade Preciosa i randiga trikoter och sminkade sig så oerhördt, att man med stoffet kunnat måla en hel hölada. Hon kastade ljufva blickar på hvarje man och stadens qvinliga värld såg genast att hon var "ett stycke", i hvilket den ej ens skulle velat ta med tång.

Men herrarne tänkte annorlunda och bland dem var herr Strömfall.

Nu är att säga, att han hade högre vyer, att han kunde beundra konsten och i tankarne abstrahera densamma från individen-representanten. Han trodde sig därför endast lägga i dagen ett storartadt drag af verldsmannaelegans, då han, andra spektakelqvällen, slängde en väldig rosenqvast för den blossande Preciosas fötter.

Men slikt vågstycke hade det dygdiga samhället dittills aldrig sett.

— Hvem kastade buketten? gick det som en löpeld genom salongen; och svaret kom omedelbarligen, skadeglådigt, hånande, sorgset eller förtvifladt. Hr Strömfall! Hr Strömfall!! Hr Strömfall!!! Hr Strömfall!!!!

Mången hufvudkudde vättes af tårar den natten. Man hade ju fått svart på hvitt på att idealet i hörnboden var "en tockender".

Han fick hundra korgar innan han friat.

Och dagen derpå stod hörnboden tom. Ingen af stadens damer hade den ringaste småsak att köpa; ingen hade ens lust att pruta en hel timme, för att få en half aln band för ett öre bättre pris.

Herr Strömfall var dömd. Ett halft år derefter nödgades han gifva upp staten och vände ryggen åt det otacksamma Skråköping.

Han började nu resa som profryttare och lyckades äfven på detta sätt skaffa sig inkomster, som öfverstego hans förväntningar.

I Skråköping fans emellertid en magnet, som drog hans hjerta till det idylliska samhället! Det var bagaren Callergrens dotter Lena, en stor, finhyllt och kysstäck flicka, som af sin farbror fått ett gudfarstestamente på 16,000 kronor och kunde vänta sig dubbelt så mycket den dag då söta pappa vände näsan i vädret.

Men fröken Lena hade visat sig lika sträng, hon, som alla andra, vis å vis den tråkiga bukett-historien, och han såg ingen utväg att blidka hennes sårade känslor för det passande.

"Att komma sig upp genom det, som bragt en på fall, det är snillets mästerstycke", läste han en dag i ett filosofiskt verk — herr Strömfall älskade vetenskapen — och genast föddes i hans hjärna en idé, till följd af hvilken han sprang upp och ropade:

— Jag har Lena; jag har henne!

Det hade varit eldsvåda i Skråköping. Ett par träkåkar vid Krabbgatan hade brunnit ned; tre familjer hade blifvit husvilla och mist allt sitt bohag. Nöden var stor.

Man rustade till ett sällskapsspektakel, och Lena Callergren skulle spela första älskarinna. Sanningen att säga var hon mycket otymplig på scenen, gick inåt med fötterna och sade sina repliker bak och fram; men hon hade herrarne på sin sida, tack vare sina 16,000 och pappas inbringande bullfabrik.

Salen var fullpackad, men stämningen en smula matt, ty man hade klart för sig att det ej var "komm-ell-få" att applådera.

Nere vid rampen, på venstra sidan, satt en hemlighetsfull herre, med blå glasögon och rockkragen uppdragen öfver öronen, säkerligen emedan det drog så hiskligt från dörren. Då första akten var slut, slängde han in på scenen en stor bukett, som träffade första älskarinnan midt på magen och skrämde henne, så att hon gaf till ett gallskrik. Efter andra akten kom en dito af samma hand, men denne rullade längs golvet, som ett hjul, och smög sig kärleksfullt till hjeltinnans barm, ty nu låg hon raklång på golvet — hon hade fått dändimpen, emedan hennes älskare bedragit henne. Då tredje akten var till ända susade buketten n:o 3 genom luften och hakade sig fast i högra vidärmens spetsbesättning, der han hängde och dinglade som ett klocklod. Fröken Lena Callergren var öfver sig gifven af förtjusning.

Publiken var halfgalen af nyfikenhet, men må-

ste gå hem utan att få veta något, ty hjeltinnan hade smusslat ett litet kort ur hvarje bukett och bet derpå ihop tänderna, som om hon velat svälja sin ljufva hemlighet.

Den mystiske bukettmannen hade försvunnit som en dimfigur.

Men hos bagare Callergren brann det *två* lampor till långt in på natten. Ingen visste, hvad der egde rum, men två dagar senare fick man veta det, ty då öfversvämmades Skråköping af kort, som på åtsidan buro namnen:

*Jean Pierre Strömfall.
Léna Callergren.*

... I dessa dagar skall hörnboden midt för rådhuset öppnas på nytt.

... Jean och Lena gifte sig i söndags.

På stranden.

Fru grefvinna!

— Herr vicomte!

— Ni har haft godheten att lofva mig en vals...

— För första vinterbal i Paris?

— Nej, för i afton.

— Och mig har ni lofvat en polka, fru grefvinna!

— Ah, ni också uppträder som fordringsegare, herr markis, det gör mig verkligen förbryllad... Jag påminner mig i sjelfva verket icke de der löf-tena. När förföll jag till skulden till er, herr vicomte?

— I måndags middag, vid vår promenad till Bonneville...

— Och till er, herr markis?

— I förgår, då vi simmade tillsammans!

Hon satt på en halmstol i vattenbrynet, ensam i qvällens tätande skuggor, med Trouvillekasinots hundra ljus och lampor bakom sig och framför sig hafvet, det oändliga, böljande hafvet. Långt borta till höger blixtrade som en tvillingsstjerna de båda elektriska fyreldarne å Cap de la Hève och nedan-

för, på sidan, blänkte gaslyktorna på hamnkajarna i Havre, som ett gnistrande juvelsmycke. Här och der ute på det skälfvande djupet strök fram ett mörkt segel, tillhörande en fiskarebåt, hvilken i den heta, qvafva natten återvände till hamnen med flodvattnet.

— Jag har alltså lofvat dansa med er båda, mine herrar, återtog drömmerskan på halmstolen; det lärer väl sålunda icke finnas någon appel, men jag ber er betänka en sak: att då vi gjorde promenaden till Bonneville, ni och jag, hr vicomte, vi befunno oss i den härligaste skugga, samt att, då ni behagade nalkas mig, för att simma vid min sida, hr markis, vi visst icke anade att det i qväll skulle bli en temperatur af öfver 30 grader. Hvem kan under sådana omständigheter tänka på att dansa? Jag är säker på, att en hvar af er blott påmint mig om löftet för att få fullständig dispens.

— Ni misstager er, fru grefvinna . . . Jag har för resten redan dansat i qväll. Ni ser, att jag är i full gala.

— Och jag, allra nådigaste, jag har begifvit mig till er villa, för att söka er och utkräfva min rätt; jag har genomlöpt hela strandsträckan från Les Roches Noires till hamnen, och jag skulle bli otröstlig om ni nekade infria ert ord, nu, sedan jag funnit er.

— I ären då utan all känsla af missund, mine herrar. Men nej, den artigaste af er träder tillbaka.

— Ni vill göra oartigheten till en artighet, min fru. På det vilkoret afstår icke jag.

— Icke jag heller.

— Men att dansa två gånger på en sådan qväll, det är omöjligt. En af er måste ge mig anstånd till en annan gång.

— Hvem blir då den lycklige — som löper fara att efter dansen få emotse . . .

— Ha, ha! Ingen tragik i denna vår vänliga öfverenskommelse, mine herrar. Jag skall dansa med den, som berättar mig de originellaste iakttagelserna från dagens kapplöpningar. Ni kan börja, herr markis.

— Er grymhet är raffinerad, min nådiga, ty ni känner väl till att jag är en jemmerlig berättare, men låt gå! Jag vill försöka.

— Jag lyssnar!

— Nå väl! Det var under första löpningen så utomordentligt varmt, att två af de täflande hästarne alldeles smälte, hvilket emellertid icke hindrade täflingen, ty deras skelett fortforo att springa, så pass hade de kommit i farten. En af dem segrade till och med . . .

— Aj aj, herr markis, er esprit tyckes ha smält på samma gång som hästarne, men er utsigt att segra är undransvärdt liten. Er tur, hr vicomte!

— Ni känner lord Cumberland, den bekante vadhållaren, icke sant? Han hade hållit tusen pund på Clark Russel, den sämsta hästen af alla, och hans kallblodighet, då han förlorade, var till den grad stor, att champagnen, som han strax derpå lät servera sig och sitt sällskap, ögonblickligen förvandlades till is.

— Jag börjar blifva allvarsamt bekymrad för

för er, mine herrar. Hettan tyckes ha slagit er åt hufvudet . . . Jag hoppas ingen af er anser sig värdig utfordra sin dans till lön för en sådan historia. Ett annat prof, sålunda! Hvilka äro edra teorier om kärleken, herr markis?

— Hm! Kärleken är af elektricitetens natur. Dess positiva pol ligger i mannens hjerta, dess negativa i qvinnans.

— För så framt det icke är tvärt om . . . Och hvad har vicomten att säga?

— Jag tror, att kärleken orsakas af en mikrob, som man undfår genom smitta . . .

— Alldeles som koleran! Hur poetiskt! . . .

— . . . Och dessutom, att ni sjelf i ty fall är en "pesthärd" af farligaste slag, fru grefvinna.

— Gudar, hvilken kompliment! . . . Har ni händelsevis en flaska phénol på er, herr markis? Vi torde på ögonblicket böra företaga en desinfection . . .

— Sedan, sedan, men utslaget!

— Ah! Ni börjar bli otålig öfver att jag så länge uppehållit er. Då skall ni nog också gå in på att låta mig förblifva er gäldenär ännu en eller ett par dagar. Au revoir, herr markis.

— Jag önskar er en god natt, fru grefvinna. Jag går hem.

— Eller ock upp på klubben för att spela, mumlade hon, då den unge mannen aflägsnade sig.

— Ni är grym, Stephanie, hviskade vicomten, med undertryckt lidelse, då de blifvit allena. Ni leker med mitt hjerta; ni har ingen miskund med mina qval.

— ... Efter sedan jag gått in på att dansa med er i en temperatur af 30 grader?

— Se der, ni fortfar att leka. Skänk mig i stället en halftimme här och jag finner mig kejsersligt ersatt för min förlorade vals.

— Gerna! Stanna! Tag er en stol.

— Ni är en engel, Stephanie! ...

— Alldeles icke, herr vicomte. Jag är helt simpelt grefvinnan Stephanie Rizotelli, var god och glöm icke *det*.

— Ni är missnöjd, emedan jag vågar nämna er vid namn?

— Mitt namn är för min man, uteslutande för honom ...

— Ni bringar mig till förtviflan; ni vet att jag älskar, att jag afgudar er!

— Ni tror så; men det är blott en villfarelse; det är blott edra mikrobteorier, som börja spöka.

— Fäst er icke vid ett dumt skämt och upphör sjelf att gyckla ... Men drag er då, för all del, tillbaka från hafvet, som stiger oupphörligt. Se der, vågen sköljde öfver edra skor ...

— Och edra eleganta balstöflar. Hur skall ni nu kunna dansa?

— Bry er icke derom; ... men så drag er då tillbaka! Der kommer en våg, vida starkare än den föregående.

— Hvad gör det! Jag afgudar hafvet; det är min andra mor. Ni vet kanske icke, ni, att jag är född midt ute på oceanen, under eqvatorn, en nyårsnatt klockan tolf, på en af plankor hoptimrad

flotte, å hvilken aderton olycklige i tio dagar flutit omkring. Bland dem var en prest, som döpte mig. Der ser ni mitt dopbäcken.

— Hvilken underlig varelse ni är, fru greffinna. Ingen är mer parisiska än ni, genom edra talanger, ert yttre och ert snille, och ingen är det mindre i afseende på känslor och idéer.

— Hör på! Kan ni räkna ut min nationalitet? Jag är dotter af en landsförvist spanior och en svenska samt född på en af norska plankor hopsatt flotte, öfver hvilken blåste, som nödsignal, en engelsk flagga. En tysk qvinna höll mig öfver det heliga dopet, som jag undfick af en fransk prest... Jag är gift med en italienare, efter att — det är sant — ha blifvit konfirmerad i Brasilien.

— Hvad bryr jag mig om er nationalitet! Jag vet blott, att ni är den mest dyrkansvärda qvinna jag någonsin råkat och att jag till vansinne älskar er... Jag vet, att jag skulle med glädje gå i döden blott för att en enda gång få trycka en kyss på denna sköna hand, som...

— Nej, nej; inga friheter! Lemna mina händer i fred; dem har endast min man rättighet att kyssa...

— Er man, som är frånvarande, som försummar er!

— Hvad vet ni om den saken, vicomte! Nej, han älskar mig och han försummar mig icke. Ser ni, när jag första gången såg honom, var han en ytlig, lättsinnig yngling, alldeles som ni. Han

blef intagen af mig och jag gjorde honom icke allenast till min man utan till en man. Nu har han ett mål i lifvet. Han sträfvar, han arbetar, oaktadt han icke behöfver det, och hans enda lön är medvetandet om, att hans hustrus tro är orubblig.

— Hvad kan man ej också bli, när man är älskad af en sådan qvinna?

— Eller när man vill förtjena hennes vänskap. Vill ni det?

— Ni bjuder en vattendroppe åt den, hvars törst kunde tvinga honom att tömma hafvet, en brödsmula åt den, som i veckor försmäktat af kärlek.

— Ni visar sålunda tillbaka min vänskap? Ni önskar hellre förblifva en främling för mig, emedan jag icke tillåter er att bedraga mig, såsom ni bedrager er sjelf. Ni älskar mig icke!

— Jag tillber er. Ser ni, min kärlek liknar hafvet, som nyss sorlade mot sin strand långt, långt borta, och nu stiger, stiger — till dess det alldeles slukar er.

— Det har upphört att stiga och skall snart börja falla, falla till sin förra nivå.

— Men min dyrkan för er skall aldrig minskas af någon ebb. Den skall ständigt tillväxa, till dess jag sjelf dignar under öfvermåttet.

— Stackars förblindade vän. Tro mig! Det är icke kärlek, ni känner; det är en sinnlig begärelse, alstrad af sårad fåfånga. Det retar er, att möta motstånd. Ni är kanske ovan vid en qvinna, som ej faller er i armarne vid er första känslofras.

— Ni har rätt att vara grym; ni har icke rätt att bli giftig.

— Se nu, ni tog min anmärkning *så* allvarsam. Det bevisar att jag hade rätt.

— Alldeles icke! Men, min Gud, vi sitta i vatten till midjan. Och se der, himlen mörknar; det börjar blixtra . . .

— Och hafvet lyser! Ser ni, vågorna fransas liksom med eld. Hvilket skådespel!

— Ni skall bli sjuk!

— Åh — nej, frukta ej; jag är döpt i saltvatten. Men er halftimme är slut. Vi måste skiljas åt.

— Och ni vägrar att bönhöra mig?

— I hvad; hvad vill ni . . .? Ah, ni saknar svar, ni blyges för edra egna tankar. Och det är en sådan kärlek ni bjuder mig, en lycka, köpt för priset af min vanära . . . Nej, motsäg mig icke! Ni intresserar mig och jag vill rädda er åt ett bättre lif än det ni hittills fört. Blif en man! Vänta! Jag döper dig härmed ur detta haf till en man och min broder. Och nu, farväl, gå! . . .

Han betraktade henne länge och ofrånvändt, med heta, brinnande blickar, som till sist skymdes och tårades. Derpå mumlade han, med halfqväfd röst:

— Må det då ske som du vill, Stephanie! Jag skall lyda dig, emedan du är den första qvinna jag lärt — högakta. Farväl!

Han gick, men det var med ovissa och vackande steg. En gång vände han sig om, blottade

sitt hufvud, böjde det djupt och lade handen på hjertat.

TVÅ dagar senare inskeppade sig vicomten på ett i Brest af regeringen befraktadt fartyg, med destination till Tonkin.

Han hade tagit anställning såsom simpel soldat.

Nellys hemgift.

I.

Perukmakaren Lingonqvist var dyster och nedslagen.

Han hade räknat ut att den menskliga hårkulturen råkat i ohjelpigt förfall på senare tiden; att de, som redan hade månsken, med den oblygaste nonchalans visade det för all världen; att hvarannan menniska i öfrigt gick med långt, fladdrande artisthår och knappast lät klippa sig tre gånger om året: korteligen, att det vällofliga perukmakeriyrket var stadt på retur.

— Det går åt skogen för mig på det här viset, sade han för sig sjelf, i det han kammade ut en tilltrasslad, rödbrun hårfläta, som luktade härskensolja och klubbade fast vid hans händer. Klockan är redan half tolf på dagen och ingen själ kommer in, hvarken för att låta klippa eller raka sig. Fördöme mig får jag icke snart slå vantarne i bordet om det här fortfar!

Han slängde flätan ifrån sig, reste sig upp och spejade med harmsna blickar genom fönstret, för att bland folkmassan, som böljade på torget, söka

ut något lämpligt subjekt för sin åsidosatta verksamhet.

Men ingen gjorde min af att besöka honom. Saxar och rakknifvar hade den allra absolutaste hvilodag.

II.

I det samma hr Lingonqvist drog sig tillbaka från fönstret, öppnades en dörr bakom honom och i springan vid dörrposten visade sig ett vackert qvinnohufvud.

— Du kan gerna komma in, Nelly, sade hr Lingonqvist med vek röst, i det han gaf sitt svartglänsande, pomaderade hår en puff på venstra sidan och drog sin silkeshalsduk ned öfver skjortbröstat. Det är ingen, som stör oss, Gud nå's! Vi få vara för oss sjelfva mer än vi önska.

— Du har intet arbete? frågade Nelly och det ryckte till i hennes munvinklar.

— Aldrig dugg, svarade han.

— Och du står i skuld för hyran och pengarne äro slut?

— Ja, Nelly; det är alldeles riktigt. Det har aldrig sett så mörkt ut för oss förr. Vet du hvad jag tänkt på?

— Nej, svarade hon och en skugga lade sig öfver hennes täcka, blå ögon, men rösten lät förmoda, att hon väl anade, hvad han ämnade säga.

— Jo, att det inte fins någon utsigt för oss att kunna bygga bo samt att vi göra bäst i att gifta oss, hvar på sitt håll.

— Det är ju förskräckligt! utbrast flickan och hennes tårekällor sprungo upp med ymniga flöden.

— Ja, det är förskräckligt, det har också jag sagt, men jag vet mig ingen lefvande råd. Jag blir väl tvungen att hålla till godo med Rosamunda Håkanzohn, som länge legat efter mig och flaggat med sina åtta tusen; och du får bygga hjonelag med hästslagtaren Knutholm, som ...

— Nej, aldrig i lifvet! Förr tjenar jag som piga hos oskyldt folk hela mitt lif än jag blir hustru åt den mannen.

— Men han eger hus och pengar och har länge haft ett godt öga till dig ...

— Jag frågar slätt icke efter hans hus och pengar. Det är ett hjerta jag vill ha. Kan jag ej få dig så gifter jag mig aldrig.

III.

Dörren åt gatan vred sig på sina hakar och in i rummet trädde en lång, gråklädd man, med gult skägg och hår, båda delarne af aktningsbjudande dimensioner.

Nelly flydde förskräckt ut i köksregionerna, der hon obestriddt regeradé. Hr Lingonqvists ansigte drog sig till ett älskvärdt småleende; han sköt en stol fram till spegelbordet och frågade, med sin vekaste röst:

— Min herre önskar blifva klippt?

— Yes, svarade främlingen; mig önska blifva klippt; ni vara en klippare?

— Yes, yes, svarade riddaren af saxen. Smick-

rar mig med att ega en viss skicklighet, till och med . . . Lärt yrket i London.

— Well, well! Jag vara från London, men icke älska klippare, som prata. Jag tycka om tiga. Well!

Hr Lingonqvist smålog ännu älskvärdare än första gången, höljde en puderkappa öfver den guldhårige atletens axlar och anföll oförskräckt hans yfviga man.

Så fortgick det ett par minuter. Då skakade den klippte sitt hufvud, öppnade sin mun och talade och sade:

— Mig tycka hr klippare tiga allt för mycket.

— Well! utropade hr Lingonqvist och hoppade till af öfverraskning.

— Jag vilja tala; ni svara, afgjorde kunden. Will you?

— Yes, yes, betygade saxmannen.

— Jag hafva inträdande sett ung dam gråta här i salen. Hon vara er madame?

— Nej, Gudnås. Det är bara min fostersyster. Se, vi ä' som hopaväxta barn, skall mylord veta . . .

— Well, well! Ingen sladder! Huru hon heta, er fostersyster?

— Nelly, mylord.

— Vara ett inglisht namn, Nelly?

— Yes, yes.

— Ni hålla af er fostersyster?

— Åh, ofantligt, mylord . . .

— Vara galen, vilja gifta er med henne?

— Icke galen, men nog vilja vi gifta oss . . .

— Vara alldeles detsamma, afgjorde engelsmannen.

Då klippningsprocessen var slut, betalade kunden sin skuld, yttrade ett torrt good morning och lemnade rummet.

IV.

— Nelly, ropade hr Lingonqvist och gläntade på köksdörren. Här har du penningar till middagen. Det var ett original, den der gynnaren, och han ville icke ha tillbaka på sina två kronor. För resten, ha, ha, ha! hade jag icke vexladt. Nå, bra som det är! Jag sade för mig sjelf, strax innan han kom, att jag skulle vara färdig att klippa hin sjelf, bara för att förtjena en hacka. Tänk dock, Nelly, om vi ändå skulle vänta att gifta oss, d. v. s. hvar för sig.

— Jag väntar på dig, jag, vore det ock i evighet.

— Du är en präktig flicka, Nelly. Se så, gif mig nu en kyss och laga sedan till något att äta åt oss.

I det samma Nellys läppar snuddade vid hr Lingonqvists svarta mustacher öppnades dörren mot gatan på nytt och "mylords" gestalt visade sig ännu en gång för de förbluffade älskande.

V.

Det var han och det var ändock icke han.

Hr Lingonqvist kände sig så förfärad att en rysning skakade hans lekamen, trots sommarhettan.

Det var samma grå kostym, samma fylliga, rödlätta ansigte och samma mjuka, guldgula hår och skägg. Men dessa båda voro icke längre sådana de nyss förut framgått ur hr Lingonqvists konstförfarna händer, d. v. s. vederbörligen förkortade. Både håret och skägget hade samma längd, som innan frisören på dem pröfvade sina saxar och kammar.

Hr Lingonqvist var icke vidskeplig, men ändå smög sig en iskall frossa längs ryggraden. Han kom ihåg, att han just nyss sagt sig färdig att klippa hin sjelf för att förtjena en hacka, och strax uppenbarade sig för honom en individ, hvars hår och skägg växte bortåt två goda tum på en kvarts timme. Man kunde baxnas för mindre. Hr Lingonqvist kände sig mäktiga spak.

— Vill you frisera mig? sporde den misstänkte, i det han drog af sina handskar och lade sin hatt på bordet.

— Yes, yes, svarade hr Lingonqvist, utan entusiasm, gjorde de vanliga förberedelserna och började sitt arbete med lindrigt skälfvande händer.

VI.

— Ni hafva nyss kyssat en ung dame inför våra ögon, yttrade "mylord" omsider, då hr Lingonqvist icke gjorde min af att bryta tystnaden. Det vara er fostersyster, icke sant?

— Ja, mylord.

— Och er trolofvade?

— Också det.

— När skola sig gifta er?

— Sannerligen jag det vet; det beror på omständigheterna; tiderna äro så dåliga.

— Vara sant; vara vedervärdigt varmt, göra åska och hagel...

— Det var icke så jag menade, mylord. Man har ingenting att göra, nu för tiden. Menniskorna ha så klen hårväxt.

— Icke jag, svarade främlingen, och frisören tyckte att kring hans läppar spelade ett riktigt infernaliskt leende.

— Nej, det är sant, mumlade hr Lingonqvist, med skallrande tänder. Mylords hårväxt synes mig i sjelfva verket väl stark.

VII.

Coiffören befann sig åter ensam i sin atelier. Han drog upp spjället och öppnade kakelugnsluckorna, ty han tyckte att det luktade svafvel i rummet.

Han hade åter blifvit hugnad med två kronor, i ersättning för sitt arbete, och med en känsla af tyngd i sinnet bar han myntet ut till Nelly, som stod och stekte strömming vid spiseln. Då han återvände ut i atelieren raglade han baklänges flera steg och en hemsk blekhet höljde hans kinder.

Ty den guldhårige engelsmannen stod ännu en gång inne i klippverkstaden och hans hår hade ånyo sin ursprungliga längd. Denna gång kände sig hr Lingonqvist riktigt sjuk.

Det fans intet tvifvel längre: denne gråklädde individ var djefvulen sjelf, som kom för att bringa honom i olycka.

Emellertid vågade han icke neka kunden sitt biträde. Han klippte med skälfvande händer och pannan lackande af ångestsvevt.

Då allt var slut, utan att någondera öppnat munnen, och den blanka tvåkronan åter låg på bordet, sade främlingen, i det han knäppte ihop sin grå rock:

— Mig önska se er fästmamsell, miss Nelly.

På vacklande ben gick hr Lingonqvist till köksdörren, öppnade denna och tillkallade sin fostersyster. Flickan inträdde, undrande. Engelsmannen betraktade henne en stund, med kalla blickar, och sade sedan:

— Well, hon vara very beatiful. Good morning!

VIII.

Då de båda unga åter befunno sig ensamma, sjönk hr Lingonqvist maktlös ned i friserstolen och stirrade framför sig med stela blickar.

— Du är sjuk? frågade Nelly, med deltagande röst, och en varm oro i sina blida ögon.

— Ja, jag är visst på väg att bli det. Nelly lilla, stäng dörren och skrufva till fönsterluckorna. Jag orkar icke mer i dag.

— Men om någon kommer?

— Jag vill icke, att någon skall komma. Om

jag nödgades klippa denne underlige kropp en gång till, så skulle det vara ute med mig.

Nelly gjorde inga invändningar. Hon stängde butiken och pysslade sedan om sin vän, som snart återhemtade sig framför det lilla i köket dukade bordet, der Nellys strömming fräste i smör och en präktigt filbunke skalf i en stor glasskål.

IX.

Då måltiden nalkades till sitt slut, bultade det häftigt på butikdörren.

Hr Lingonqvist spratt till, som om han fått en elektrisk stöt.

— Der är han igen, mumlade den olycklige, med fasan målad i sitt ansigte.

Också Nelly darrade en smula.

Det bultade på nytt.

— Man måste dock se efter, hvem det är, anmärkte flickan, som icke var alldeles så förskräckt som hennes trolofvade. Jag skall gå och titta genom rutan på lilla dörren.

Och hon gick. Hr Lingonqvist hörde henne samtala med någon ute i förstugan och inom kort återkom hon med ett stort, fyrkantigt bref i handen.

— Hvad är det? sporde hr Lingonqvist ifrigt.

— Ett bref till mig.

— Hvem har gifvit dig det?

— Vaktmästaren på hotellet.

— Så läs då!

Flickan bröt det stora sigillet, uppvecklade ett tjockt papper, vikt i oktav, och läste följande:

Till mina söner, John, Albert och Tom!

Vid tiden för er födelse befann jag mig i Eks i affärer. En afton, då jag återvände till mitt hotell, hittade jag på gatan ett i några trasor insvept barn, en nyfödd flicka. Jag förde henne till poliskammaren, som åtog sig att skaffa barnet en fostermor, på min bekostnad. Då jag hemkom till mitt logis, hade jag emot mig ett telegram, som mälde att min hustru på en gång skänkt mig tre dugtiga och välskapade pojkar. I glädjen lofvade jag då mig sjelf, att gifva det lilla hittebarnet en hemgift, då hon till mogen ålder kommen var.

Flickan är nu vuxen. Hon heter Nelly och befinner sig i Eks hos sin fosterbror, som heter Lingonqvist och är perukmakare.

Resen dit, gören er underrättade om henne, sen henne och om hon är en hederlig och bra flicka, så deponeren för hennes räkning i någon bank tusen pund.

Er tillgifne far

Sir Arthur.

Under detta bref stod skrifvet:

Vi hafva sett miss Nelly, hört all verlden tala godt om henne och hafva derfor fullgjort vår faders bud. Tusen pund äro deponerade i banken. Beviset följer här.

Hon gifter sig naturligtvis med sin fosterbror. Lycka i äktenskapet önskas henne af

John, Albert och Tom Stafford.

Nelly lät sina armar sjunka och betraktade sin trolofvade med frågande blickar.

Men denne sprang upp, rusig af glädje, fattade henne om lifvet, kysste henne och ropade:

— Hej Nelly! Nu är det ingen nöd längre. Nu kunna vi gifta oss när vi vilja . . . Och jag, som trodde, att det var hin sjelf! Huru som helst: nog var det en konstig historia.

Folket i Lindtorpet,

I.

— Nej se, för hin håken! utropade fördrängen, i detsamma han stack handen i aftonvardskorgen, hvilken Lillgreta ställt på den flata stenen under gökeken: det är butelj i slungan i qväll, pojkar! Bränvin, jemine! Vi lefva på verdens yttersta tid! Hvad har hushållerskan fått i planeten i dag?

Ett gladt sorl lät höra sig bland de många karlarne. De hade hängt upp sina liar på de omkringstående trädens grenar och satte sig nu makligt i gräset samt började med god aptit äta af de väldiga smörgåsar, som af Karin utdelades öfver lag. Men riktig fart i måltiden blef det icke. Blickarne liksom sögo sig fast vid buteljen och glaset, hvilka lågo på slutningen af en tufva, till hälften gömda under en sträng af tjockt gräs och öfver hvilka flugorna muntert dansade. Det var som om lystnaden efter spritvaran upphäft hungern, hvilken så tydligt låtit förnimma sig för en stund sedan, då slätterledet gick fram derute på slätten med jemna steg och krumböjda, i solen blixtrande liar.

Också flickorna hade satt sig, med uppskörtade

klädningar och bara armar, samt med de solbrända, friska ansigtetna drypande af svett. En och annan af dem sammanknäppte händerna och bad tyst innan hon började äta; men de andra hade för längesedan lagt bort detta fromma bruk. Lena Rask, hvilken var högväxt som en grenadier och axelbred som en mjölnaredräng, tog en väldig bit ur sin smörgås, men dref sedan fördrängen i ryggen med sin flata hand och sporde:

— Nå, hur går det med pumpernickel, Kalle? Ämnar du låta honom ligga på bleke tills solen gått ned?

— Hva' sa'? genmälde den tilltalade och måttade åt den dristiga jäntans kind ett slag med sin mössa, hvilket hon dock undvek, genom att luta sig bakåt; tror du, att det fins så det räcker åt qvinfolken med? Misstag, min höna! Drick vatten, du; det passar dig bäst.

Drängarne skrattade och låtsade väl gifva sig till freds, ehuru de allra flesta af dem inom sig delade Lenas otålighet och önskade få det våta strax.

Emellertid tyckte Kalle, att han satt kamraternes tålmod på tillräckligt prof. Med säfliga rörelser upptog han ur fickan en stor fällknif med svart skaft, bröt upp korkskrufven, kratsade korken ur buteljen och tog sjelf första supen, bräddad till randen, samt lät sedan flaska och glas gå vidare.

Samtlige männen tömde glaset med allvarlig min och ett uttryck af tillfredsställelse i blicken, som om de begått en nära nog helig handling. Men då turen kom till den näst siste i laget, en ung

man med klara, blå ögon, bred panna och friska kinder, brast skämtet löst, vid det hans sidokamrat utropade:

— Der har du, godtemplare. Tag dig en perla, du; den har ingen slagit ihjäl!

Ynglingen gjorde en afvisande rörelse med hufvudet och vägrade att fatta buteljen.

— Akta dig, Nisse, ropade en af kamraterne. Han bräns!

— Det är "döden i grytan", inföll en annan.

— För starkt för sillmjölkar, tillade en tredje.

— Behöfver du vikarie, så stöt på mig, uppmanade en fjerde och spärrade upp munnen, som om han hade velat sluka både butelj och glas. Här fins fall, pojkar! Åh, den, som finge ligga under ett bränvinsfat en hel vecka och bara låta det rinna, natt och dag!

— Se så, Nisse, yttrade fördrängen, med en viss, faderlig välvilja i rösten, sluta då upp med käringfasonerna en gång. För tusan, är du icke en duktig arbetare, som går dina slag fram, lika väl som vi? Då kan du väl tåla en sup, när det bjuds! Du behöfver ju icke vara någon fyllhund för det.

Och med egen hand fylde han glaset och räckte det åt Nils.

Den unge mannen kämpade med sig sjelf. Han hade arbetat i flera timmar med all kraft, hans muskler började slappas och han tyckte det skulle vara godt att få något stärkande. Men å andra sidan hade han ju lofvat att aldrig smaka sprit...

Ja, han hade lofvat, han, som så många andra; men dessa andra hade affallit igen och derpå gifvit nya löften samt voro nu lika goda karlar för det. När allt kom omkring, så var det icke så farligt. En gång var ju ingen gång.

— Se så, trugade Kalle, som ännu höll glaset utsträckt emot sin unge kamrat. Tag nu! Du får icke halsbränna af'et, det svär jag på.

Den frestade gaf vika. Med en beslutsam åtbörd fattade han glaset och förde detsamma till sina läppar; men på halfva vägen stannade han tvärt, vid det bakom honom en sorgsen röst yttrade:

— Låt bli det der, Nils. Om du är törstig, så har jag här friskt vatten.

— Nej, hör på läzerskan! skrek Lena och gaf till ett gapskratt.

De andra skrattade också; men Nils kastade ifrån sig glaset, som om det varit fylldt med gift, och under kamraternes höga knot öfver att han på detta sätt ödslade med en dyrbar vara drack han girigt ur ett helt kruklock af det friska, klara källvatten, som Kristina räckte honom.

II.

Arbetsdagen var slut; sommarnattens flör hängde dunkelt och hemlighetsfullt öfver nejden och från de stora, blommande klöfverfälten skreko ängsknarrarne i kapp. Slätterfolket hade ätit qvällsmat och en efter annan begaf sig att söka hvila under

den korta natten, för att hemta krafter till morgondagens tidigt börjande verk.

Nils stod en stund och såg sig omkring, sedan han utkommit på gården; men gick sedan ned under träden bakom flygelbyggnaden och satte sig på den lilla bäckens strand. Han såg helt allvarsam ut och det låg moln öfver hans blickar.

Några minuter efter det han satt sig hördes steg närma sig; trädgrenarne böjdes åt sidan och en röst frågade:

— Är du der, Nils?

— Ja, Kristina; kommer du hit?

Hon stod redan vid hans sida. Emot den mörka bakgrunden af strandens snår aftecknade sig hennes lilla satta, kraftfulla och fylliga gestalt, i den ljusa bomullsklädningen, så tydligt som om hon varit sjelflysande.

— Hur är det fatt med dig i dag, Nils? frågade hon, i det hon satte sig på marken, ett par steg ifrån honom.

— Jag vet ej rätt, Kristina. Jag är illa till mods; jag är ledsen, men vet ej för hvad.

— Du har varit sådan hela veckan.

— Jag vet det.

— Allt sedan i söndags, då du var framme vid bruket. Hände dig något ledsamt der?

— Nej, visst icke; men jag hörde en talare der, och jag har så mycket grunnat på hvad han sade, sedan dess,

— Nå, hvad sade han då?

— Jo, han talade om vår fattigdom. Är det

rimligt, sa' han, att hundratals menniskor skola gå och arbeta dag ut och dag in, år ut och år in, för att en enda skall få ta all inkomsten och lefva i kräslighet och öfverflöd samt klä' sin hustru i siden och spetsar, som vore de prinsar och prinsessor? Och nog är det sant, alltid! Se bara på vår patron! Då vi i dag gått och trälät och arbetat så att svetten lackat af oss, så har han suttit derinne i sitt fina rum och skrifvit några bref eller läst några tidningar, och likväl är det han, som tar inkomsten af vårt arbete, då vi bara få födan och litet pengar till kläder. Är det ett lif, det! Nej, det skall bli delning, som talarn sa'. Alla skola ha lika mycket och alla skola arbeta, för då blir det rättvist och ingen får mer än han gör skäl för.

— Menar du det? yttrade Kristina.

— Ja, det gör jag. Det är rakt icke rättvist som det nu är. Här ha vi nu gått och arbetat och trälät i sex hela år, du och jag, sedan vi kommo öfverens, och hvart ha vi kommit med allt vårt slit? Jo, så långt att vi ha femhundra kronor på sparbanken tillsammans . . .

— Ja, men är det så illa, det? gentog flickan. Du är tjugusex år, jag tjugutre; och om Gud vill, så kunna vi ta Lindtorpet i vår och gifta oss.

— Och så gå här och släpa åt patron sedan, hela lifvet, öka på hans rikedomar och sjelfva få ett knappt dagligt bröd, utan smör. Nej, vet du, Kristina, jag är trött vid hela eländet; vi gjorde bäst i att resa till Amerika.

— Nej, nej, Nils, icke dit; det vill jag icke!

— Och hvarför så det?

— Till det främmande landet, der vi icke förstå språket och der ingen bryr sig om oss!

— Så du talar! Der är hvarje man herre och ingen är slaf, det har jag läst om; men här är bara uselhet och högfärd och superi och orättvisa. Hvarför skola jag och du gå här och tjena pengar åt folk, som sjelfva intet gör, bara befaller och topp- rider oss?

— Men både patron och frun äro ju så beskedliga ...

— Ja, tacka dem tusan för det! De våga icke annat, ty de veta att vi ha makten, och brister det löst en vacker dag och vi sluta upp med att arbeta, så ville jag just se honom med lien i näfvarne gå der nere på storängen, som vi slagit i dag, och henne, med räfsan och i dina kläder. Och så den der fine kandidaten och fröknarna, sen! Låt dem sköta hästarne och mjölka korna, så får en se sen, hur fina de bli.

— Du talar så underligt i qväll, Nils, att du gör mig rent af bedröfvad. Du, som förr alltid var så munter och glad och så nöjd med att ha helsa och arbete! Nu är det som vore du omvänd.

— Ja, hvem kan rå för det?

— Jo, det kan du sjelf. Du är på onda vägar, Nils. Du höll i dag på att bryta ditt nykterhetslöfte. Bed till Gud!

— Till Gud?

— Ja, han kan hjälpa. Om våra bekymmer äro aldrig så svåra och vi lägga dem på honom,

för hans sons skull, så blir det strax bättre och ljusare och vi få frid med oss sjelfva och världen.

— Och om det nu icke fins någon Gud?

— Nils, Nils, hvad har du der för förskräckliga tankar? Hvem har ingifvit dig dem?

— Det har talarn der nere vid bruket. Allt sammans är bara vidskepelse, som presterne spunnit ihop för att bedra folk, sa' han.

— Och du tror, att det är sant?

— Jag vet icke, men det kan ju vara sant. Vi ha ju aldrig sett Gud.

— Men vi ha känt honom; vi känna honom dagligen och vi se hans verk öfver allt. Ack, Nils, jag ängslar mig för dig. Om du vandrar på denna stigen, så törs jag aldrig bli din.

— Säg icke så, Kristina! Om du öfverger mig, så är det jemt slut med mig.

— Men var då förnuftig! Stöt ej nåden ifrån dig. Hvad äro väl vi, och dock är Gud så god mot oss. Ha vi ej helsa och krafter; äro vi icke unga; ha vi icke hvarandra kära; få vi ej ett hem i vår? Hvad behöfva vi mer?

Nils lutade tungt sin panna i handen och ett par tårar rullade öfver hans kinder samt nedföllö bland mossan.

— Men den der orättvisan, mumlade han.

— Hvad förstå vi af Guds vägar? vädjade flickan, mildt. Bed till honom, tro ej lögnares tal och allt skall bli bra igen . . . Och så . . . intet bränvin! Du har lofvat mig!

— Jag vet det!

— Nu gå vi hvar och en till sitt. God natt, Nils!

— God natt, Kristina.

De reste sig upp, men stannade orörliga. På sandgången utmed strandsnåret hördes stegen af två män, som promenerade bredvid hvarandra.

III.

— Låtom oss hvila här en stund, min far, yttrade en röst, som både Nils och Kristina igenkände.

Det stod en soffa deruppe och de båda männen satte sig. Om en stund yttrade samma röst, som nyss talat:

— Ni är mer bekymrad än någonsin, min far, jag ser det väl. Hvarför går ni och bär på er sorg ensam? Är icke jag nu så gammal, att jag kan få dela den?

— Hvad gagnar det till, mitt barn! Du kan ändock icke hjälpa.

— Men mitt deltagande kan ge er tröst. Det är affärsförhållandena, som trycka er?

— Ja väl!

— Ställningen har då försämrats på senaste tiden?

— Mycket, min son. Under långa månader har jag arbetat dag och natt för att hålla allt uppe och rädda mig och oss alla undan skeppsbrottet. Ofta nog var jag nära förtviflan och färdig att låta alla försök falla, men tanken på din mor, på er och på vårt folk uppehöll mitt mod och sporrade mig till nya ansträngningar. Men konjunkturerna äro för-

skräckliga. Min förlust på hvar och ett af de sista fem åren går lös på tio tusental. Det är kanske dåraktigt att sträfva emot strömmen, men samvetet har bjudit mig att göra det. Det är ju ett gods, som varit i familjen i hundratals år. Mitt hjerta har vuxit fast vid det. Jag älskar vårt folk, från den äldste till den yngste, och jag vill ej, så länge det i min förmåga står att hindra det, utsätta dem för äfventyret att få en hård husbonde, som blott ser på sitt bästa, men icke på deras.

— Men ser ni ej någon ljusning nu, min far?

— Jag hoppas på en sådan. Åringen står så rik; vädret är som välsignadt. Storängen, som slagits i dag, ger dubbelt mer än i fjol. Rågfälten äro präktiga; hafren står tjock som vass. Om Gud vill, blir det bra i år.

— Låtom oss då hoppas! Jag har hittills tårt på gården, min far, men mina studier äro slut nu och jag kan sjelf tjena mitt bröd.

— Jag ville, att du skulle öfverta godset, då jag tröttnat . . . om några år. Jag känner dig; du har hjerta och du skall bli en bättre husbonde för alla våra underhafvande än hvad jag kunnat vara. Vilja har ej fattats mig, men förmågan har ej räckt till. Dock, jag har gjort hvad jag kunnat . . . Men nu har jag hvilat nog. Jag måste arbeta ännu en timme innan jag går till sängs.

Stegen aflägsnade sig åter. I parken och längs bäckens strand blef allt tyst.

Nils hade stödt sig emot stammen af ett träd och stirrade ut öfver det klara, i sommarnattens

dämpade ljus glittrande vattnet. Men dysterheten var som bortblåst ur hans blickar och i stället lyste der liksom återglansen af ett genom tårar brutet varmt skimmer.

Kristinas hand smög sig sakta in i hans.

— Nils, yttrade hon.

— Kristina, svarade han.

Derpå klättrade båda uppför strandslutningen och stödda på hvarandra vandrade de under tystnad fram emot gården.

IV.

I Lindtorpets stuga satt mor Kristina och spann. På golfvet framför henne lekte en liten gosse med grankottar, som fått sig fyra ben af träpinnar och som betade enris ur barkkrubbor. I vaggan vid sidan stack den sistfödda lilla flickan upp sin rosiga trubbnäsa och klippte med ögonlocken, hvilka hon just öppnade, efter en lång och stärkande sömn.

Den unga qvinnan sjöng, under det hon snurade sitt hjul och ibland kastade blickarne ut öfver den nedanför liggande storängen, öfver hvars gröna plan slätterfolket åter gick fram i ett långt led, svängande sina i aftonljuset blixtrande liar. Hennes egen man gick i spetsen. Hon kände honom nog och hon var stolt öfver honom. Dugtigare arbetare än han fans icke i hela socknen. Hans lie strök fram med hvinande fart och en tjock, tung sträng af gräs betecknade hans bana. Han stannade ej, han såg sig ej om; han gick stadigt framåt mot må-

let, derborta vid ängens gräns. Det var öfverstyft att gå det slaget ut och ej hvila ett par gånger, men Nils gjorde det, han, och gjorde det utan ansträngning.

Kristina log, då hennes blickar följde den raske karlen, som ledde arbetet dernere; hon log och sjöng, därför att det var henne ett behof att på så sätt tolka den lycka, som spirade inom henne och som för hvarje dag blef allt rikare, allt varmare:

På ängen slå sipporna ögonen opp,
 I vårliga tider
 De hviska om kärlek, om lycka och hopp;
 Men dagen han skrider.

*

Och linet har blommor, så klara och blå,
 I sommarens tider;
 Af det skall jag spinna till drägt åt de små,
 När dagen han skrider.

*

Se, rågen i dyningar går som ett haf,
 I höstliga tider;
 Den bakar jag doftande brödet utaf,
 Då morgonen skrider.

*

Och skogen han bräckes af brusande vind
 I vintriga tider;
 Men han ger mig värme för hand och för kind
 När aftonen skrider.

*

Då grafklockan klingar i lefnadens qväll
 För eviga tider,
 Då somnar jag sött och blir väckt i Guds tjäll
 Till dag, som ej skrider.

Sången var slut och hon upphörde att spinna. De två korna råmade ute i täppan och ville bli mjölkade. Hon tog den lilla flickan på ena armen och en hvitskurad bytta i den andra handen. Gos-sen tultade efter på sina små korta, feta ben.

Barnen lekte i gräset; hustrun mjölkade; de hvita strålarne sjöngo emot enträet i stäfvan och mjölken fradgades och svälde i runda blåsor, som kreverade och uppväxte på nytt. Idislande och med halfslutna ögon stodo de feta djuren stilla och gånvo utan knot sin rikedom åt matmor, som vårdade dem.

Så gick hon åter in, tände eld i spiseln och lagade den enkla måltiden.

Då den var färdig kom mannen hem, svettig och röd, men nöjd och munter som en speleman. Han tog flickan i sin famn och kysste henne. Gos-sen, som blef afundsjuk, klättrade upp på fadrens ben.

Båda makarne knäppte händerna till bön innan de började äta. De gjorde så också då måltiden var slut.

Och så lades barnen till ro för natten. Nils och Kristina gingo och satte sig på den lilla gräs-soffan under lindarne i backslutningen.

— Mins du den dagen, då vi slogo Storängen

för fyra år sedan? frågade Nils, sedan de suttit tysta en stund och blickat ut öfver den fagra nejden.

— Om jag mins den? Jo, Nils, den går aldrig ur mitt minne. Onda tankar hade fått makt med dig då och du var nära att slå in på en väg, som skulle fört oss bort ifrån hvarandra. Men så kom det der vi hörde från vårt gömställe vid bäcken och förvandlade dig med ens. Du blef en annan meniska sedan och du har varit det alltjemt. Derför ha vi varit så lyckliga.

— Det var en Guds skickelse, att vi den qvällen hörde patrons samtal med sin son, Kristina; jag är säker derpå. Ingenting annat än just detta skulle då kunnat rycka upp mina onda tankar med rötterna. Jag fick mina ögon öppnade och jag såg hvad jag förut ej anat.

— Det har ofta förefallit mig, som om den dagen varit en vändpunkt för patron också.

— Detsamma har jag tyckt med, Kristina. Motgångarne voro slut. Sonens ord hade lifvat upp fadren. De förstodo hvarandra och jag förstod dem. Då jag icke ville vara sämre än de och högg i att arbeta, som om det gällt lifvet, så förstodo de också mig och i dag ha vi det så bra vi kunna önska.

— Och patron?

— Han talar ofta vid mig om hur han nu har det ställt. Skulderna minskas; det går sakta, men det går dock, ty han arbetar styft. Snart skall han kanske ha det bra — lika bra som vi.

— Men den der delningen, som talaren vid bruket pratade om?

— Dumheter, Kristina, rena dumheter! Den, som fått mycket, har ock fått ett stort ansvar. Icke vill jag ha ett slott med milsvida egor, om jag skall ha det med bekymmer och oro. Bättre då en stuga, som vår, några tegar och ett förnöjdt sinnelag.

— Vet du, Nils, yttrade Kristina, sedan hon suttit och funderat en stund, jag vill icke byta med någon menniska i hela världen.

— Icke jag heller, Gud vare tack och lof! Jag har allt hvad jag behöfver för att vara lycklig: ett stilla hem, en snäll hustru, välskapade barn, god helsa och min torftiga bergning. Hvad deröfver är, det räknar jag för ingenting.

— Det är rätt, Nils. Att vara gudelig och låta sig nöja, det är vinning nog. Förnöjsamhet är lyckans grundval.

Böss-Jacob.

Det var en lustig kamrat, Jacob i Hultet, som hela dagen, år ut och år in, strök omkring i skog och mark och jagade harar och fogel, med en ifver, som gränsade till passion. Men när jagtstadvärdinnan satte gräns för hans idrotter, stannade han hemma i sin stuga och flätade korgar, ty att gå framme vid säteriet och plöja åkrarne eller gräfva diken, såsom de andre "torparne", dertill hade han ingen fallenhet. För honom var jagten och korgmakeriet de enda yrken, som anstodo en fri man.

Och Jacob var en fri man, fastän han bodde på torpet Hultet. Han hade tagit det på arrende och betalade med yttersta punktlighet sin skatt. Han arrenderade derjemte jagten på godsets milsvägar och skogar och erlade afgiften härför i natura prestationer, d. v. s. i de offer, som föllo för hans refel-lod eller hans aldrig felande hagelsvärmar. I gamla tider hade grefven hållit skogsvaktare, som icke hade stort annat att göra än att förse köket med vildt, men utbytet blef magert och tjufskyttar svärmade omkring öfverallt och snappade bort hvad som fans. Då hade Jacob kommit och gjort sitt

anbud. Han fick jagten för godt arrende och för öfverskottet en gång för alla faststald betalning. Från den dagen saknades det aldrig vildt på herrskapets bord. Skogen såg Jacob till i förbigående och på köpet.

Jacob var ungtkarl och en gammal gumma, som var halvblind och sten döf, förestod hans enkla hushåll. En gång hade också han råkat i skotthåll för den lille listige pilslungaren, som idkar jagt på det ädlaste af allt villebråd, men detta orsakade hans lifs stora sorg och efter den dagen var Jacob okänslig för qvinlig fägring.

Det var en banal historia, såsom de flesta misslyckade kärleksäfventyr, men slutet på densamma var en smula ovanligare. Jacob sjelf talade ytterst sällan om denna tid; men han förmådde likväl icke hindra minnet att syssla med det förflutna, och då kunde det ofta hända att han stannade såsom förstenad, under det en gulaktig blekhet spred sig öfver hans skäggiga kinder.

Jacob var tjugutvå år då han tog tjänst som jägarsven hos hofjägmästaren på Sköldberga, långt derborta på andra sidan sjön. Han var en vacker och hurtig yngling och slängdare fiolspelare än han fans icke i hela häradet. Flickorna tyckte därför bra om honom, men han sjelf hade icke ögon för mer än en, vackra Greta, trädgårdsmästarenkans dotter, hvilken tjenande såsom kammarjungfru hos hofjägmästarinnan.

Jacob var icke stum, Greta icke döf och deraf kom det sig, att de unga tu snart kunde presentera

sig som fästefolk och börja tänka på bosättning. Jacob var kär upp öfver öronen och hade icke tanke för annat än sin brud och för framtiden. Hoppet målade denna i de ljusaste färger, och om någon nu sagt honom, att hans drömmar gingo för vida och aldrig skulle realiseras, hade han med tillförsigt svarat, att hans lycka var lika säker som Gretas trohet var fast. Sant är, att den unga jëntan syntes allvarligt betagen af sin tillkommande.

De möttes om qvällarne på Pilholmen i ån, för att i all kärlighet tala om, huru de skulle ställa det för sig, då presten en gång läst öfver dem och af de tu hade blifvit ett. Fästmannen blef förr ledig än hans brud. Med fiolen under armen smög han ned till holmen, satte sig på den krokiga pilstammen, som sköt ut öfver vattnet, och började spela, så att det klang i åbackarne och mellan parkens träd. Det var en vild, ursprunglig poesi i Jacobs spel, och de gamle, som hörde honom, påstodo att det var riktiga "necka-toner"; men hofjägmästaren, hans familj och gäster gingo ut på altanen öfver verandan, kallade virtuosens trolska melodier "charmanta" och höllo Greta kvar så länge som möjligt, ty då hon väl sluppit ut, spelade Jacob icke längre.

Det var en ljufelig tid för den unge jägarsvennen, denna sommar, hvilken flydde såsom en rosig dröm. När hösten kom, började qvällarne blifva svala, Jacob lemnade fiolen hemma och Greta tog till att visa sig kallsinnig och modfäld. Det var synbarligen något, som pinade henne; men hvad

det var, det ville hon icke säga, fastän han med trofasthetens hela tillförsigt bad henne derom.

Men Jacob spanade med svartsjuka blickar efter orsaken till denna förändring och började snart misstänka att det icke var riktigt helt mellan hans trolofvade och sonen i huset, den unge marinlöjtnanten, som för ett par månader sedan hemkommit på besök. Han frågade henne ärligt och rent ut, men hon nekade. Då han allvarsamt ansatte henne med frågor och det blef henne klart att hon nu icke kunde undkomma utan måste gifva ett skäl, svarade hon, med gråten i halsen, att det var bäst att de bröto förlofningen, emedan hon trodde att Jacob aldrig skulle kunna försörja hustru och barn.

Fästmannen fann denna fruktan så tokig att han började gapskratta. Huru! Han, som icke söp, icke rökade, icke spelade kort, icke "bytte klockor" och icke gjorde några andra dumheter heller, han skulle icke kunna försörja en hustru! Bah, det trodde hon icke, fastän hon sade så... Jo, Greta stod fast vid hvad hon sagt, och så gingo de och "tjurade" å ömse sidor i fjorton dagar... Han frågade icke mer; hon undvek honom sorgfälligt.

Det kom dock en dag, då orsaken till Gretas nedslagenhet icke längre kunde döljas, då det äfven blef klart för honom, som varit blind i det längsta, att hon var på väg att bli mor.

Jacob blef liksom litet underlig, då han erfor denna nyhet, och i tre dygn irrade han omkring i skogen, utan att sofva. Då han återkom till bys

hade han rynkor i pannan, blå ringar omkring ögonen och såg ut som om han varit öfver fyratio år. Unga fröken, som mötte honom på gården, kände ej längre igen honom och skrattade hjertligt åt hans likbjudarefysionomi.

Men Jacob skrattade icke, han. Under det han gick vild i skogen hade han i sjelfva verket genomlevvat långa år, och ett helt lifs bittraste sorger hade i störtsjöar vältrat sig öfver honom. Han hade trott sig grunda sin lycka på hälleberget, då han bygt densamma på en qvinnas hjerta, och det behöfdes icke mer än att en listig förförare kom med smicker, presenter och fina manér för att allt skulle vara slut. Och han hade dock älskat så varmt, så hängifvet och oegennyttigt! Ej med en enda tanke hade han velat oskära sin bruds jungfrueliga renhet och se — utan tvifvel gapskrattade afgrundsandarne på hans bekostnad! — en annan hade plockat hans fagra blomma.

Den tjugutreårige ynglingen var en man till sitt sinnelag och lika mäktig att fatta ett beslut som att genomföra det. Under det han irrade omkring i den kolmörka skogen, hvilken dånade som ett haf under höststormarnes gång, hvälfde han vilda hämdetankar i sin hjärna och då han omsider återkom till gården hade han fullt och fast beslutat att förföraren med sitt lif skulle försona sitt fel.

Hans plan var mycket enkel. Han skulle med en kula ur sin säkra reffla sträcka förföraren till marken och med kallt blod säga honom: "Du har krossat mitt hjerta och stulit mitt lifs enda skatt;

derför dödar jag dig. Vare du i evighet förbannad!" Och derpå skulle han sjelf gå till länsmannen och låta häkta sig.

Slumpen tycktes vilja spela honom ett gynnsamt tillfälle i händerna, ty en morgon, då marken täcktes af ett hvitt snötäcke, skickades det bud till Jacob, att löjtnanten ville följa med honom ut och jaga harar. De bröto upp i första gryningen och kommo utan äfventyr till skogen, der granarne dignade under snön, men der det ännu fans bara, runda fläckar omkring trädstammarne.

Jacob hade beslutat föra sin fiende så långt bort från gården som möjligt, på det han, efter att ha blifvit sårad och öfvergifven, icke genom ropande måtte kunna tillkalla hjälp.

Men för att komma in i tjockaste skogen måste de öfverstiga ån, hvars yta ännu icke var isbelagd och öfver hvilken ingen bro eller språng fans i närheten.

— Låtom oss gå öfver vid fallet, sade Jacob. Löjtnanten var med derom och om några minuter stodo de framför en liten kaskad, ofvanför hvilken låg en rad stora stenar, på hvilka man kunde vandra från den ena stranden till den andra.

— Stenarne äro hala, akta dig, Jacob, yttrade den unge sjömannen, som raskt begifvit sig ut på den farliga stråten; men han hade knappt uttalat denna varning förrän hans fot halkade på en is-skålla och han försvann i den sjudande hvirfveln.

Jacob stod der med uppspärrad mun, skälfvande af förfäran.

— Ditt offer undkommer dig, var hans första tanke, men i ögonblicket derefter erfor han en vild glädje öfver att finna sig hämnad utan att sjelf vara fläckad med ett brott.

Men dessa känslor kunde ej ens en half minut behålla herraväldet öfver ynglingens tankar. Innan ännu hans jagtkamrats kropp hade dykt upp ur skummet der nere i fallet, hade han kastat bössan ifrån sig, afdragit sina jagtstöflar, hvilkas hala sulor han fruktade, och klättrade, vig som en katt, ned på klippblocken, mellan hvilka sjöofficerens hufvud omsider höjde sig.

Under den vådliga färden utför fallet hade den nödställde icke förlorat sinnesnärvaron. Det våldsam samt framrusande vattnet stötte honom emot klipputsprången och han kände sig nära att förlora medvetandet, men då lyckades han, i yttersta ögonblicket, finna ett fäste för sina fötter; en gammal i fallet fastnad stock erbjöd ett stöd för hans händer och så kunde han resa sig upp för att hemta andan.

Han sökte med blicken sin följeslagare och fann honom några alnar ifrån sig, lösgörande koppelsnöret, som han haft lindadt om lifvet.

Det blef en hård strid för Jacob, ty löjtnantens krafter slappades och jägaren måste sjelf sätta sitt lif på spel, för att rädda sin fiendes. Det lyckades dock och om en stund stodo de båda unge männen välbergade på stranden, men alldeles genomvåta, under det hundarne dansade och tjöto af glädje omkring dem.

— Tack, Jacob! sade officeren och räckte handen åt sin jagtkamrat. Utan dig skulle jag nu varit död.

— Nej, svarade Jacob och stötte häftigt handen tillbaka, utan detta olyckstillbud skulle ni nu ej varit lefvande, ty jag hade beslutat att döda er.

— Du yrar, min vän!

— Nej, jag vet full väl hvad jag säger. Ni vet sjelf, hvilken synd ni har på samvetet; detta fel har gjort mig eländig och olycklig för hela mitt lif. Greta kan aldrig bli min hustru och ni har nog icke tillräckligt hvarken heder eller hjerta att göra henne till er ... Dock, jag förlåtar er, men blott på ett vilkor: att ni genast utverkar att jag blir fri från min tjenst och att ni förbinder er att aldrig bispringa Greta och hennes barn med ett enda öre.

Jacob afsköt skotten i sin bössa i luften och båda begåfvo sig derpå skyndsamt mot hemmet ...

Då Jacob blef fri från tjensten på Sköldberga hyrde han en liten stuga af skogvaktaren på allmänningen. Dit flyttade Greta och hennes döfva mor och der gaf den stackars flickan lifvet åt en son.

Hon låg en afton så hvit och blek som en lilja, under det modren satt och vaggade den lille och Jacob betraktade sin förlorade brud, med torra, brännande ögon.

— Jag skall dö, jag känner det, mumlade hon, med svag röst, och jag är glad deråt; men hvad skall det bli af mitt barn och min mor?

— Dem skall jag försörja, svarade Jacob enkelt.

Hon tryckte hans hand och log.

— Jag tror på dig! sade hon.

Dagen derefter var hon död.

Jacob lade sin fiol i den dödas kista; instrumentet jordades med henne och dermed ock all hans ungdoms glädje.

Ett par dagar derefter flyttade han bort till ett annat län och bosatte sig på Hultet. Gretas mor och barn följde honom.

Det är tjugu år sedan dess.

Jacob har visat sig vara man att infria sitt löfte. Den gamla qvinnan välsignar honom dagligen och barnet — ja af det har blifvit en lefnadskraftig, hurtig student, som nu kämpar för lagerkransen.

Hans studier har Jacob bekostat, utan att sätta sig i ett öres skuld.

Jägaren börjar nu bli gråhårig, oaktadt han ännu ej hunnit fyratiofem år. Ibland är han sorgen till sinnes, men i allmänhet betraktas Jacob i Hultet som en lustig kamrat.

Ett återseende.

Det var skumt, qvaft och dystert i rummet och den sjukes dofva andedrag störde på ett pinsamt sätt den eljest fullkomliga tystnaden. Han satt maktlöst bakåtlutad i en stor hvilstol, mot hvars mörka klädsel det grånande håret afstack som en snöfläck på en bergås. Då och då lyfte han ögonlocken öfver de matta pupillerna, men de sönko snart igen, efter att ut i dunklet ha kastat en blick, i hvilken blott uttrycktes en enda känsla: längtan efter slutet, befrielsen.

Klockan på väggen hade stannat och den sjuke mätte tiden efter sin matta puls. Dess böljor gingo långsamt, i ett aftagande tempo, och han liknade dem i tankarne vid de döende dyningar, som rulla upp på stranden. De hade en gång varit mäktiga, stolta, lifgifvande vågor; men nu var deras kraft bruten och snart skulle de alldeles ha utplånats: lugn skulle breda sig ut öfver livvets haf.

Han visste ej, huru länge han satt på detta sätt, men tiden blef honom ljuf, ty han led ej mer. En stilla frid hade sänkt sig ned öfver honom och

det låg en obeskriflig njutning i det gradvisa bortdomnandet af hjertat, lungorna och blodet. En känsla af kyla var det enda, som ännu påminde honom om lifvets obehag, dessa obehag, som han nu tyckte sig se djupt under sig, liksom försvinnande i dimma; men han drog filten tätare omkring sig och försjönk så småningom i en stilla slummer.

Der ute, i östern, steg fullmånen upp och sväf-vade som en guldfärgad glob under ett smalt, silfverhvitt molnband. De milda strålarne inföllo horisontalt i rummet och smögo fram på mattan till dess de mellan fönstret och den sjuke liksom bildade en bred väg af stilla klarhet.

Plötsligt spratt han upp ur sin dvala, vid ljudet af en hög, klar stämma, som lät höra sig utanför, i förstugan. Den ljud i korta, positiva satser, hvilka klingade som kommandorop; men så rycktes dörren upp och tvenne qvinnor visade sig på tröskeln.

Den ena var högväxt, välbildad, kraftfull och käck, med rikt hår, böjd näsa och mörka, lifliga ögon. Hon var promenadklädd, med hatt och kappa, och höll en pappersrulle i handen. Den andra, lägre till växten, bar en diakonissas drägt och höll sig blygsamt i skuggan, så att af hennes ansigte ingenting blef skönjbart i dunklet mer än konturerna af en ren oval, hvilken liksom upplystes af tvenne djupa, drömmande ögon.

Den promenadklädda damen tog ordet. — Det var hon, som egde den höga, klingande stämman:

— Se här, "syster", får jag föreställa för er

min stackars man. Han är litet krasslig för närvarande, men jag hoppas det snart går om, under er vård. Naturligtvis skulle jag sköta honom sjelf, men min tid är så upptagen. Jag skall om åtta dagar hålla ett stort föredrag i qvinliga föreningen för moral och politik och är dessutom upptagen med en täflingsskrift för Associationen för qvinnans frigörelse . . . Det är möjligt att Arthur blifvit en smula försummad på sista tiden, men nu får han ju både sällskap och vård . . . Ja, jag lemnar er nu att göra bekantskap med hvarandra och tittar en stund upp i Estetiska damesällskapet, der jag skall inleda diskussionen om Ibsen och hans skriftställareverksamhet ur filosofisk, estetisk och moralisk synpunkt

Den sjuke hade sänkt hufvudet och liksom till följd af en hemlighetsfull sympati lutade diakonissans panna också djupare ned.

Den vackra frun talade allt jemt, men ingen hörde mera på hvad hon sade, och det var först genom den plötsligt inträdande tystnaden, som de båda andra kommo under fund med att hon var borta.

Diakonissan stod allt jemt nere vid dörren och vred sagta sina händer, som i stum förtviflan. I sjuklingens hjärna vaknade småningom ett slags medvetande om värdskapets pligt och han gjorde en svag rörelse med ena handen samt frågade:

— Vill ni icke vara god och taga plats, fröken?

Hon reste upp sin lutade gestalt, tog ett par steg fram i ljuset och stannade sedan orörlig.

Han stirrade på henne som på ett spöke, med vidöppna ögon och skälfvande läppar. Plötsligt gjorde han ett försök att stiga upp; men ansträngningen blef honom för svår; han sjönk utmattad tillbaka i hvilstolen och mumlade:

— Min Gud, min Gud, är det du?

Hon knäfvöll på mattan, midt i månljuset, och vände sitt dödsbleka ansigte fullt emot honom.

— Ja, det är jag, svarade hon. O, stöt mig ej bort, förbanna mig ej... Jag har lidit så mycket... jag lider ännu... jag kan ej glömma...

— Tror du då, att jag kan det... ens nu, då jag redan till tre fjerdedelar är i dödens våld?... Att jag nu ligger här, hjälplös och bruten, det är ditt verk...

— Förbarmande!

— Förbarmande...? Hade du det, då jag så brinnande, innerligt bad dig om skoning för mig... för oss båda...? Minnes du än vår kärleks första tid, huru du kom mig till mötes, huru du förtrolade mig och vann mitt hjerta, så helt och odeladt att jag ej hade en tanke, en känsla för någon annan än dig?

Hon snyftade stilla, men svarade ej.

— Mins du vår trolofning, som aldrig blef eklat? fortfor han. Mins du de bref, vi vaxlade, vår underbara, två dagars resa, som ingen, ingen på hela jorden känner till eller skall känna till mer än du och jag, och så... din tvära brytning, för hvilken du aldrig gaf mig något skäl?

Han tystnade på nytt och rigtade, med ett obekrifligt sorgset uttryck, sina blickar på den framför honom knäböjande gestalten.

— Jag vill säga det nu, började hon omsider, med tåreqväfd röst. Jag vill nu för dig bikta min skuld. Det var mitt högmod ... öfver din kärlek, som störtade vår lyckas stolta byggnad i spillror och grus. Du hade så många gånger sagt, att ingenting skulle kunna utplåna kärleken till mig ur ditt hjerta, att jag, i vanvettigt öfvermod, beslöt att sätta dig på ett fruktansvärdt prof. Jag skref sålunda till dig detta grymma bref, som jag sedan hvarje dag förbannat, i hopp om att du ögonblickligen skulle uppsöka mig och fordra en förklaring, fastän hundratals mil då lågo mellan oss. Men du kom icke, utan i stället ett bref, som andades sårad stolthet och kränkt fåfånga. Jag svarade kyligt, nu i min tur retad, och så följde ännu ett par utväxlade bref, till dess jag plötsligt träffades af det tillintetgörande slaget — underrättelsen om din förlofning med Irma von Allen.

— Det var *min* öfverilning, Maria. Du hade så djupt kränkt mig att jag ville hämnas, och i min dårskap betänkte jag ej, att jag gaf mig sjelf till offer. Men straffet dröjde ej att infinna sig. I mitt äktenskap har aldrig funnits en skymt af kärlek, och hurudant det nu är, derom kan du bilda dig en klar föreställning genom den scen du nyss bevittnade. Jag har ej tio timmar att lefva på och min hustru ... hon mediterar öfver ett stort föredrag om "En hustrus heligaste pligter"; hon di-

skuterar om "Ibsen och hans skriftställareverksamhet ur filosofisk, estetisk och moralisk synpunkt".

— O ... O ...! stammade hon.

— Tro ej att jag beklagar mig, gentog han. Nej, rätten dertill har jag förverkat. Jag lider hvad mina gerningar värda äro.

— Men skulden är min!

— Icke uteslutande! Jag borde uppsökt dig ... Ett sammanträffande skulle ställt allt till rätta ... Dock, nu är dramat snart slut ... Men hvarför kom du hit?

— Jag ville återse dig ... jag ville afbedja min förbrytelse.

— Och du hoppades ingenting?

— Ingenting annat än din förlåtelse.

— Och om jag skulle tillfriskna?

— Då skola vi båda gå martyrskapets väg: vi skola aldrig mera återse hvarandra.

— Ja, så skulle äfven jag tänka, om någon tanke på en framtid mer kunde få insteg hos mig. Men för mig äro minuterna räknade — jag vet det. Jag ser redan evigheten öppna sig, men jag dör lugn, ty jag har nu vunnit klarhet i den enda jordiska fråga, hvars dunkel plågade mig.

— Och du vill förlåta?

— Af hela mitt hjerta ... Kom nu, du arma, svaga, högmodiga och ångerfulla vän! Må Gud förlåta ditt brott, såsom jag gör det.

Då deras darrande, kalla händer möttes erfor han liksom en elektrisk stöt och med krampaktig förtviflan drog han henne intill sig, omslingrade

henne med sina till hälften domnade armar och tryckte en kyss på hennes läppar.

Derpå sjönk hans hufvud långsamt bakåt emot hvilstolens stöd och öfver hans aftärda drag spred sig liksom en gloria af öfverjordisk förklaring.

— Maria, hviskade han.

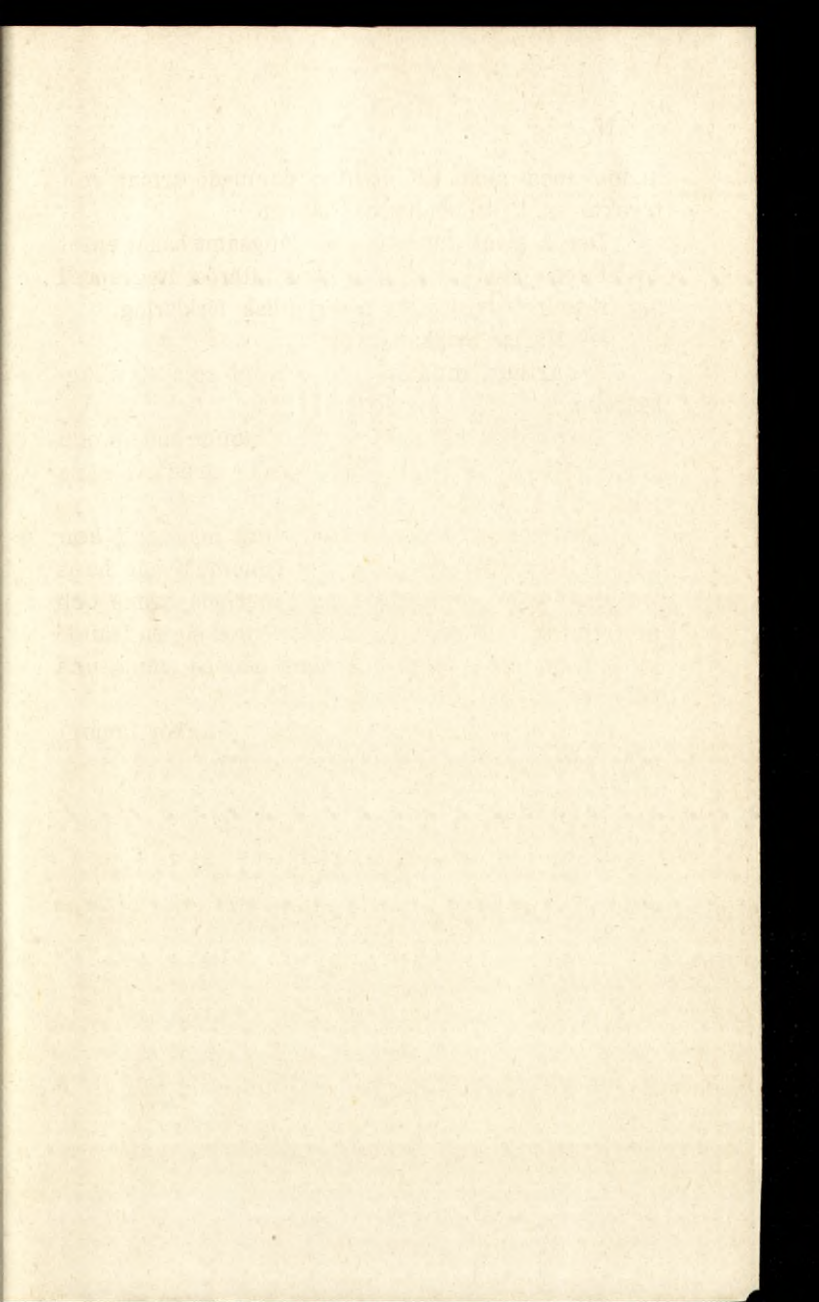
— Arthur, mumlade hon, svagt som ett aflägsset eko.

Derpå gled hon ned på knä framför honom och dolde sitt af tårar öfverströmmade ansigte i hans händer.

Hon hörde huru hans andedrag mattades, hon kände huru dödens stilla ilar genombäfvade hans lemmar, men en förtrollning fängslade henne och hon kunde ej resa sig. Omsider spred sig en isande kyla från hans händer genom hennes panna och hon begrep, att allt var slut.

Men hon knäböjde fortfarande framför honom och reste sig först då solen gick upp.

Innehåll:

	Sid.
Segrarens väg	3
Siris fiender	145
Ett lifsrecord	151
En bukett	158
På stranden	166
Nellys hemgift	175
Folket i Lindtorpet	186
Böss-Jacob	201
Ett återseende	210
